



Beste leden van Hoembeka,

Hierbij onze eerste nieuwsflash van 2021.

In tegenstelling met vorige jaren geen uitgebreide kalender met onze activiteiten voor dit jaar, wel 3 mooie artikels over Hombeekse onderwerpen:

- De meisjesschool: verhalen en anekdotes van lang geleden
- 100 jaar geleden was er de Spaanse griep: hoe was de situatie in Hombeek en welke adviezen gaven onze gezagdragers aan de inwoners.
- Het artikel over Carmosteyn en Locquet van vorige flash krijgt een vervolg.

In de toekomst zal Hoembeka blijvend aandacht besteden aan het verleden van ons dorp en mogen jullie nog meer artikels over plaatselijke heemkundige onderwerpen verwachten in ons Ridderke nieuwsflash.

We doen hierbij dan ook een oproep aan onze leden die hieraan willen meewerken. Interessante onderwerpen zijn altijd welkom.

Onder voorbehoud van de evolutie van de Corona-epidemie geven we jullie toch al graag een vooruitblik op activiteiten die we dit jaar nog proberen te voorzien:

- Het dauwtrappen in Zemst-Laar en Zemst-Bos, dat vorig jaar niet kon doorgaan, voorzien we opnieuw voor 1 mei. Indien het dan nog niet kan, plannen we een herfstwandeling op het zelfde parcours.
- Voor onze Hoembeka-reis naar Turijn en Genua zijn er nog te veel onzekerheden om deze op de voorziene data van 20 tot 27 mei te laten doorgaan. Wij stellen deze nogmaals uit tot begin september. De Hoembeka-leden die ingeschreven hebben voor deze reis worden nog afzonderlijk verwittigd.
- De laatste week van augustus voorzien we onze fietstocht. We plannen een tocht langs de Zenne en de Rupel en maken kennis met het industriële verleden in de streek van Boom.
- Op 7 november organiseren we opnieuw de Sinte-Mettervierung met dierenzegening en paardenomwegang.
- De uitgestelde lezingen over "Een stad in volle vaart" door Herwig de Lannoy en "Sint Maarten, Sint Greef, Sint Niklaas" door Erwig Horckmans plannen we opnieuw in het najaar. Meer informatie volgt.

Rene Schelkens
Voorzitter



Deze maatregelen moest men 100 jaar geleden volgen om niet besmet te raken.



Het lokaal van Hoembeka is klaar om er opnieuw met veel enthousiasme onze werking te hervatten.

Herinneringen aan de lagere school van Hombeek

Wat een mens toch allemaal doet gedurende dagen, weken, maanden lockdown: fietsen, wandelen, boeken lezen, breien, poetsen, rommelen en daarna terug van vooraf aan beginnen!

Bij het opruimen in één van mijn kasten vond ik toevallig nog enkele oude, maar dan ook zeer oude foto's en prentjes uit de lagere school in Hombeek.

Ik nam de tijd om even terug te denken aan die fijne jaren in de meisjesschool.

Mijn eerste kennismaking was met **zuster Leonilla**, (door iedereen beter gekend als: vanielpappeke of 't klein zusterke), zo'n klein nonnetje dat amper boven haar kleutertjes uitstak.



Iedereen was bij haar bang voor het "rattenkot" dat eigenlijk maar een gewone berging was.

Het was misschien wel nodig om de kinderen een beetje bang te maken om ze zo onder controle te houden: een klas met 60 tot 70 kleuters (chapeau zuster Leonilla!). Fransin Miroux, zo'n braaf kindje, had een keer haar ringetje van Scherpenheuvel plat gebeten met als gevolg: het rattenkot in!

Na de middag verplichtte ze iedereen om het hoofd op de bank te leggen en te slapen, daarbij drukte ze ons op het hart dat we altijd aan onze rechterhand een plaatsje moesten laten voor



onze engelbewaarder die steeds bij ons was om ons te beschermen (en we zaten al met twee op een bank). Soms vroeg ik me af of die engelbewaarder dan ook met me mee ging naar de W.C.; dat vond ik absoluut niet fijn!



Marcella en
Mia Verbergt
op de
Heykensweg

Het was een hele opgave om als 3-4 jarige kleuter te voet naar school te gaan. Wij woonden toen op het Heike (Goeymanshoeve) aan de Heykensweg en samen met mijn twee oudere zussen, Mia en Marcella, stapte ik langs de Kapelseweg naar school. Een lange weg!

Gelukkig konden we onderweg wel even rusten. Voor het huis van Rottiers was er een laag muurtje, daar gingen we dan opzitten en dan fantaseerde ik dat we in een trein zaten die ons tot aan de schoolpoort zou voeren.



In de tweede kleuterklas, bij **zuster Christilla** (sommige oudere kinderen durfden haar wel eens zuster kristalisé noemen) waren er al heel wat meer activiteiten te doen. We konden prikken met naald en prikkussen, pluizen uit lapjes stof, weefmatjes uit allerlei kleuren vol weven, snippertjes knippen als strooisel voor de processie en leren schrijven op een lei met een griffel. Dat maakte zo een krassend geluid dat het pijn deed in je oren.

Gewoonlijk kwam Meneer Pastoor Nys maandagvoormiddag een bezoek brengen in elke klas.

Opdat de zuster niet verast zou zijn wanneer hij plots zou binnen staan moest er altijd een kind de wacht houden: tot aan de speeltijd op een stoeltje voor het venster staan en goed uitkijken of meneer pastoor nog niet te zien was. Ik heb daar ook mijn uurtjes geklopt.



De weg naar school was ondertussen een heel stuk ingekort. We waren verhuisd naar 't Kriekerijveld en enkele jaren later stapten we met een klein groepje samen naar school: mijn zus Amanda, Agnes Engelen en mijn twee nichtjes Lena en Rosa, die 's middags bij ons kwamen eten.

Het eerste leerjaar bij juffrouw **Alida Bertens** was een echte openbaring: we leerden lezen!!!

Ik zie de eerste woordjes zo nog voor mij:

LEEN DOOS WOL HEN RIET RIK RIJF JAS ZON MAAN PUT VUUR. Ze stonden met de bijhorende tekeningen vooraan in de klas op een groot bord.

De indrukwekkendste momenten waren wel de voorbereiding op onze eerste communie: hoe we heel devoot te communie moesten gaan en hoe we eerst moesten biechten. We konden daarvoor bij juffrouw Alida oefenen.



De dag waarop de schoolfotograaf zou komen vroeg heel wat voorbereiding.

Bij de meisjes werden daags voordien pijpenkrullen ingedraaid, het haar werd eerst ingesmeerd met wat bruin bier (voorloper van de huidige styling spray). Zo hielden die krullen langer. Het ergst van al moest men dan 's nachts slapen met die houten stokjes in het haar. De dag zelf moest goed afgesproken worden hoe zusjes en broertjes bij elkaar kwamen voor de foto.



Zelfs de jongens mochten die dag vanuit de jongensschool, tijdens de speeltijd, even naar de meisjesschool komen.

Op de foto: Lena, Jan, Amanda en Marcella Verbergt.

Oudste zus Mia was op school in Mechelen

Achter het telraam mochten we plaatsnemen en onze (zagezegde) zonden belijden.

Het einde van het schooljaar was voor mij minder prettig; ik kreeg een blindedarmontsteking en moest tien dagen in het ziekenhuis "Sint Elisabeth" (nu Elisabethhotel) in de Stassaertstraat doorbrengen. De prijskampen (tegenwoordig zijn dat de toetsen) kon ik niet mee doen en had daardoor 0 / 100

Het tweede leerjaar startte voor mij in mineur. Doordat ik op mijn rapport 0/100 had (slechter kon niet) werd ik verbannen naar de laatste bank



in de klas. **Juffrouw Sidonie Smets**, nochtans een vriendin en oud collega van mijn moeder, kende geen genade. Ik vond het zo onrechtvaardig en nam onmiddellijk een besluit: de volgende keer zal ik op de eerste bank zitten en die plaats niet meer afgeven. Ik

had wel sterke tegenstanders waar ik moest tegenop boksen: Annie Verbruggen voor rekenen, Jozefa Meys voor taal, Lucienne Van Der Elst voor schoonschrift, Fransin Miroux voor tekenen en Frieda Saerens voor zang. Ik besef nu maar al te goed hoe erg het moet geweest zijn voor sommige kinderen die een gans jaar op die laatste bank moesten zitten en altijd bestempeld

werden als onaandachtig, lui of dom.

Ieder jaar rond 15 juni werd ook altijd geoefend voor de jaarlijkse processie, die de zondag na het feest van Sint Jan uitging.

Alle kinderen moesten dan op de speelplaats onder het afdak plaatsnemen en wachten tot zuster Theresita één na één de groepen riep om zo stilaan de processie te vormen: Jezus en Sint Janneke (Raymond Lauwers en Jan Verbergt), de negen koren der engelen, de bruin paterkes (de broertjes Lauwers), Jezus de kindervriend (Lena Verbergt), geloof, hoop en liefde (Jozefa, Huguette en Marcella Meys), de heilige Agnes, de heilige Cecelia, O.L.Vrouw van VII Weeën, O.L.Vrouw van Lourdes met Bernadette....

Bij **zuster Melanie** kwam ik in een graadklas terecht: derde en vierde leerjaar samen.

De klas had een plankenvloer, die we om de week met nat zand moesten borstelen en op de vensterbank stonden vanaf oktober de geraniums te overwinteren; die typische geur herinner ik me nog steeds.

Van ons werd verwacht dat we de provincies van België met hun hoofdstad kenden, de loop van de Schelde (*de Schelde ontspringt in Frankrijk nabij Sint Quentin op een hoogte van 90 meter, ze komt ons land binnen langs de provincie Henegouwen en ontmoet Doornik, de bisschopsstad...*), de geschiedenis van ons land



De broertjes Lauwers
uit de Gijsbeekstraat



Jan Verbergt
Raymond Lauwers



Rene Schelkens
Jef Van der Elst
Reimond Verbist

met koningen en koninginnen, bijzonderheden over ons dorp, verhalen uit het oude en nieuwe testament, vraag en antwoord van de catechismus enz.

In het derde leerjaar, tijdens de handwerkles, haakten we een balnet en in het vierde leerjaar maakten we echte pronkstukken: een gebreid hemdje en een onderbroek (zeker niet de meest sexy lingerie!!! maar wel origineel)



Het vijfde en zesde leerjaar startten we bij **juffrouw Maria Mariën**, maar al heel vlug liep het fout met haar gezondheid. Ik zie juffrouw Mariën

nog met een van pijn vertrokken gezicht op de vensterbank leunen. Ze was moedig, wilde wel volhouden maar uiteindelijk moest ze het opgeven.

Het werd een jaar met verschillende interimarissen: Yvonne Vervloet, Simonne Van de Slijke, Jeanne Pepermans en misschien nog enkele anderen die ik vergeten ben.

Na het zesde leerjaar vertrokken verschillende meisjes naar school in Mechelen.

De zusters deden er alles aan om toch zoveel mogelijk kinderen in Hombeek te houden.

Na veel wikken en wegen werd beslist dat ik nog een jaar bij **zuster Theresita** zou zitten.

Ik zou bovendien kunnen zorgen voor mijn neefje Jan, hem 's middags meebrengen om bij ons te eten en hem vooral troosten als hij heimwee had.

Het was algemeen geweten dat men bij zuster Theresita leerde rekenen zoals het nergens anders kon.

En inderdaad, op het einde van het schooljaar kenden we omtrek en oppervlakte van alle vlakken en mantel en inhoud van de kubus, de balk en de cilinder.

We kregen Franse les van Louisa Van Muylder, turnen van Simonne Pateet en huishoudkunde van Paula Van Den Brande.

Het volgende schooljaar ging ik naar de Ursulinen in Mechelen, maar de eerste weken, maanden dacht ik met veel heimwee terug aan die mooie tijd in onze dorpsschool.

Lena Verbergt



De zeven sacramenten.

Onze verzameling mooie prentjes in de lagere school

**Uit het schriftje van Lucienne Van der Elst
Mijn omgeving (vijfde leerjaar)**

Kombeek, 4 September 1950.

Geschiedenis van Kombeek

Kombeek is een zeer oud dorp. Het bestaat van in de 12^e eeuw.

De naam "Kombeek", betekent "woonplaats bij de beek". De beek zou zijn de Tennebeek, die nu reus de pastorie loopt en waarom de eerste bewoners van Kombeek hun huis bouwden.

In oude boeken vertelt men dat Kombeek toen bestond uit twee delen. Ephombeek en Keerhombeek.

Lees wel

23-9-50 Ephombeek behoorde tot het grote hertogdom Brabant. Keerhombeek behoorde tot de heerlijheid, Okechelen.

Keerhombeek, bij de Tenne gelegen, was de landbouwstreek. De buren zaaiden er toen reeds: koren, tarwe, gerst, rapen, vlas, sloerplanten, (dat is hooiblad) en spuree.

Ephombeek omvatte de boskant en had de streek die grenst aan Lomst en Kapelle Gd Bos.

Ephombeek was zeer beest. Daar woonden zeer weinig mensen.

Op een grote hoeve, die nu nog bestaat: "Het hof ter heide", woonde de jahtwaker van de

Lees wel hertog van Brabant



In het jahtseizoen verbleef de hertog met zijn vrienden op de hoeve en ging van daar op jaht in de bossen van Ephombeek.

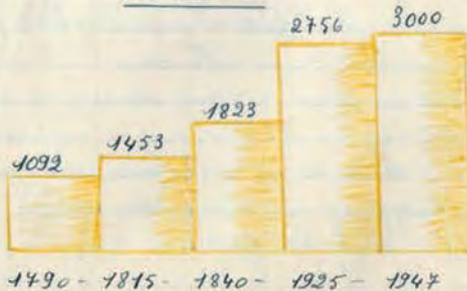
Ephombeek



Keerhombeek



Kombeek



Bevolking van Kombeek door de eeuwen heen

Lees wel

Vanaf 1800 is de bevolking stilaan gegroeid tot op onze dagen.

Lees wel

Loop van de Tenne



Lees wel

Hombreech, 25 November, 1950

De Zenne

Onze landelijke gemeente is gelegen bij de Zenne

De Zenne is een zeer schilderachtige rivier. Zij ontspringt in Henegouwen, spoelt door heel de provincie Brabant. Zij heeft de eer op haar weg Brussel te ontmoeten, de hoofdstad van ons land. Spijtig dat ze daar, als enige herinnering, een zeer onaangenaam geschenk meekrijgt, namelijk de afval uit haar fabrieken en uolien.

Daardoor komt het dat er geen vis leeft in het (water) zennewater, en dat men er ook niet kan in zwemmen. Bij verandering van weder verspreidt de Zenne een onaangename geur.

Heer wel

2-12-50

In Hombreech liggen er over de Zenne twee bruggen: een gewone brug en een ijzeren spoorwielbrug. De gewone brug kan een gewicht

van 16 Ton, dat is 16000 kg, dragen. Het is maar een voorlopige brug.

De andere werd opgeblazen door ons leger in 1940. Tot in Hombreech is de Zenne bevaarbaar voor kleine schepen.

In de Zenne kan men ebbe en vloed opmerken. Ebbe en vloed laten zich ook nog voelen in de Seibeek.

De Seibeek ontspringt in de bossen van Zemst, kronkelt door de beemden, die wij "het Broek" noemen, loopt onder de spoorweg door en werpt zich als een brede beek aan de linkerzijde (en) van de

Heer wel brug in de Zenne.

9-12-50

Verder loopt in de Zenne nog de Zennebeek. Deze is gevormd uit de Pas-gatbeek, die begint in de Kattestraat en de Vindrinkelingbeek, die ontspringt op het Begulaar. De beek maakt ongeveer de grens tussen Hombreech en Kappelle. Id Bos en mondt in Kieffen in de Zenne uit.

Niet ver buiten ons dorp, in Baitel loopt de Zenne in de Dyle. Die plaats heet men het "Kenne-



gat". Verder krijgen Zenne en Dyle nog het gezelschap van de Seurense vaart en de Kete. Heer wel en vormen samen de Rupsel.

Hombreech, 24 Januari, 1951.

De gekanaliseerde Zenne.

Op de plaats in ons dorp, waar de Zenne nu loopt, heeft ze zelf haar loop niet uitgegraven.

Dit is de gekanaliseerde Zenne.

Voór 60 jaar knokkelde ze tot op onze tegenwoordige dorpsplaats. Bejaarde mensen noemen die plaats nog de "Gude Kenne". Een gevolg van die grote bocht in de rivier overstroomde ze meermaals het dorp. Dat was zeer onaangenaam. Men besloot de Zenne recht te trekken.

De ouergrootvader van Maria Selleslagh heeft aan dat werk geholpen. Hij kwam met zijn werkmakkers uit het zuiden van Holland. Men begon aan dat werk in 1889.



100 JAAR GELEDEN

HOMBEEK leed met de rest van de wereld in 1918 ook reeds onder een dodelijke pandemie die destijds, naar vermoed kan worden, ons dorp zwaarder trof dan het verfoeide Corona-19 virus.

CORONA HEETTE TOEN NOG “ SPAANSE GRIEP ”

We zitten volop in een pandemie en zijn bezig de tweede golf te verwerken. Hopelijk de laatste. De eerste van begin 2020 maakte 10.000 slachtoffers bij deze stierven nog eens 10.000 mensen aan deze vreselijke infectie. Door lock-downs en andere beschermende maatregelen werd het een echt verloren jaar. Ook Hoembeka zag al zijn activiteiten in mist opgaan.

Toch was het al eerder gebeurd in onze geschiedenis dat we door mutatie van een virus gepakt werden. Honderd jaar geleden heette het, ten onrechte trouwens, de “Spaanse griep”. Naar schatting maakte ze 50 miljoen slachtoffers of meer zelfs.

Niet uit Spanje maar uit de States.

Amerika had zich in 1917 ook in de strijd geworpen tegen Duitsland. Van juni dat jaar tot 1919 werden 800.000 soldaten per boot overgebracht naar de Franse havenstad Brest. Deze rekruten afkomstig van het Amerikaanse platteland kwamen uit het kamp Funston in Kansas waar ze klaargestoomd werden voor de loopgraven. In dat kamp was de kok ziek geworden en had vele soldaten besmet. Vermoedelijk heeft het in Amerika gemuteerde virus de hele wereld getroffen. Deze pandemie uit de Verenigde Staten kreeg toch de naam “*Spaanse Griep*” omdat journalisten in Spanje de eersten waren die er over berichtten.

Van maart 1918 geraakte het hele westelijke front in Frankrijk besmet. De ziekte reisde verder over het continent. Het virus trof de soldaten in beide kampen en ook een groep krijgsgevangenen die door Duitsland aan Rusland werd teruggegeven. De gewone bevolking bleef niet gespaard en wat in Amerika was begonnen, trof Europa en andere continenten. Een pandemie was losgebroken.

Complete verwarring

Bij het uitbreken van deze onbekende ziekte in de lente van 1918 was er heel wat commotie. Wetenschappelijk onderzoek op virale infecties was amper bestaande. De artsen tastten volledig in het duister en het was meer gissen en missen dan wijs oordelen en handelen. Als het geen tyfus was, dan misschien wel een soort pest. De ziekte werd overgedragen door luizen en niet van mens op mens. Veel onzin dus.

We waren nog bezet en een echt gezondheidsbeleid was er niet. Van hogerhand werden geen maatregelen genomen en lokaal ook niet. Onze bestuurders zaten met de handen in het haar. In Mechelen werden bij de tweede golf de besmette personen wel in het burgerlijk godshuis, in de Keizerstraat, afgezonderd. Daar stierven toen ook een derde meer mensen dan in normale tijden. Omdat de besmetting maar toenam en geen remedie voor handen was, vergrootte de angst en kon enkel op de Voorzienigheid nog gerekend worden. Toevlucht zoeken tot gebed, dicht opeengepakt in een volle kerk, daar hield het virus van.

Dubieuze berichtgeving

In de op sensatie beluste pers werd alles nog wat uitvergroot. Er werd wel verslag gegeven van de dramatische cijfers aan doden zowel aan het front als bij de plaatselijke bevolking. Biologische oorlogvoering was niet ondenkbaar. Burgers lazen deze opzienbarende doch onbetrouwbare berichtgeving wel, maar over bestrijdende maatregelen werd weinig vernomen. Soms werd hoop gekoesterd omdat, naar verluid, buitenlandse artsen een remedie tegen de ziekte zouden gevonden hebben.

Op zoek naar de oorzaken en de remedies

Ook kwakzalvers grepen deze gelegenheid gretig aan om hun pillen, zalftjes en serums te promoten in vele kranten.



Advertentie in Gazet van Antwerpen eind 1918 © GVA

In sommige Belgische dagbladen werd de griep misbruikt om aan politiek te doen en erger nog aan volksmisleiding. "Fake news" is van alle tijden. Zo vonden rechtse bladen dat in het Bolsjewisme de oorsprong van deze pandemie lag. Wie dacht de hulpbehoevende kleine burgerij, vrouwen of jonge moeders te moeten verdedigen, zocht andere zondebokken. "Het Vlaamsch Heelal", een katholiek zondagsblad in Borgerhout uitgegeven, meldde:

"Nu de Spaansche griep zoo besmettend heerscht, kiest zij hare slachtoffers bij dat soort lieden, die zich aan alle lichamelijke gevaren bloot stellen om te kunnen pronken als modepoppen. Wij bedoelen de bloote halsen en borsten van vrouwen, slavinnen eener onzinnige mode..."



Aankomst van de Spaanse Griep.
(spotprent in de Nieuwe Amsterdammer, juli 1918)

In de "Gazet van Antwerpen" sprongen enkele apothekers bij met als remedie Malva-pastillen te nemen en Levenswijn te drinken want:

"Alcohol versterkt het hart en sterke drank doet u vet worden en alle miserie vergeten en roken ontsmet de keel!"

De ernst van de ziekte was in de pers dikwijls ondergeschikt en men spon garen aan winstgevend advertenties en gelul.

PAS OP voor de SPAANSCH GRIEP	
In de burelen laat men het rooken toe, tot ontamting der keel. Het beste ontamtingsmiddel is MALVA-PASTILLEN, 2 fr. 40 In het begin in 1918, raadde men ons aan een matig glas Rhum of Cognac. Alcohol versterkt het hart.	APOTHEKEN: De Blekorf 38, Lange Dijkstraat, 38 De Beul V. D. Weyer V. D. Berghe Kievitstraat Van Sull Weyckmans
LEVENSWIJN 9 + 1 fr. de flesch 25 + 0.75 fr. halve flesch is een lekkere borrel, en geeft bovendien nog eetlust, doet alle miserie vergeten, doet u vet worden en goed slapen. 1251	

(© Foto stadsarchief Mechelen)

Hoe zat dat in HOMBEEK

De cijfers van overlijden aan deze griep voor België lopen sterk uiteen van 50.000 tot meer dan 200.000. Houden we het op het laagste getal en dan betekent dat - verrekend naar huidig bevolkingscijfer - er ongeveer 67.000 doden waren. Corona, het Covid-19 virus, eiste in 2020 omtrent 20.000 doden. De mortaliteitsgraad varieert van 8/1000 tot 20/1000 inwoners.

Ook voor Hombeek kunnen we aannemen dat er toen 20 tot 30 ingezetenen de besmetting niet overleefden. In de boeken van de Burgerlijke Stand van 1918 werden 62 overlijdens ingeschreven. Dat zijn er ongeveer 20 meer dan de jaren voordien en nadien. Dat komt overeen met de prognose van 8 doden op 1000 inwoners. Bij de overlijdensakte wordt geen doodsoorzaak vermeld. Dat de Spaanse griep heeft toegeslagen is duidelijk te merken aan coïncidenties. Zo is het overlijden van twee of meer personen in één gezin en op korte tijd verdacht. Bepaalde families zijn meer getroffen, wellicht door intiemer of intenser contact. Vele burgers stierven die kort in mekaars buurt woonden en vooral in het Dorp zijn meer verdachte overlijdens. In het burgerlijk godshuis te Mechelen, in de Keizerstraat, stierven twee vrouwen en één man uit Hombeek. We mogen aannemen dat deze ook zeker aan deze besmetting overleden zijn.

In de piekperiode, tussen mei en december, noteerden we 40 overledenen. Van de 62 personen stierven er 29 kort na de geboorte of zeer jong. Kindersterfte was nog een fervent maar triest fenomeen in die tijd.

De slachtoffers van deze griep hadden symptomen die ons van Corona-19 bekend voorkomen. Volgens een doktersrapport van toen is hoesten en keelpijn een eerste beeld. Vermoeidheid door longontsteking. Patiënten kregen roestbruine vlekken in het gezicht maar ook op handen en voeten. Hoge koorts vaak gepaard met een delirium. De borstkas zwol abnormaal op door eigen longvocht met verstikking tot gevolg. Vaak ging dat alles gepaard met een speciale geur.

In twee golven

Het virus, in 1917 uitgebroken, nam uitbreiding over heel Europa en bereikte ook onze regio midden 1918. Henri Stroobants meende de besmetting in Hombeek te moeten wijten aan Duitse frontsoldaten die eind 1917 rust kwamen zoeken in ons dorp en er ondergebracht waren in herbergzalen zoals in "De Leeuw van Vlaanderen", maar ook bij particulieren en in de scholen. Besmettingen bleven niet uit en van mei, juni 1918 gingen de doodsklokken luiden voor griepdoden. Bij deze eerste golf zijn in Hombeek vermoedelijk de meeste slachtoffers geweest, naar schatting 15 personen of meer. Een opflakking zou volgen op het einde van het jaar 1918.

Personen die vermoedelijk stierven aan de Spaanse griep bij de eerste golf :

Sofie Cnops (°Leest 4.2.1857, † 9.7.1918), 61 jaar en gehuwd met **Jan Frans Stevens**, wonend in het Dorp (A30)

Eugeen Geysen (°Putte (Ned) 27.2.1845, † 9.8.1918), 73 jaar en ongehuwd. Hij was een zoon van Jaak **Gey-sen** en **Anna Catherina Van Camp** en met zijn vader naar Hombeek gekomen als werker bij het verleggen van de Zenne. Hij woonde bij zijn zuster **Carlien Gey-sen** met **Jaak Van Erp** getrouwd, in de Diepestraat (A36). Ziek zijnde was hij overgebracht naar het burgerlijk godshuis Mechelen waar hij overleed.

Drie leden uit het gezin Vos:

Virginie Van Dijck (°Kapelle o/d Bos 20.5.1880, † 8.7.1918), 38 jaar en echtgenote van Hendrik Vos (Mol 1881), werkman aan de statie, wonend in Hombeek. Ze werd opgenomen in het burgerlijk godshuis te Mechelen waar ze is overleden. Twee van haar zoontjes stierven in Hombeek:

Jan Albert Vos (° 5.11.1916, † 29.6.1918) en

Louis Albert Vos (°3.7.1918, † 18.7.1918).

Ze woonden volgens het bevolkingsboek in het Dorp bij de kerk (A50) (tegenspraak met overlijdensakte waar Zwaantje, D 148, wordt vermeld).

Jan Jozef Teughels (°Kapelle o/d Bos 18.10.1843, † 23.6.1918), barreelwachter, 75 jaar, gehuwd met Jozefa Van Den Brande, wonend (A92 in het 'ruthuisje' aan de Kriekerij.

Pieter Hendrik Baetens (°24.7.1893, † 29.5.1918) 25 jaar, ongehuwde zoon van Louis Baetens en Virginie Parys, wonend op het Heike (A142) bij zijn ouders.

Hendrika Van Ingelgom (°16.6.1849, † 7.6.1918), 69 jaar, weduwe Frans Steemans en echtgenote van Louis Heyvaert, wonend op Boskant (D122)

Maria Theresia Hendrickx (°10.11.1890, † 13.6.1918), 28 jaar, in 1913 gehuwd met **Corneel Edm Van Asch** van Laar. Ze woonde te Laar met haar man maar, ziek zijnde, kwam ze naar Hombeek en stierf bij haar ouders **Tist Hendricks- Goovaerts** in de Bankstraat (B80). Was haar ziekte de griep of TBC ? we weten het niet.

Hubert Van Asch, het zoontje van haar schoonbroer Alfred Van Asch en Bertha Christiaens was in mei ook plots overleden. Haar broer, **Edward Hendrickx**, sneuvelde een paar maand later in 1918 aan de IJzer, haar broers waren **Rik** en **Lode Hendrickx**, onderwijzer. Haar enige zus **Maria Hendrickx** stierf in 1923 eveneens op 28-jarige leeftijd maar wel duidelijk aan TBC.

Louisa Baetens (°Zemst 30.3.1890, † 8.7.1918), 28-jarige echtgenote van **J. Bt. Van Ingelgom** (1890) met 3 jonge kinderen. De man hertrouwde in april 1919 met **Constancia De Muyer** (°St.K.W. 1886) en kregen nog 2 zonen. Woonden op het Heike (D25).

Benoit Doms (°27.7.1917, † 17.7.1918), eenjarig zoontje van **Jozef Nikolaas Doms** en **Catherina Van Ingelgom**, Zepstraat (B77). Hij was een neefje van **Louisa Baetens**, hiervoor vermeld.

Twee dochters van **Jaak Verbruggen**, eerst getrouwd met **Louise Van Bosch** (Ruisbroek 1866-1896) en daarna in 1896 met **Catherina Kennis** (Kap. o/d Bos 1865):

Justine Verbruggen (°18.5.1896, † 13.7.1918) 22 jaar en

Rosalie Verbruggen (°13.3.1902, † 6.3.1919) 17 jaar.

Ze woonden eerst op de Mechelse weg (B9) later hebben ze een herberg in de Boterstraat (D39).

Het geval van "Wiske van Smeres"

Slechts van één persoon is met absolute zekerheid bekend dat ze stierf aan het virus: Wiske Stroobants. Ze was de dochter van de cafébaas in "De Leeuw van Vlaanderen". Henri Stroobants, de zoon van haar broer Louis, gaf ons een uitvoerig relaas in verband met de tragische gebeurtenissen van Trees Stroobants, haar zuster, die spioneerde en ternauwernood aan de executie ontsnapte net voor de wapenstilstand. De familie Stroobants was algemeen in Hombeek bekend onder hun toenaam "van Smeres".



Wiske Stroobants (°22.6.1878, † 10.7.1918)

De ouders van Wiske waren in 1890 de herberg "De Leeuw van Vlaanderen" aan de statie gaan uitbaten. Ze was gebouwd en in 1893 werd er een zaal aan verbonden. Peter Antoon Stroobants (1851-1917) van Kampenhout en Net Willems (1852-1913) van Hombeek hadden 7 kinderen in leven. De drie oudste zonen Louis (1871-1961), Jacques (1875. † Sterrebeek 1935) en Jef (1882-1943), waren voor 1914 al getrouwd en uithuizig. Anderzijds Wis (1878-1918) 36 jaar, Trees (1887-1970) 27 jaar, Miel (1889-1964) 25 jaar en Polien (1893 - 1945) 21 jaar woonden in de herberg tijdens de oorlog. Bij hen woonde ook nog de kleine Maria Stroobants, een tweejarig dochttertje van Trees.

Moeder Willems was het jaar voor de oorlog overleden en in juli 1917 stierf ook vader Stroobants. De vier wezen stonden er alleen voor. De herbergier was ook barbier. In een hoek van het café werden de mannen hun haren geknipt en geschoren.



Miel "van Smeres", barbier en stoeltjeszetter en zuster Trees

Zoon Miel, die gebocheld was, hielp hierbij met nog een hulp van buitenaf. In 1914 werd de zaal volgestouwd met Belgische soldaten. Onder de oorlog werd ze gebruikt als inleverplaats van door de bezetter in beslag genomen koper en metalen. Eind 1917 vonden Duitse frontsoldaten er tijdelijke verpozing na het waanzinnig offensief bij Passendale.

Trees en Wiske waren ook naaister en hadden hun werkkamer op de hoek boven de herberg. Eind 1917, begin 1918 zijn ze, op vraag van weerstanders, daar het treintrafiek van de Duitsers naar en van het front gaan noteren. Hun spionagewerk liep slecht af en op 8 mei 1918 werd Trees gearresteerd en opgesloten in de Begijnenstraat in Antwerpen. Op 20 september viel het vonnis: de doodstraf. Deze straf werd in oktober omgezet tot levenslang. De wapenstilstand in november betekende haar bevrijding. In het gevang had ze moeten vernemen dat haar oudere zuster was overleden.

Het noodlot had inderdaad nogmaals toegeslagen in dit gezin Stroobants en Wiske werd aangetast door de Spaanse griep. Ze stierf in juli 1918. Haar 15-jarig neefje, Henri, zoontje van Louis Stroobants die destijds naast de herberg woonde, werd eveneens besmet. Hij vertelde wat volgt:



**"Ik hoorde het belgerinkel buiten.
Er moest iemand bediend worden".**



"In volle oorlogstijd, zo in de jaren 1917-1918, kwamen geregeld Duitsers van 't front om uit te rusten. Ze werden hier en daar uitgezet. Het waren er zo'n 60 of 100 misschien die bij 'Smeres' werden ondergebracht.

In die tijd was er in 't café ook een soort kapperssalon. Mille deed dat. Mijn vader en mijn grootvader hadden dat vroeger ook gedaan. De Duitsers die van 't front kwamen, erg vermoeid en sommigen doodziek, moesten dan ook verzorgd worden, baard scheren en haar snijden. Zij waren besmet. Dat wisten we niet. Diegenen die zich daar lieten verzorgen hebben de griep overgezet. De eerste die van de veeg had, was die zwakke en ziekelijke 'matant' natuurlijk.

Ik ging toen naar 't college. Op een dag was ik met tante Wis naar Mechelen geweest. Toen we thuis kwamen zei ik haar:" Nu heb ik toch lamme benen, zo'n zware voeten." – "Zwijg manneke, zei ze, ik weet niet hoe ik thuis geraakt ben. Wat er nu op mij hangt, weet ik niet."

Dezelfde avond deden ze nog den dokter komen. Wij moesten alle twee in ons bed blijven. Twee dagen later lag ik op mijn kamer en ik hoorde belgerinkel buiten dat naderde. Er moest iemand bediend worden. Ik hoorde mensen van daarover aan dat ruthuizeke zeggen: – "Ja, ze waren alle twee even erg ziek. Is 't nu voor Wiske of voor Henri...?". En... effectief, tante Wis werd bediend en ze is kort daarop gestorven."



De herberg van "Smeres" met de zaal "De Leeuw van Vlaanderen".

Overleden bij de tweede golf

In oktober-november 1918 begon de griep onverwacht opnieuw dodelijke slachtoffers te maken. Vooral op die plaatsen waar nu, na de bevrijding, terugtrekkende verzwakte soldaten langs kwamen. In Hombeek zijn er in 1918 nog een tiental mensen bezweken maar mogelijk zijn er in 1919 nog gevallen geweest.

Vincent Van der Elst (°5.6.1877, † 14.10.1918) en zijn 9-jarig zoontje **Emiel Albert Van der Elst** (°14.8.1909, † 9.9.1918) stierven in één maand. Vincent was in 1907 getrouwd met Louisa **De Croes** van Schonenberg en woonde in de Frans Reyniersstraat in een bespaard gebleven deel van de herberg en winkel "De Schaar" die in 1914 zwaar beschadigd werd door geschut. **Louise De Croes** hertrouwde met **Egied Marien**, een gast bij smid Put. In 1919 verhuisden ze met de kinderen naar Putte.

Melanie Peeters (°31.10.1897, † 3.11.1918), 21 jaar, ongehuwde dochter van **Antoon Peeters (+)** en **Catherina Van den Broeck**, wonend Mechelseweg (A15)

Alexander Spruyt (°Hombeek 21.3.1877, † 30.11.1918), een 41-jarige jongeman die in die jaren bij Stroobants in "De Leeuw van Vlaanderen (A26) verbleef en er hielp. Wellicht liep hij daar besmetting op. Hij was de zoon van **Corneel Spruyt** en **Sophie Van Der Zeyp** van den Dries (B129).

Jan Frans Buelens (° 4.8.1894, † 22.11.1918), 24-jarige zoon van de weduwe **Rosalie Buelens-Reydam**, die een herberg uitbaatte aan de kerk (A61). Vermoedelijk bewoonden ze het huis waarin **Sooi Lauwers-Vermeulen**, de grafmaker, is komen wonen in 1921.

Rosalie Van Messem (°15.11.1877, † 20.11.1918), 41-jarige echtgenote van brouwer **Theodoor Lenaerts**, Heike-Boskant (D128)

Jonge kinderen

Kindersterfte in die periode maar de doodsoorzaak is onzeker. Overleden zijn:

Julia Van den Boeynants (°3.11.1914, † 4.7.1918), vierjarig kind van **Alfons Van den Boeynants** en **Rosalie Christiaens**, de Plein (D52)

Frans Van Geel (°27.4.1917, † 18.6.1918) eenjarig zoontje van **Frans Van Geel – De Hondt**, landbouwer op den Boskant (D105). Zijn grootvader Louis Van Geel stief in maart 1919 op 74-jarige leeftijd.

Twee jonge kinderen van **Isidoor De Greef** en Joseph **L. Goovaerts**, Kattestraat (B97): hun driejarig zoontje **Pieter Frans De Greef** (° 3.11.1915, † 21.7.1918), en hun dochtertje **Monica De Greef** (°2.4.1917, † 1.7.1918). Een jaar oud.

Victoria Philips (°29.5.1917, † 18.8.1918), eenjarig dochtertje van smid **Karel Philips** en **Victoria Van Boxem**, wonen in de Boterstraat (D41).

Cyriel Van Assche (°30.7.1917, † 18.6.1918), eenjarig zoontje van **Louis Van Assche – De Bakker**, arbeider wonend op de Plein (D50)

Clementine Teughels (°2.1.1917, † 1.6.1918) eenjarig dochtertje van **Frans Jozef Teughels – Beullens**, alias "Van Marolles" van het Heike (Befferstraat) (A143) burens van Baetens

Désiré Van Asbroeck (°6.8.1918, † 24.8.1918), pasgeboren zoontje van **Edward Van Asbroeck** (°Zemst 1887) en **Rosalie Van Look** (1896), wonende op den Dries (B131)

Leon De Nijs (°3.9.1918, † 10.9.1918), pasgeboren zoontje van **Fré De Nijs** en **Mathilda De Croes**, Locquetstraat (A99)

Josfina Coosemans (°8.9.1917, † 25.9.1918), pasgeboren dochtertje van **Louis Coosemans** en **Leonie De Smet**, Mechelseweg (B10)

Isidoor Verlinden (°2.9.1915, † 1.12.1918), driejarig zoontje van Jan Frans Verlinden en **Pelagie Christiaens**, wonend Dries (B123)

Was Spaanse Griep erger dan Corona ?

Zonder dat ooit een oorzaak of een adequate behandeling gevonden werd, stierf deze epidemie uit in de zomer 1920. Pas in 2004 hebben Amerikaanse onderzoekers achterhaald dat het vogelgriep zou zijn geweest.

De Spaanse griep was niet de enige, maar wel de ergste bekende pandemie die de wereld tot dan toe getroffen had. Bijna één op de drie mensen op aarde was ziek geweest: dat betekent 500 miljoen op een wereldbevolking van 1,8 miljard. Van de zieken zijn er naar schatting 50 tot 100 miljoen overleden. Ter vergelijking: elk jaar vallen er door gewone griep 250.000 à 500.000 doden.

Het Spaanse griepvirus had meer slachtoffers geëist dan de Grote Oorlog, en misschien zelfs meer dan beide wereldoorlogen samen. Toch herstelde de bevolking zich en de babyboom na wereldoorlog 2 bracht het cijfer op een voordien nooit geziene hoogte.

Hoeveel slachtoffers er waren in 1918 en of er meer zullen zijn na 2020, daar kunnen we nog lang over mediteren.

Eén zaak staat vast: in 2020 zijn we allemaal al een beetje dood gegaan.

Ward De Kempeneer

CARMOSTEYN EN LOCQUET HOREN BIJ ELKAAR ! deel 2

Enkele burgers raakten gewond en beenhouwer Willem van Camp liet het leven, hetgeen hevige ver-



De Noter J.B. 1719 Zicht vanuit het "beenhouwersstraetjen" (nu: Vleeshouwersstraat te Mechelen) Links : Huis Rumoldus, vermoedelijk woonhuis geweest van schout Michiel Locquet, grenzend aan de Vismarkt (nu Ijzerleen) Midden: Vleeshuis met pensenkraampjes en de Kapel van het Vleeshouwersambacht Rechts: het Schepenhuis (nu: Dienst Toerisme)

ontwaardiging teweegbracht onder de menigte. Vele beenhouwers, maar ook vrouwen en kinderen vluchtten **het Vleeshuis** in, dat door de troepen onder vuur werd genomen. Het resultaat hiervan was dat nog meer mensen gewond raakten en dat ook vleesdrager Matthijs Geens het leven liet. Het volk kookte van woede. Onder leiding van Nikolaes Du Moulin, "ooit soldaat geweest, oud maar moedig en vreeschwekkend door zijn struikrovers- uiterlijk", trok de menigte naar "het wapenmagasijn". Musketten, bajonetten, kogels en andere wapens werden meegenomen, alle stadswachten werden ontwapend en alle stadspoorten, buiten de Koepoort waar geen "val" was, werden gesloten. **Schout Jean Locquet**, die juist op dat moment met zijn dienaars bij *het Wapenhuys* aankwam, werd aangevallen. Zijn degen, hoed en rietstok werden met geweld afgenomen en één van zijn dienaars werd voor dood achtergelaten.

Stukken kanongeschut werden naar de Fonteynbrug gebracht en gericht naar de Hanswijk-, de Oude Brussel- en de Onze-Lieve-Vrouwestraat. Verschillende straten werden met "paalwerken" afgesloten, en karren werden met kettingen aan elkaar vastgemaakt als buffer tegen een mogelijke aanval van de ruitrij.

De **voorzitter van het magistraat, de Baillet**, vergezeld van zijn "geestelijke raedsheeren" Petrus Govaerts en Amatus Ignatius de Coriache, begaf zich naar het stadhuis om samen met het magistraat te bespreken wat er best kon worden gedaan in het algemeen belang van de stad. Ook de 5 schuttersgilden werden, op boete van 100 guldens, bijeengeroepen. Beslist werd, dat met het volk moest onderhandeld worden. De Baillet, zijn twee raads- heren, twee Capucienen, **de heer Kerrebroeck (ondervoorzitter van het magistraat), deurwaarder Gillis**



en verschillende leden van de schutterij begaven zich richting Fonteynbrug. Ondertussen had het volk op de brug het kanon reeds in hun richting gedraaid. De twee Capucienen werden erop uitgezonden om het volk tot bedaren te brengen en hen te vertellen dat De Baillet gekomen was om tot een akkoord te komen. Deze zou een delegatie van de menigte, bestaande uit Du Moulin en twee anderen, ontvange in **de Commanderie van Pitzemburg**. Hier werd hen gevraagd wat hun eisen waren. Du Moulin antwoordde dat de drie gevangenen moesten worden vrijgelaten en dat de soldaten de stad moesten verlaten. De Baillet en zijn gevolg keerden naar het stadhuis

terug en daar besliste het magistraat het voorstel aan te nemen op voorwaarde dat de vrijgelaten gevangenen in stilte naar huis zouden terugkeren en dat er verder niets meer zou ondernomen worden. Ongelukkigerwijs gebeurde er op dat moment voor het stadhuis, waar nog altijd soldaten opgesteld stonden, een spijtig voorval. Een twintigjarig meisje zocht haar vader in de menigte en werd door dronken soldaten doodgeschoten. Ook de geruchten dat de soldaten de volgende dag naar de stad zouden terugkeren en daarbij het feit dat de vrijgelaten gevangenen zich niet aan de afspraak zouden houden, droegen ertoe bij dat de gemoederen opnieuw fel oplaaidden en dat de strijd weer in alle hevigheid losbarstte. Langs beide kanten vielen doden en gewonden.

Ondertussen probeerde De Baillet de aan het stadhuis samengetroekte menigte tot bedaren te brengen, door hen te vertellen dat ze beter naar huis konden gaan omdat ze zich schuldig hadden gemaakt aan hoogverraad en ze

hun zaak alleen nog maar erger konden maken. Enkelen begonnen hierdoor huiswaarts te keren, maar anderen trokken de vesten op. Er werd kanongeschut op de vesten geplaatst en gericht naar de soldaten die zich achter de stadspoorten hadden opgesteld. Wegens gebrek aan poeder konden de kanonnen echter niet worden afgevuurd. De tingieters, die hun poeder op de torens van de vesten bewaarden, werden met geweld verplicht hun sleutels af te geven. De hoeveelheid poeder volstond om vijf kanonnen te laden. Enkelen werden afgeschoten om de soldaten duidelijk te maken dat de burgers zich "met gelijke wapens" konden verdedigen, wanneer de troepen Mechelen opnieuw zouden willen binnendringen. Een jongen werd buiten de stadspoorten gestuurd, met de boodschap dat de troepen, zich moesten terugtrekken.

Een gedeelte van de opstandelingen trok rond middernacht naar het huis van schout Baillet. De poort van het huis werd met een kanon opengeschooten en *"als briesende leeuwen viel het gespuys het huis binnen. Meubels werden de straat opgedragen of uit de ramen geworpen, spiegels, schilderijen en porselein werden vernield, en de wijn- en bierkelder werden geplunderd."*

De Baillet riep de leden van de vijf schuttersgilden opnieuw bijeen, op boete van 100 gulden en verlies van hun

burgerschap en verplichtte hen door de straten te trekken om de massa te kalmeren. Schout Locquet die uit zijn huis was weten te ontsnappen, bereikte de volgende morgen al wadend door het water van de vlietjes, het domein van de Augustijnen in de Korte Ridderstraat. De handbooggilde, waarvan de schout opperhoofd was, werd naar de Augustijnen gestuurd om hem naar het stadhuis te begeleiden. Aan de Botermarkt werd Locquet echter herkend en Jan Bee-laert, een hovenier, *"is hem als een rasende op het lijf gesprongen, hem toeroepende vele smadelijke scheltwoorden"*. Toch kon de schout ontkomen. Hij vluchtte eerst naar het huis van dokter Verhuyck en daarna opnieuw via het water naar het huis van de heer Blyckaerts. Hier kreeg hij droge kleren, een pruik en werd hem *"eenen zwarte plaester op zijne gezicht geplakt"*. Op die manier vluchtte hij, samen met zijn zoon, naar zijn kasteel in Hombeek. De Baillet riep de hulp in van het bisdom om de rust in de stad te doen terugkeren. Vicaris Generaal De Smet zond de pastoor en de



Voorzitter van de Grote Raad Christoffel de Baillet roept de mensen op om naar huis te gaan. Op de achtergrond: het toenmalige stadhuis (nu postgebouw) Rechts: het Schepenhuis (nu Dienst Toerisme), het Vleeshuis en het huis van schout Jan-Michiel Locquet waar rook te zien is. Schilderij van Joseph Emmanuel Van den Bussche (° Antwerpen 1837 † Watermaal-Bosvoorde 1908)

onderpastoor van elke parochie naar de huizen van de oproerlingen om hen tot bedaren te brengen.

Ondertussen waren toch vele mensen huiswaarts gekeerd en werd er door het magistratuur aan de schuttersgilden gevraagd om alle wapens en kanonnen die ze vonden of konden bemachtigen, naar de stadshallen te brengen. De Baillet hield een toespraak op de Grote Markt en riep het volk op om de gestolen goederen uit het huis van de schout, naar hun parochiehuus te brengen. Niemand zou zwaar gestraft worden ... maar toch liet hij in het midden van de markt, ter afschrikking, een galg plaatsen. Hij liet door de schuttersgilden in de huizen van verschillende verdachten onderzoek verrichten. Bijna alle goederen kwamen uiteindelijk boven water. *"Al het vreemt gespuys in hoecken en baracken schuylen de moest de stad verlaeten"* en alle bewoners moesten 's nacht hun gevels verlichten. De processen rond dit sociale oproer duurden tot in 1721 en uiteindelijk werden er 87 mensen veroordeeld, waarvan er vier werden gehangen.

Omwille van zijn verdiensten en vooral voor zijn moedig optreden en het behendig bedwingen van het oproer van 1718 in Mechelen, verhef keizer Karel VI Christophe Ernest de Baillet in 1719 tot graaf.

Wegens zijn bewezen diensten in de legers van Karel II en de geleden schade opgelopen bij de plundering van zijn huis op de Ijzerenleen, toonde het Staatsbestuur van Brussel nog zijn erkentelijkheid aan de Mechelse schout Jan Michiel Locquet door hem in 1722 de titel van graaf te schenken. Op papier was geregeld dat ook zijn nakomelingen deze titel mochten blijven dragen.

Op 24 oktober 1724 stierf zijn oudste **zoon Jan Carel**. Normaal gezien zou zijn enige overlevende **zoon Jean François** de nieuwe erfgenaam worden, maar er zat een haartje in de boter. Was het zijn vrouw die liever de erfenis naar háár familie zag gaan of was het zoon Jean François die tegen de zin van zijn vader in toch wilde huwen met zijn geliefde **Francisca van Mechelen**? We zullen het nooit te weten komen, maar twee maand na het overlijden van zoon Jan Carel liet zijn vader een testament opmaken ten voordele van **Jan Jozef van der Linden, neef van zijn moeder**, ridder van Malta en kamerheer van de hertog van Beieren.

Op 1 maart 1724 trad Jean François toch met zijn Francisca van Mechelen in het huwelijk. Het koppel zocht toenadering met vader Michiel om het familieconflict op te lossen. Die leed al een hele tijd aan een ernstige ziekte, maar niettegenstaande zijn gezondheidstoestand zienderogen achteruit ging, bleef hij voet bij stuk houden ... de erfenis zou aan de neus van Jean François voorbijgaan. Er werd een verzoeningsprocedure aangespannen. Twee jaar later was het einde van graaf zo nabij, dat Francisca besloot om de procedure bij de notaris te staken en de scheiding van het huwelijk aan te vragen. Aanwezig op het notariaat waren daar: Francisca van Mechelen de Berthout, echtgenoot Jean François Locquet, vader Jan Michiel Locquet en de moeder van Francisca van Mechelen. Francisca verklaarde te willen scheiden indien ze jaarlijks een weduwevergoeding van 700 gulden zou ontvangen. Jean François beloofde de huwelijksband met Francisca te verbreken en vader Michiel Locquet beloofde dat de erfenis aan zijn zoon als wettelijke erfgenaam zou worden overgedragen. De handtekening "Comte De Locquet" op het contract is zeer moeizaam geschreven. Vijf dagen later op 5 april 1726, stierf graaf Jean Michiel Locquet in rust en vrede op kasteel Carmosteyn. Hij werd bijgezet in het graf van zijn vader onder het koor van de Hombeekse parochiekerk.

Zoon Jean Locquet erfde de grafelijke titel, het graafschap en het kasteel Carmosteyn.

Jean François Locquet



Jean François Locquet behaalde het diploma van licentiaat rechtsgeleerdheid aan de universiteit van Leuven in 1719. Financieel stond Jean François er niet zo goed voor. Hij heeft veel grondeigendommen te gelde moeten maken. Ook het landgoed Impel in Epegem dat tot dan toe familie-eigendom geweest was van de heren Locquet, verkocht hij in 1741 aan Thérèse Barbara Gieles. Maar ondanks zijn constante geldnood, hield Jean François er een liederlijk leven op na. Hij leefde als een bourgon-diër. Met eet- en jachtfestijnen blies hij de "Noble Confrérie de Saint-Hubert, die in Mechelen gesticht was door zijn vader, terug nieuw leven in. En... daar werd blijkbaar wat gestoeft en afgeblazen! In 1738 ging Jean François Locquet met de leden van zijn broederschap een weddenschap aan voor 15 "pistolen", dat hij vóór het naamfeest van Sint-Hubertus getrouwd zou zijn. Hij verloor deze. Zeven jaar later in 1745 kwam hij



zijn belofte na en kwam hij met het nodige geld voor de pinnen. De vrienden van het boederschap apprecieerden deze geste ten zeerste en om hem te bedanken voor "*la générosité de Monsieur le comte d'Hombeek*", trakteerden ze hem op een speciaal diner op 7 februari 1746.

In 1737 nam de graaf op uitnodiging van pastoor De Backer mede de honneurs waar bij de eerste steenlegging van het nieuw koor van de Hombeekse parochiekerk.

Tijdens de laatste jaren van zijn leven werd Hombeek overrompeld door Franse en Oostenrijkse troepen, die op vele plaatsen rondom Mechelen gelegerd waren.

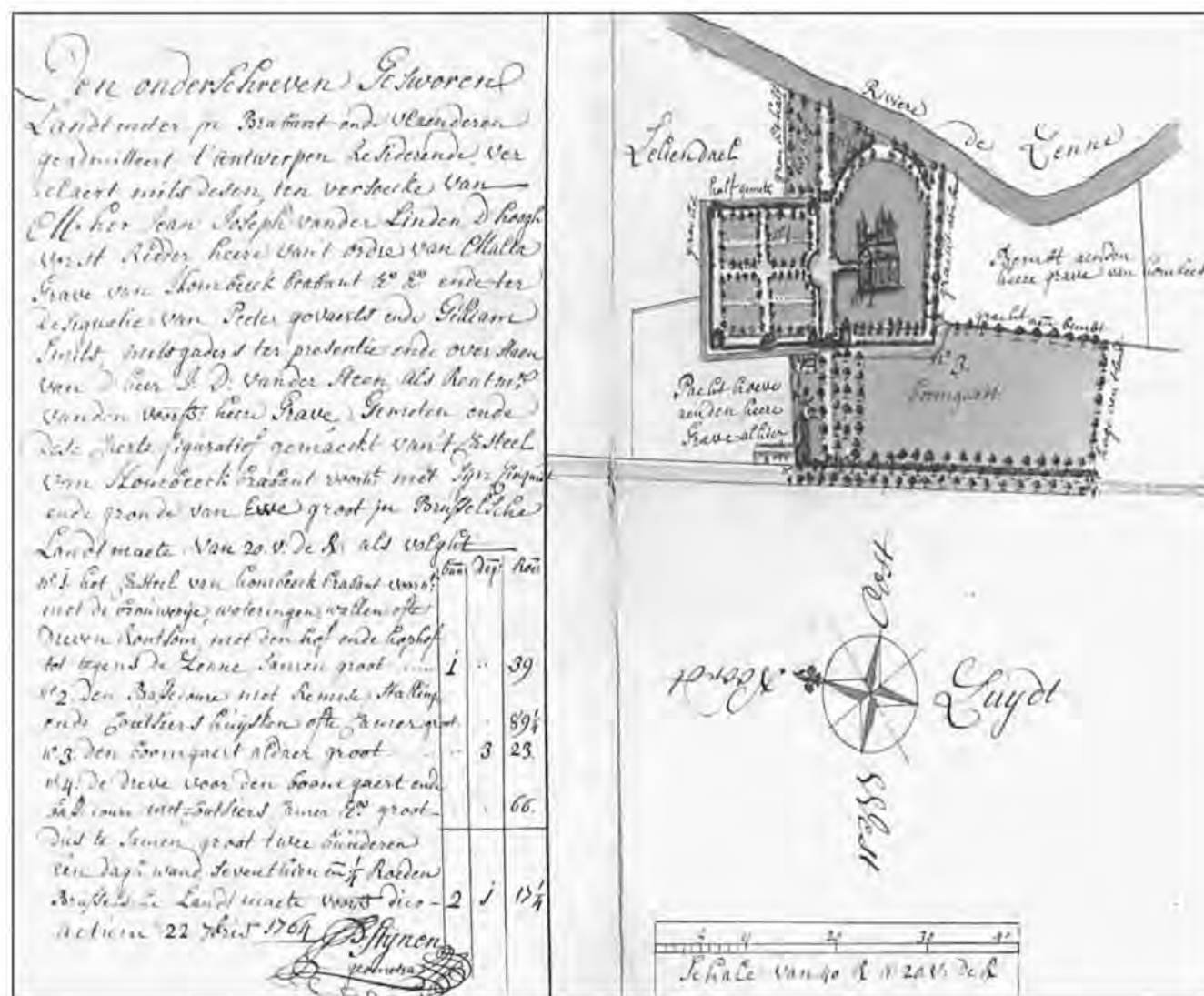
Op 26 juni 1751 overleed de 70-jarige **Jan Frans Locquet** zonder wettelijke erfgenamen.

De erfenis ging, het testament van vader Jean Michiel Locquet, indachtig, naar de zoon van een broer van moeder Francisca **van der Linden d'Hooghvorst**. Zo belanden we bij :

De familie Van der Linden d'Hooghvorst

Jan Joseph Van der Linden d'Hooghvorst

Jan Joseph, kozijn en vrijgezel volgde Jan Frans op en zal de volgende 25 jaar graaf van Smalbrabant zijn. De heerdij en het goed Carmosteyn met het kasteel werden overgedragen in 1751. Hij beheerde de eigendommen van de Locquets en zette de pacht verder met dezelfde boeren. In 't Ridderke 18^{de} jaargang 2003 van Ward de Kempe- neer vinden we de meetstaat van de eigendom Carmosteyn terug, opgemaakt op 22 september 1764 op vraag van "Jean Mher Jean Joseph vander Linden D'hooghvorst". Het is zeker de moeite waard om dat prachtig staaltje opspuurwerk nog eens te presenteren.



"Den onderschreven gesworen landmeter in Brabant ende Vlaanderen, geadmitteert t'Antwerpen residentende, verclaert mits desen ten versoecke van Mher Jean Joseph vander Linden D'hooghvorst, Ridder, heere van t'Ordre van Malta, grave van Hombeek Brabant, etc. ende ter designatie van Peeter Govaerts ende Gilliam Smits, mitsgaders ter presentie ende overstaen van d'heer J.D. Vander Steen als rentmeester van den voorseiden heere grave, gemeten ende dese caerte figuratief gemaect van t'kasteel van Hombeek Brabant vernoemt met sijn cinqui- et ende gronden van erven, groot in brusselsche landmaete van 20 voeten de roede als volgt:

<u>bunder-dagwand-roeden</u>		
n ^o 1	het kasteel van Hombeek Brabant voornoemt, met de brouwerije, wateringen, wallen ofte dreven rontsom met den hof ende hophof tot tegens de Zenne, samen groot	1 - 00 - 39
n ^o 2	den bassecoure met remise, stallinge ende coutsiershuysken ofte camer, groot	0 - 00 - 89 1/4
n ^o 3	den boomgaert aldaer, groot	0 - 00 - 22
n ^o 4	de dreve voor den boomgaert ende bassecoure met coutsierscamer, groot	0 - 00 - 66

Dus te samen groot twee bunderen, een half daghwand, seventhien en 1/4 roeden
Actum 22 septembris 1764. (getekend Stijnen)"

2 - 01 - 17 1/4

De meetstaf was een bijlage van een brief aan keizerin Maria Theresia om nogmaals het bewijs te leveren dat Carmosteyn Brabants was en niet Mechels. We zien dat Jan Jozef Van der Linden d'Hooghvorst zich **graaf van Hombeek** noemde.

Op het kasteel was toen een brouwerij en men teelde er hop voor het bier. De twee aangevers bij deze meting waren de pachter van de hoeve van de graaf, Peeter Goovaerts en zijn stiefzoon Guiliam Smets. In 1755 tekende de eerstgenoemde nog een pachtcontract en in 1768 ging de huur over op Egied Smets voor de hoeve met de stallingen met 11 bunder land en 3 ½ bunder weide. (Brusselse landmaten: 1 bunder = +/- 1,25 ha; 1 dagwand = +/- 31,43 are; 1 roede = +/- 0,31 are)

De pachter moest ook diensten leveren voor de heer zoals transporten met den wagen bespannen met vier paarden. In de brief getuigen Guiliam Goossens, ontvanger van accijnzen, dat hij op bier, wijn en tabak steeds Brabantse heffingen heeft gedaan. Metsers en timmerlieden zoals Jaak Van Camp en Rik Feremans hadden op het kasteel werken uitgevoerd zonder goedkeuring of afwijzing van de Mechelse ambachten. De brouwerij moet nog bestaan hebben in 1794, bij de eerste invallen der Fransen. Peeter Van Beveren was toen de "castellyn". De brave man heeft zich op 25 augustus verhangen op de zolder van een koestalleken.

Jan Joseph van der Linden overleed op 57-jarige ouderdom zonder nakomelingen te Hombeek op 21 december 1773 en werd opgevolgd door zijn broer:

Baron Jozef Ignace van der Linden d'Hoogvorst

Baron Jozef Ignace, heer van Meise werd officieel graaf van Hombeek op 1 april 1775. Hij huwde in het jaar 1746 de 17-jarige **Ernestine Françoise van Winnocsbergen, dochter van burggraaf van Winnocsbergen**. De jonkvrouw verbleef in het St.-Geertruikapitelstift van Nijvel. De vereiste 8 kwartieren van adel om in het vrouwenstift te worden opgenomen waren regelmatig voorgelegd. Ernestine was dus "chanoinesse" (kanunnikes) of Stiftdame van Nijvel. Aan het geluk van het bruidspaar kwam al vroeg een einde: het baronesje overleed reeds op 24 augustus 1750 in het kraambed.

Als weduwnaar zonder nakomelingen trad de baron een tweede maal in het huwelijk op 4 juli 1755. Deze keer zocht hij zijn bruidje in het Vrouwenstift van Moustier in de provincie Namen. Uitverkorene werd **de dochter van baron de Brune: de kanunnikes Marie Cathérine de Brune**. Hun eerst kindje stierf kort na de geboorte. Het dochttertje werd bijgezet in de crypte van de familie d'Hoogvorst in de St.-Martinuskerk te Meise.

De vreugde was des te groter toen twee jaar later, op 6 juni 1758, in het kasteel van Bouchout **Jean Joseph Ghislain** geboren werd.

Marie Françoise d'Hoogvorst, resideerde als weduwe van baron Melchior Roose met haar kinderen op het kasteel van Bouchout. Zij was een zuster van baron Joseph Ignace van der Linden d'Hoogvorst. De toewijding en zorg voor de familie was begrijpelijk. Zij beredderde en stuurde het huishouden en de familiezaken. De geboorte van een erfgenaam voor haar broer was de vervulling van haar innigste wens.

Een maand na de geboorte doet de jonge moeder, Marie Cathérine de traditionele kerkgang. De stoet trok van Bouchout langs de schaduwrijke dreven van het kasteel van Meise naar de dorpskerk Sint-Martinus. Feestelijk uitgedoste ruiters vergezelden de koets waarin de baron en de moeder met haar kind en jonkvrouwe Roose hadden plaatsgenomen. De voltallige schuttersgilde Sint-Sebastiaan, keurig uitgedost, vergezelde de stoet en vierden hun opperhoofd, baron Jozef Ignace en zijn erfbaronetje met kleurige banieren en tromgeroefel. Pastoor Franciscus Le Mire, Norbertijn van Grimbergen verzorgde het onthaal in de kerk met het Te Deum en klokkengelui, terwijl buiten het geschut van "canons" en "camers" losbarstte.

Pastoor Le Mire heeft het feestelijk gebeuren nauwkeurig beschreven in zijn "Manuale Pastoris de Meys". We laten hem graag zelf aan het woord:



Sint-Martinuskerk in Meise en het standbeeld van baron Emmanuel Vander Linden d' Hooghvorst, burgemeester van Meise

"Den 2 Juli 1758 op de feestdag van O. L. V. Visitatie heeft de Baronesse met haeren eerstgeboren sone de kerkgang gedaen. We hebbe haar onder het geluydt der clocken en bijaert ingehaelt vore de hooghmisse. Sy was vergezelt van de heele gilde en verschijde jongemans in houzare kleederen die naest haere koetse paradeerde. In de kerk getreden sijnder verschijde clyne canons camers, die ick op mijnen kost op het kerckhof hadde doen stellen, afgeschoten. Na mijne gelesene Misse hebbe ick de Benedictie gegeven met het alderhijligste en geintoneert den

Te deum. Wederom onder het geschut van camers is de Baronesse met haer kint en Juffrouw Roose wederom naer het casteel geleijdt met de gilde en houzaere . Den Heere Baron van Hooghvorst heeft de heel gulde getraceert in 't Guldenhuys en nog 2 tonnen bier gegeven in een andere herberge voor de jonckheydt. Op het casteel were we magnificq getraceert en da were Bal gehouden tot diep in den nacht. Insgelyck heeft men salvons geschoten vanop verschijde kanten, als oock eene quantiteydt van lochtpijlen van Brussel ontboden, die ick van seven savonds hebbe afgeschoten, immers alles is gegaen ten contentemente van de familie en heel de parochie. God beware den jongen sone en syne ouders. Amen"

Jan Joseph Ghislain van der Linden d'Hooghvorst , de laatste graaf van Hombeek

Jan Jozef Ghislain werd, zoals we zojuist kunnen lezen hebben, geboren op het kasteel van Boekhout (Boechout)



Kasteel van Boekhout terug opgebouwd in middeleeuwse stijl na de verwoesting tijdens de Franse Revolutie

te Meise op 6 juni 1758. Hij werd boven de doopvont gehouden in de St.- Martinuskerk door **Jan Jozef van der Linden, graaf van Hombeke (peter)** en **Maria Francisca Vander Linden**, douarière (weduwe) van baron Melchior Roose, **de meter**. Hij was **de zoon van Marie Catharina de Brune en graaf Ignace Frans van der Linden baron d' Hooghvorst**.

Joseph Ghislain volgde zijn vader op als graaf van Hombeek op 5 maart 1787. Hij voerde bij voorkeur de titel: Heer van Meise, Boekhout, Marneffe, Wittecon, Volandre, Baveghem, Priems. Het is duidelijk dat de laatste Hombeekse graaf nog weinig voeling had met Hombeek en zijn bewoners. De familie d'Hooghvorst zal beter bekend blijven in Meise, Boechout en omstreken, als de onbaatzuchtige burgemeesters en weldoeners voor de plaatselijke bevolking. Emmanuel van der Linden D'Hooghvorst, zoon van Ghislain wordt één van de medestichters van ons onafhankelijk België. Zijn standbeeld in 1893 opgericht, staat nog steeds op het voor-

plein van de Sint-Martinuskerk in Meise.

Wij vonden in de aantekeningen uit het "Manuele pastoris de Meys " :

*"In 't jaer 1780 den 18 Mey is getrouwt tot Nijvel den Edelen **Heer Joannes Josephus Ghislenus sone** van den seer edelen **Heer Josephus Ignatius Vander Linden Baron van Hooghvorst** met de **seer edele juffrouw Maria Coleta Gage**, dochter van de seer edelen heer Emmanuel Grave de GAGE chambellan van sijne majesteyt Maria Theresia coninghinne van Hongariën de chanoinesse van het seer edel capittel van Nijvel alwa er sij is getrouwt in het bijwesen van Mevrouw de Abdisse. Getrouwt synde sij aldaer blijven den ontbijt nemen; den selven dagh omtrent ten 2 uehren tot Brussel gecomen sijnde, sijn sij aldaer blijven rusten tot omtrent den 4 uehren en vertrocken sijnde naer Meys, sijn hun tott de brugghe van Laeken tegemoet gegaen eene compagnie van de hussaren met de gilde en nouwelijcks in het casteel sijnde, hebben sij hun begeven onder het geluydt de clocken en gedommel van in de kercke alwaer ick hun het wijwater hebbe gepresenteert en geccomplimenteert. Wij hebben solemneel lof gedaen met den Te Deum; daer was veel edeldom van het geselschap.*

*Drij pistolen sijn gegeven in de schaele van de kerck. Het lof geeyndicht sijnde , hebbe hun met mijnheer VAN OLM onderpastoor en mijnheer de MAHY cappellaen vergeselschaft tot in het casteel alwaer hun ick noch eens hebbe een compliment gemaect. Wij sijn blijven met hun het avondmaal nemen. De parochianen hebben bijnaer den geheelen nacht gescoten en andere vreugdteekenen getoont. Het jaer daernaer **isser eenen vrisschen sone geboren te Brussel den 7 juni 1781: Emmanuel Constantin Premier Ghislain.***

Op 12 juni, het jaer 1782, werd te Brussel noch eenen vrisschen sone geboren: Joseph Marie Jean Baptiste Second Colette Ghislain

*In het jaar 1783 den 19 juli is gestorven Mevrouw Gravinne Gage de vrouwe van den Edelen Here Joannes Josephus Ghislerius sone van den seer edelen Heere Josephus **Ignatius Anthonius Vander Linden Baron d' Hooghvorst Grave van Hombeke**. Den lijckdienst en het uytvaart is geschiet op de selve maniere gelijk het geschiet is voor mevrouw de Baronesse van Hooghvorst , moeder van den jongen Baron sonder het luyden van 6 weecken."*

Jan Joseph Ghislain van der Linden d'Hooghvorst **huwde voor de tweede maal** te Antwerpen **op 31 juli 1786 met Marie Anne Caroline Josephe Roose** geboren te Antwerpen op 23 april 1766, dochter van Jean Alexandre Joseph graaf Roose de Baisy en Marie Anne Josèphe van de Werve.

Er kwamen nog vier kinderen:

- Constantin Joseph Ghislain van der Linden d'Hooghvorst
- Charles Francois Joseph Ghislain van der Linden d'Hooghvorst
- Louise Jeanne Joséphine Ghislaine van der Linden d'Hooghvorst
- Emile Charles Ghislain van der Linden d'Hooghvorst

Een van de weinige keren waarop we de grafelijke Familie d'Hooghvorst in Hombeek hebben gezien was bij **de klokkenwijding in Hombeek in 1803**. Jan Jozef Ghislain was peter en Anne Caroline Roose meter van de grote klok. Van de tweede klok was jonker Emmanuel Constant Premier Ghislain peter en jonkvrouw Ludvica Joanna Josepha Ghislain van der Linden meter. De klokken werden in Leuven gegoten door de beroemde klokkengieter Andreas Van der Gheyn in 1803.

Jan Joseph Ghislain van der Linden, is overleden te Saulieu in de Bourgogne op 17 november 1806.

De laatste drie heren Van der Linde d'Hooghvorst droegen wel de titel van graaf van Hombeek maar lieten het kasteel Carmosteyn aan zijn lot over. De barons van der Linden d'Hooghvorst hadden hun eigen zorgen. Ze waren heer van: Meise, Boekhout, Marneffe, Wittecon, Vollandre, Baveghem, Priems Ze waren daar geboren en getogen en waren geliefd bij de plaatselijke bevolking. Vele jaren voor de Franse revolutie reeds was het kasteel Carmosteyn niet meer bewoond. Pachters beheerden de hoeve en het kasteel en betaalden de lasten en de heren van der Linden d'Hooghvorst speelden baron in "Meyseland".

Na de Franse revolutie was het kasteel Carmosteyn hopeloos in verval. Het werd uiteindelijk gesloopt in 1826.

De pachthoeve van Carmosteyn werd bewoond tot 1944. Eén jaar voor het eind van de tweede wereldoorlog viel een vliegende bom stil boven de oude hoeve, stortte naar beneden, ontplofte en zette de hoeve in vuur en vlam. De laatste bewoner, boer Lauwers kwam daarbij om het leven. Inwoners van Hombeek recupereerden tussen de brokstukken nog de steen met het wapen van Jan Antoon Locquet en het jaartal 1735 die boven de inkomdeur van hoeve Carmosteyn ingemetseld stond. Hij wordt nog steeds met de nodige eerbied bewaard door onze Heemkundekring Hoembeka.



Tekst: Herman Van Lint

Bronnen : Geschiedenis der Gemeente Hombeek F. De Ridder

't Ridderke 18^{de} jaargang 2003 nr. 3 en 4 Ward De Kempeneer

Archief Heemkundekring Hoembeka

Heraldiek der Gemeenten van Klein-Brabant J. Melkenbeek

Heerlijkheid Mechelen J.M. Debois

Manuale Pastoris de Meys

Regionale Beeldbank Mechelen

Retouradres:

R. Schelkens
Bankstraat 158
2811 Hombeek

Driemaandelijks tijdschrift P209706

Afgiftekantoor 1980 ZEMST



PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

de greef IIII
centrale verwarming

Gijsbeekstraat 64
2811 Hombeek
015 411557

info.cvdegreef@skynet.be



KANTOOR WILLIAM CORNETTE BVBA
VERZEKERINGEN - BANKZAKEN
BANKSTRAAT 7
2811 MECHELEN-HOMBEEK
TEL: 015/414819 - FAX: 015/424092
william.cornette@portima.be

KROZ DESIGN & MARKETING



www.xlreklame.be

Waar u ook voor gaat,
wij gaan met u mee.

KBC Bank & Verzekering
Grote Markt 27
2800 Mechelen
015/298200
mechelen.centrum@kbc.be



Bank & Verzekering *Wij gaan met u mee*



Lilly's

Schoonheidssalon
0472 66 51 96



MEULDERMANS bvba
VERZEKERINGEN

meuldermans@skynet.be

015 411557



Proxy Leest

Ook open op
zondagvoormiddag

COIFFURE NICOLE

Gemeentestraat 29
Hombeek



Mark Deckers
patisserie

Fr. Reynierstraat 44
2811 Hombeek
tel.: 015/41.25.76





't Ridderke NIEUWSFLASH

2021-2

DRIEMAANDELIJKS MEDEDELINGSBLAD VAN HOEMBEEK



1969

EGLLEGEMPUT

In de beginjaren '70 heeft de creatie van een waterplas Hombeek in wezen sterk veranderd. Bij deze ongewone wending van pure landbouwgemeente naar recreatieoord was het niet zo ongewoon dat men dagdroomde van toerisme. Een "Raad voor Toerisme" ging dat regelen.

de greef IIII
centrale verwarming

Gijsbeekstraat 64
2811 Hombeek
015 411557

info.cvdegreef@skynet.be

www.marjet.be

MARJET

Fr.Reyniersstraat 42, 2811 Hombeek



KANTOOR WILLIAM CORNETTE BVBA
VERZEKERINGEN – BANKZAKEN
BANKSTRAAT 7
2811 MECHELEN-HOMBEK
TEL: 015/414819 – FAX: 015/424092
william.cornette@portima.be

KROZ  DESIGN & MARKETING



 www.xlreklame.be

Waar u ook voor gaat,
wij gaan met u mee.

KBC Bank & Verzekering
Grote Markt 27
2800 Mechelen
015/298200
mechelen.centrum@kbc.be

 Bank & Verzekering **Wij gaan met u mee**



Lilly's
Schoonheidssalon
0472 66 51 96

HOEVE TEN BOSSCHE
hoeveproducten vers van de koe



www.hoevetenbossche.be

MEULDERMANS bvba
VERZEKERINGEN

meuldermans@skynet.be

Home 48113



 **Proxy Leest**

Ook open op
zondagvoormiddag

COIFFURE NICOLE

Gemeentestraat 29
Hombeek

 **Mark Deckers**
pâtisserie

Fr. Reynierstraat 44
2811 Hombeek
tel.: 015/41.25.76

PPC
Computers Netwerken
Service & Advies

Brusselsesteenweg 202 Zemst
www.ppcsolutions.be
Tel. : 015410286

EGLEGEM, een broekland dat recreatiewater werd

Ward DE KEMPENEER

Morgenbeeld aan de Eglegemvijver in 1976 © Hoembeka-archief, uit archief HOJE, foto- en diacclub.

DE VISSERS

We zien ze daar regelmatig zitten aan de boorden, wat beschermd door een paraplu en kortbij ook een tentje. Ogenscheinlijk een beetje verkleumd zijn ze in perfecte symbiose met de kille dauwnatte vroege. Ze horen er bij, geruisloos als de stille morgen die de zon opwacht om op kracht te komen. We spreken ze nooit aan. Dat zou het ceremonieel verstoren. De slaperig ronddobberende eenden, met de kop tussen de vleugels, jagen we toch ook niet op.

En toch, we vernamen van Michel Briers van VBK dat de sportvissers minder mysterieus zijn dan het lijkt.

Karpervissers, die rond de put met tentjes hun bivak opslaan voor een paar dagen, zijn gepassioneerde sporters die allen tot *"het Eglegems collectief"* behoren in het VBK. De vereniging telt zo een 2.000 leden. Het zijn niet enkel Belgische vissers. Er zijn ook Britten, Nederlanders, Fransen en sinds dit jaar ook enkele Polen bij. Een divers volkje strijkt dus neer in het kleine Hombeek.

Sinds 2011 wordt een gedetailleerd visbestand opgemaakt. Momenteel telt men meer dan 100 gekende vissen. Het water staat in het VBK-waterbeheer gecatalogeerd als Categorie 1: een *"High Level Catch Water"*.

Omdat de put een aanzienlijke oppervlakte heeft en een beperkte bezetting (specimenwater) is de kunde van de hengelaar, zonder bijkomende randinformatie, van primair belang voor het vangen van de karpers. Het zijn dus de echte doorzetters die hier de mooiste successen boeken.

De put van Hombeek is, met betrekking tot het actuele karperbestand, uniek te noemen in België. De karpers die er hun rondjes zwemmen zijn flink uit de kluiten gewassen. Het kwantum wordt op 300/400 geschat. Grote snoek en voorn hebben ook een behoorlijk bestand opgebouwd. Bij de vizetting in 1995, werden er ook 50 steuren uitgezet. Een aantal van hen zijn nog in leven en halen gewichten van ruim 60 kg.



Vissers van VBK met kleppers van 30 kg. Karper en goudkarper © VBK, (web VBK.be)



VBK, Vereniging van Belgische Karpervissers, vzw, bestaat van 1993. De ruim 2000 leden kunnen hun sport beoefenen in de meerdere eigen waters die het VBK in beheer heeft. Vanaf 2002 werd ook een overeenkomst afgesloten met de overkoepelende organisatie VHV, de Vlaamse Vereniging van Hengelsport Verbonden (ook *"Sportvisserij Vlaanderen"* genoemd), en werd de hengelgroep *"het Eglegems collectief"* opgericht. Dit gebeurde in samenwerking met het ALV (Antwerps Lijnvisserverbond), de vereniging die in Hombeek reeds langer de belangen van de roof- en witvissers behartigt.

MEER DAN ENKEL EEN VISVIJVER

De eigendom van de Eglegemvijver werd bij Koninklijk Besluit (KB) van 29 juli 1993 overgedragen aan de Vlaamse Gemeenschap.

Aanvankelijk werd **Bloso** door de Vlaamse Overheid belast met het beheer. In 2006 werd dit overgedragen aan **ANB**, het **Agentschap Natuur en Bos**.

Van bij het begin werd duidelijk vastgelegd dat op de Eglegemvijver enkel zachte vormen van recreatie zijn toegelaten. Gemotoriseerde watersporten zijn verboden. Ook is er een verbod om te zwemmen. Honden zijn toegelaten, enkel aan de leiband of loslopend op de afgebakende hondenweide.

CLUBLEVEN

Het water creëerde een nieuw biotoop en trok een verscheidenheid aan nieuw leven aan bij de vogels, waterdieren, eenden, ganzen en reigers. Ontspanning op het water trok, buiten de vissers, al gauw ook zeilers en surfers aan.



In september 1970 werd WVD gesticht (Watersportvereniging van de Dijlestreek). Een jaar later werd de zetel naar hun accommodatie bij de put zelf overgebracht. Ze beheren de ganse weststrook van de vijver en geven instructies aan zeilers en surfers. Wat later vestigde de surfclub "Alleman" zich aan de noordoever.



De eerste visvereniging was de hengelclub "De Eglegemvissers" door Hombekenaren opgericht in oktober 1971. Ze sloten aan bij het "Antwerps Lijnvissersverbond". Zoals gezegd is in 2002 het VBK (Vereniging van Belgische Karpervissers) Eglegem bij zijn viswaters gaan voegen. Er is uit de vissport op Eglegem ook nog de vereniging "Eglegemse Zeevissers" gegroeid op Hombeeks initiatief (René Jacobs, Paul Philips, Marcel Teughels e.a.) en deze visserijvereniging bestaat nog steeds.

In de onmiddellijke omgeving en aanvankelijk met toegang via de put, heeft het **KMTHC** (Koninklijke Mechelse Tennis- en Hockeyclub) zich hier gevestigd. Dat alles betekende dat Hombeek aantrekkelijker werd voor sportliefhebbers van overal. Het landelijk dorpje was uit zijn voegen gebarsten.

DE PUT trekt "VREEMDEN" aan.



Het siert een waterrijk gebied dat het een belangrijke rustplaats is voor vogels. Vooral in de winter komen ze zich schuil houden rondom het water. Vogelspotters houden hiervan. Eglegem trekt hun aan. Wie een tochtje rond de put maakt, ontmoet ze wel hier of daar, de vogelliefhebbers, zwaar bewapend met de duurste camera's en met nog duurdere lenzen.

De laatste tijd hebben ze nog wat anders te spotten. Zo een vijftien jaar geleden dook er weer een bever op in onze provincie en wel in het Mechels broek. Dat was na meer dan anderhalve eeuw. Nu zijn ze verspreid geraakt. De laatste jaren zijn er bevers aangetroffen op en langs de Eglegemvijver. Een vroege enkeling zocht een partner, vond deze en nu wonen er meer families bevers op de put. Wie het westpad langs loopt kan er niet naast kijken. Vooral in het zuidoosten en tussen de put en de Leibeek zijn hun bouwsels te zien. Het is verbazingwekkend hoe die nachtdieren het klaar krijgen om vrij dikke boomstronken uit te knabbelen en plat te leggen. Hoe die zware vrachten naar hun burcht versleept worden is nog een groter raadsel. Deze dieren zijn nogal schuw. Ze worden niet graag verstoord en bij dag zijn ze moeilijk te spotten.

Het ANB (Agentschap Natuur en Bos) ziet er geen probleem in dat wat bomen omver geknaagd worden. Het provinciebestuur daarentegen, verantwoordelijk voor de nabijgelegen Leibeek, is behoedzamer. De knaagdieren bouwden daar al een kleine dam. De waterafvoer mag niet bedreigd worden want dat zou wel eens serieuze gevolgen kunnen hebben.

Bevers zijn beschermd. Gelukkig voor de vissers zijn het planteneters. Ze laten de karpers en hun vrienden onaangeroerd.



Na 50 jaar is de put van Hombeek deel van het geheel geworden, alsof hij er altijd is geweest. Dat was ooit anders. De komst van een recreatiewater heeft in de snel veranderende tijdsgeest, ons dorp een beetje op zijn kop gezet.

Zoals bevers nu, heeft de put van Hombeek destijds van overal "vreemden" aangetrokken, Mechelaars en zelfs Brusselaars. Tegen toerisme is verzet uit den boze evenzeer als tegen beschermde diersoorten. Dan maar sublimeren.

VANWAAR DE BENAMING EGLEGEM VIJVER



SCHOOFFS, wapenschild en beeld van Henri Schooffs (1696-1775). Links uitsnede van het hof en hoeve uit een familie-vermogensplan van ca. 1800.

© documenten aan Hoembeka geschonken door de familie Lodewijckx uit Olmen, rechtstreekse nakomelingen Schooffs.

Eglegem is ontegensprekelijk een benaming van Frankische oorsprong. In de 7^{de} - 8^{ste} eeuw kregen Germanen die uit Frankenland kwamen, greep op onze gewesten. De gebieden die meest geschikt waren voor veeteelt en gewassen werden eerst ingepalmd. Ze kregen de naam van de nieuwe bezitter. Het waren vooral de gronden bij de rivieren zoals hier tegen de Zenne en de Dijle.

Zo zou een zekere **Agilo** zijn naam gegeven hebben aan het heem dat "**Agilingahaim**" werd genoemd. Dat ging daarna "**Eglegem**" heten.

Andere Frankische "**heemdomeinen**" zijn in de regio bekend zoals : "**Adegem**" van een zekere **Ado** maar ook "**Geerdegem**" (Schonenberg), "**Berbelgem**" (Stuivenberg), "**Prolegem**" (Leestse Kouter), **Relegem** (Zemst) en zo meer.

Dit vredig bezit kwam brutaal ten einde door Noormannen. Daarop volgde een organisatorische omwenteling in hertogdommen en graafschappen met het leenstelsel als bezitsregel. De riddersfamilies die orde op zaken hadden gesteld beloonden zichzelf. Eglegem was niet meer van de nakomelingen van heer Agilo maar ridders als de Berthouts namen het roer over, de gronden en goederen inbegrepen.

Deze overname betekende niet dat de oude namen ook verdwenen. Zij die op Frankische domeinen woonden, kregen de naam ervan. De familienaam "**Van Eglegem**" (met vele varianten) is veel voorkomend in de 11^{de} en 12^{de} eeuw, zelfs tot nu. Eglegem bleef.

In de 14^{de} eeuw duiken twee nieuwe namen op die blijkbaar de plaats hebben ingenomen van de Berthouts: **Floris Van den Wolsputte** en **Geeraard Van Hofstade**.

Zij mogen in verband gebracht worden met het oude uitgestrekte Eglegem dat toen opgedeeld was in drie hofsteden: "**Eglegem**" zelf (later "**de Torekens**"), het goed "**Van den Hofstad**" (later "**Windsor**"), het goed "**Wolputte**" (nu "**bistro Achiel**").

Tijdens de Bourgondische periode in de 15^{de} eeuw zijn deze hoven aan de Zenne zeer in trek bij de vertrouwelingen van de hertogen. Het parlement in Mechelen trekt bovendien hofadel aan. De **familie Schooffs** kwam in het bezit van de drie goederen in Hombeek. **Jean Carondelet**, eerste voorzitter van het Parlement van Mechelen, had zijn optrekje vlakbij, op Relegem in Zemst.

De familie Schooffs was zo vermogend dat ze in Mechelen de oude lakenhalle op de graanmarkt ombouwde tot een riant paleis. In 1470 was Margareta van York, de echtgenote van Karel de Stoute hun eregast.

Van uit de bovenramen van dit gebouw aanschouwde ze de processie ter ere van Sint-Rumoldus die daar passeerde.



Mechelen, graanmarkt, het paleis Schooffs

Met de tijd gingen deze bezittingen in Hombeek over op andere eigenaars.

Het hof van Hofstad werd begin 17^{de} eeuw vererfd aan Charles Van Laethem, echtgenoot van Joanna Schooffs. Daarna aan hun nakomelingen Le Cocq.

Wolputte werd geërfd door De Croesere en D'Ostrel en in de 17^{de} eeuw verkocht aan Ferdinand Helman. Zijn kleindochter huwde graaf Diererick Van der Nath en bezat het samen met Relegem.

Eglegem bleef langst in bezit van nakomelingen Schooffs.

Hogergenoemde Joanna Schooffs gehuwd met Charles Van Laethem, bracht Eglegem over naar een verwante tak in Olmen (gelegen tussen Meerhout en Balen). Hendrik Schooffs was drossaert van Olmen. Nog vijf generaties en gedurende meer dan 200 jaar zullen ze de goederen in Hombeek beheren. Regelmatig werden stukken verkocht aan particulieren uit Mechelen, Hombeek en Zemst.

Met Anna Maria Elisabeth Schooffs (1774-1819) eindigde dit familiebezit dat bij de 400 jaar had stand gehouden. Ze was gehuwd met rechter Jan Bt. Van de Venne uit Mechelen.

Voor zover bekend heeft de Franse bezetter geen beslag gelegd op de herengoederen Schooffs.

In 1820 is kasteel Eglegem eigendom van de familie **Meskens** doch onbewoond. Na verbouwing heette het kasteel "**De Torekens**". Meerdere eigenaars volgen: Pieter Hippolyte Folchi, dokter Theodoor Clara, Claude René Paternostre de la Mairiue. De familie Victor Hugo woont er nu.

De Zenne en de Leibeek werden bijgekleurd en ook de Eglegemput, in 1969 uitgegraven, werd groen gearceerd.



- (1) de verlegde Zenne in 1895,
- (2) de aanleg van de E-19 in 1970,
- (3) het uitgraven van een deel van het Eglegembroek met de creatie van de vijver in 1969.

De Willibrorduskapel bestaat nog. Ze ligt op de “Kapelbunder” tegen de Hoogstraat. De percelen tussen de kapel en het hof Schooffs dragen de naam “Kappellebeemden”.

Er werd wel eens beweerd dat de Leibeek de oudste Zennebedding was. De strook tussen de Leibeek en Zenne was aanvankelijk een moerassig meandergebied. In de Bourgondische tijd zou de meest oostelijke bedding uitgediept geweest zijn tot een rivier en de oude rivierbedding zou “geleid” geweest zijn in een beek: “de Leibeek”. Daar valt iets voor te zeggen omdat de bezittingen Schooffs en Le Cocq - **het Frankisch Eglegem** - zich ten westen van de Leibeek situeren. De percelen tussen Leibeek en de Zenne - **het ingewonnen moeras** - zijn veelal bezit van kerkelijke instanties en van particulieren buiten Hombeek. Het zijn bijna uitsluitend weilanden voor het vee en hooivelden voor veevoeder.

Toch al **"bootjevaren"** voor de vijver er was

De **"Plasbeemden"** op de Poppkaart werden in Hombeek algemeen **"de Putten"** genoemd. Ze waren vrij toegankelijk en het roeibootje dat er vastgemeerd lag was aantrekkelijk voor de passanten. In deze omgeving is in 1944 een van de Duitse **"Vergeltungswaffen"** neergestort. Hier was het een ballistische raket of de beruchte **"V2"**. Het grote gat dat in de grond geslagen was liep vol water en werd **"de Raketput"** genoemd. In het heetste van de zomer werd er eind der veertiger jaren, ook door Chirojeugd, gebaad en gezwommen.



"De Putten" in het Eglegembroek



Mit Slachmuylders en Rein Keuleers aan het **"bootjevaren"**.



Onderpastoor Jozef Pauwels met twee Chiroleiders, Edward Buelens en Jan Van Beneden.

Wateringue de l' Eglegem-Broek

De jonge Staat maakte er onder de eerste koning al werk van om het natuurgebied **"Eglegembroek"** een degelijk beheer te geven. In een Arrest van 1863 werd enkel de Provincie Antwerpen (en niet Brabant) bevoegd en zij belastte de gemeente Hombeek met het praktische beheer en toezicht.

We weten niet wie de eerste toezichter is geweest maar vermoeden dat het Guiliam Govaerts (1827-1900) was, de boer op **"de Torekenshoeve"** die **"de Lemme"** werd genoemd. Hij was ook gemeenteraadslid.



RÈGNE DE LÉOPOLD I^{er}.

— 10 NOVEMBRE 1863. — *Arrêté royal.*
— *Wateringue de l'Eglegem-Broek.* — *Institution.* (Monit. du 18 novembre 1865.)

Léopold, etc. Vu le règlement organique régissant les associations de wateringues, aux termes de nos arrêtés des 9 décembre 1847, 10 août 1856 et 5 août 1861, intervenus en vertu des art. 4 de la loi du 18 juin 1846 et 8 de la loi du 27 avril 1848;

Le ministre des travaux publics,

Vu l'arrêté royal du 10 novembre courant, portant institution de la wateringue de l'Eglegem-Broek, s'étendant sur le territoire des provinces d'Anvers et de Brabant ;

Vu le § 2 de l'art. 5 de l'arrêté royal du 9 décembre 1847, ainsi conçu :

« Lorsque les propriétés comprises dans une association de wateringue s'étendent sur le territoire de plus d'une province, notre ministre des travaux publics désigne l'administration provinciale sous la surveillance et la juridiction de laquelle l'association est placée ; »

Arrête :

Article unique. La wateringue de l'Eglegem-Broek est placée sous la surveillance et la juridiction de l'administration provinciale d'Anvers.

Expédition du présent arrêté sera adressée au gouverneur de la province d'Anvers, qui est chargé d'en assurer l'exécution, ainsi qu'au gouverneur de la province de Brabant, à titre d'information.

Bruxelles, le 12 novembre 1863.

JULES VANDERSTICHELEN.

Ge kunt mijn botten kussen

Kort na 1900 werd Willem Govaerts secretaris van Hombeek. Hij was de zoon van voornoemde Guiliam Govaerts, boer op de Torekenshoeve.

De secretaris was nogal extravagant, goedlachs, gedreven maar vooral extreem eigenzinnig. Hij werd vrij jong de opzichter over het Eglegembroek en deed dit tot 1939, meer dan 30 jaar. Louis Meulemans, werd de jacht-opziener in dit gebied.



Willem Govaerts (1873-1951)



Louis Meulemans (1867-1959)

Louis Meulemans, alias "den Trien", ontdekte in 1935 een bruinvis in de Zenne bij het Eglegembroek. Jan Verbergt noemde later de herberg van den Trien "Den Bruinvis".

Op het einde van zijn loopbaan lag secretaris Govaerts geregeld overhoop met het gemeentebestuur. Ze hadden hun oog laten vallen op een jonge net afgestudeerde kandidaat. Louis Wuyts was in hun ogen bekwaamer, zeer gewillig maar vooral een gelijkgezinde extreem Vlaams nationalist. Hij zou hun belangen beter behartigen dan die koppige tegenwerkende grijsaard. Daarop begon een spel van kat en muis. Secretaris Govaerts werd het pesten beu en melde zich herhaaldelijk ziek. Op den duur werden ridicule beschuldigingen gebruikt als argument om de ambtenaar in diskrediet te brengen. De vaudeville werd op de spits gedreven toen het bestuur Govaerts ten laste legde dat een paar laarzen verdwenen waren uit de voorraadkast in het gemeentehuis. Hij bewees dat die "botten" hem toebehoorden als opzichter van het Eglegemgebied. Hij droeg ze evenwel terug. In zijn schalkse stijl legde hij er een berichtje bij gericht aan de burgemeester en schepenen met daarop:

"Ge kunt mijn botten kussen."

Daarop nam hij ontslag en het werd oorlog, niet plaatselijk maar wereldwijd.



Eglegem aan de boord van de Zenne.

Deze foto's werden gemaakt door HOJÉ foto- en diacclub in de zestiger jaren. De hoge dijken van de rivier waren nog dicht begroeid met eiken, wilde okkernoten en dennen. Het broek bestond vooral uit weiden waar koeien graasden en ook hooiland. Labeurland was er eerder zeldzaam.



Eglegem , niet enkel een biotoop voor
 allerhande vogels, hazen en konijnen,
 "muishondjes", padden en kikkers maar
 ook voor ravottende jongeren.



een zandweg tussen koren door
 het vee, de boerderijen ...

en langs het tuinpad van m'n vader
 zag ik de hoge bomen staan,
 ik was een kind en wist niet beter,
 dan dat het nooit voorbij zou gaan.

Wim Sonneveld

Uit mijn kinderjaren

Vooral tijdens de *grote vakantie*, bij een zon in het zenit, als alle kinderspelen waren uitgeprobeerd, kriebelde het om op avontuur te gaan. Knikkeren, kaarten, repenkoers, erwenschieten of met het vergrootglas gaatjes branden in stof en papier: van al die dingen hadden we ons bekomst. Dan trokken we er op uit, soms voor de hele dag, de wijde wereld in. De Zennedijk was een beleving op zichzelf. Zwieren aan de net grijpbare takken, cirkelend boven de afgrond. Picknick hoorde er bij. Boterhammen met Kwatta-choco, gebakken peren en voor de dorst *kalissensap* in een limonadeflesje. Onze Coca-cola avant la lettre.

Een tocht door het Eglegembroek was een opwindend bedenkfel. Voor zover ik mij herinner liep er een karspoor dwars door de weiden. Korter bij Zemst was het toch over afspanningen klauteren. Van dikkere grassprietten maakten we fluitjes. Eén uiteinde, dat als mondstuk moest dienen, werd geplet en een vibrerend geluid weerklonk. De toonaard hing af van de dikte van de strohalm. Die strootjes waren ook handig om kikkers of padden wat volumineuzer te maken. Niet zo netjes.

In de meimaand vingen we er meikevers en liep de tocht tot de bosrijke rand van Zemst. "*De Donk*", zo noemde we het, stond bezaaid met geurende muguetjes. Met een dik boeket meiklokjes kwamen we dan langs den dijk terug. Aan 't Waterken - "*tweiterke*" zegden we - was er een overzet. Op vaste tijden, bij hoog water, bracht de veerman de Zemstenaars over die dan zo verder via Schonenberg naar de stad Mechelen doorliepen. We mochten de overzet eens meedoen, heen en terug.

In het najaar werd de "*toemaat*" geoogst, gras dat nog groeide als het vee was weggehaald. Met volgeladen wagens werd het diervoer naar de schuren gebracht en opgetast. Of er ook graan- of tarwevelden waren is onzeker. Toch meen ik me vaag te herinneren dat er ooit de dorsmolen van Christiaens, alias "*Beire van Fienke*" heeft gestaan.

Ward De Kempeneer

HOMBEEK les bains



Toeristen in Hombeek

Tot de zestiger jaren was het leven in Hombeek besloten. Er gebeurde van alles maar voor eigen volk, eigen vereniging zelfs. *"Vreemden"* waren als kiespijn: ze konden gemist worden. Wie hier aankwam paste zich geruisloos aan. Eerst integreren en succes was verzekerd. Vooral bij een opname in één van de vele katholieke actiegroepen zat men goed. De ene was al devoter dan de andere. Dat kon gaan van de kaartclub of dansgroep tot het Marialegioen of *"de Bond van het Heilig Hart"*. Aansluiten bij het Christen syndicaat, KAJ, VKAJ, Boerenjeugd of dito vrouwen, de Christelijke Middestand, Chiro was welbesteed. Er waren muziekverenigingen in drie regio's, sportclubs, toneelverenigingen, jeugdclubs enzovoort. Voor ontspanning werd gezorgd. De verenigingen organiseerden maar al te graag iets waar iedereen welkom was: een Vlaamse kermis, Pallieterkermis, dansfeest, tentoonstelling, voorstelling, wedstrijd of wandeling, noem maar op. Dat bracht wat op en wie een duit in 't zakje deed was welkom. Aan sociaal weefsel ontbrak het dus echt niet.

Toch was duidelijk dat wat er ook gebeurde alles binnenskamers-Hombeeks bleef. Wij trokken geen volk aan van buiten af. In Leest hadden ze *"Posseleest"*, in Kapelle het *"Lunapark"* met de *bateau mouche op de vaart* die zelfs Brusselaars aanbracht, het strand van Hofstade was een nationale massa-attractie, de monumentenstad Mechelen was sowieso toeristisch.

En plots schoten we wakker. Hombeek kreeg een waterplas, een echt meer zoals dat van Hofstade. Met verbazing volgden we het gebeuren dat ons uit het benauwend isolement ging halen. Met gemengde gevoelens van vrees en opluchting zagen we ze op ons afkomen: zeilers, Franssprekende Brusselaars zelfs die in Hombeek hun boot aanlegden, surfers, vissers van overal, sporters, hockeyspelers en tennissers. Daar moesten we iets mee doen. Dat begreep ook ons laatste gemeentebestuur en, op de valreep van zijn zelfstandig bestaan, richtte Hombeek een **"Raad voor Toerisme"** op. We waren er klaar voor en wellicht konden we nu ook opgenomen worden in de reisgidsen van V.T.B. en van Touring Wegenhulp.

De Eglegemput is een boeiende story geworden die een onstuitbare ommekeer heeft teweeggebracht en tot vandaag ons dorp herschiep niet enkel in uitzicht maar ook in essentie.

Hals over kop

In 1965 waren er parlementsverkiezingen. Jos De Saeger, dienstdoende Mechelse burgemeester werd opgenomen in de regering als minister van Openbare Werken. Hij vergat zijn regio niet. De geplande nieuwe Zennebrug, die de 20 jaar oude noodbrug moest vervangen, kreeg voorrang. In februari 1968 werd ze al uitgetest en op woensdag 3 april werd het lint doorgeknipt in aanwezigheid van de minister hemzelf.



Aanleg en inhuldiging van de nieuwe brug..

Onderste foto: vooraan minister De Saeger met burgemeester de Meester, schepenen Mahieu en Soli. Achteraan secretaris Colpin, Frans Parys, Raymond De Decker e.a.

Na het lintjes knippen was er de plechtige ontvangst in het oude gemeentehuis. Heel fraai zag het er toen niet uit. De dorpskom leek eerder op een werf. De gemeentestraat en Sint-Martinusstraat waren in aanleg. Het nieuwe gemeentehuis was nog ter discussie. Hombeek zat nog midden in renovatietroebe-len en die nieuwe brug was wat hals over kop gekomen.



De brug was ingehuldigd door minister Jos De Saeger. Met de fanfare Sint-Martinus op kop en onder de tonen van vrolijke marsmuziek trok de hele delegatie naar het oud gemeentehuis.

Op de foto is de persleiding te zien die 5 meter hoog over de weg is aangebracht om de bovenlaag grond van het Eglegembroek te transporteren naar het terrein van de latere KWB sportvelden.

Trop is te veel

"Trop is te veel" zei onze toenmalige eerste minister, Paul Vandenberg, wiens vader trouwens van Hombeek afkomstig was. Ook voor ons bestuur was de maat vol.

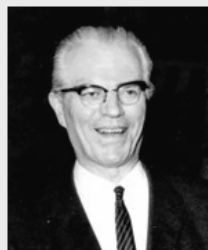
De laatste 15 jaar was veel energie opgegaan aan het ombouwen van het dorpscentrum. Dat had zorgwekkende spanningen meegebracht. De werken in het dorp stagneerden door verzet en geldgebrek. Het megalomane dorpsplein waarvan men bij de aanvang in 1950 had gedroomd zou er nooit komen. In 1966 werd herberg "De Kroon" uiteindelijk wel afgebroken en werd de doorsteek, de Gemeentestraat, aangevat samen met de Sint-Martinusstraat. Het getwist om de hoeve aan de kerk van Frans Doms, werd gestaakt en een nieuw plan werd gemaakt om het gemeentehuis op de pastorijsgrond te bouwen.

Op het eigenste moment dat deze tornado van breken en bouwen over het dorp woedde, kwam het bericht van het Ministerie van Openbare Werken over de aanleg van de E 19 over een deel van de gemeente. Het ergste was wel dat Hombeek voor een stuk zou uitgegraven worden. Dit was slikken voor een bestuur dat in verkiezingskoorts zat. Inderdaad stonden in 1970 gemeenteverkiezingen op het programma. Kwam daar nog bij dat dit de laatste verkiezingen van het zelfstandige Hombeek zouden zijn. Voor beleidsmensen van een dorp quasi in liquidatie was dat te veel.

De N.V.Zandtransport van Breda

In november 1967 installeerde zich deze Nederlandse baggerfirma in Hombeek voor de werken aan de E 19. Dat gebeurde bijna geruisloos en zonder veel inspraak.

Bij het Ministerie van Openbare Werken was er een schriftelijk protest neergelegd door de Hombekenaren Henri Stroobants, alias "Henri van Smeres", Francine Jacobs, beiden van de Eglegemweg, Eugene Goovaerts, alias "Gène van Berges" uit de Diepestraat en August De Greef uit de Kattestraat, beiden landbouwers die hun vee lieten weiden in het broek. Ook grondeigenaars van buiten Hombeek als familie De Maet - Fally uit Elsene en Delvaux uit Ukkel sloten zich hierbij aan. Hun klacht bleef echter zonder gevolg.



Jos De Saeger

(Boom 1911-Mechelen 1998)

Mechels politicus en medestichter van de CVP.

Hij was geboortig van Boom maar had zich te Mechelen gevestigd als bedrijfsconsulent. In 1946 werd hij gemeenteraadslid van deze stad en in 1949 volksvertegenwoordiger in de Kamer.

In mei 1961 werd Mechels burgemeester Antoon Spinoy minister en Jos De Saeger werd plaatsvervangend burgemeester. In 1965 werd hij zelf minister. Van 1965 tot 1973 was hij minister van Openbare Werken, van 1973 tot 1977 minister van Volksgezondheid en Gezin en tenslotte van 1973 tot 1974 was hij minister van Leefmilieu. Hij moderniseerde de Commissies van Openbare Onderstand (COO), die hij een nieuwe naam **OCMW** gaf (*Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn*).

Na zijn vertrek uit de actieve politiek in 1977, werd hij lid van de Algemene Raad en van 1977 tot 1982 voorzitter van de Caritas Confederatie van Instellingen (CCI).

Op 4 oktober 1978 werd hij benoemd tot minister van Staat. Hij overleed te Mechelen in 1998 op 87-jarige leeftijd.



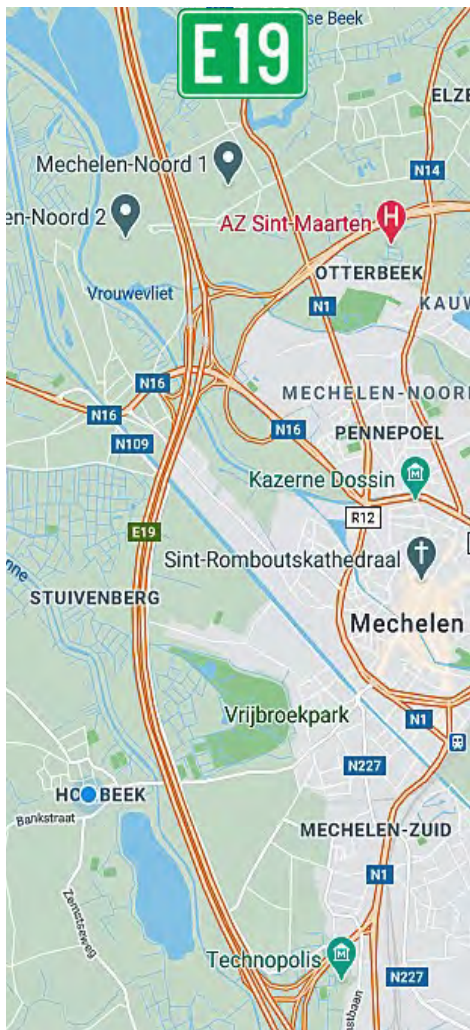
Brussel-Antwerpen een échte autosnelweg in 1967 aanbesteed.

De Diestenaar Omer Vanaudenhove, minister van openbare werken, had reeds in 1955 een vijftienjarig programma opgesteld voor de autowegen. Daarin zat ook een verbinding Antwerpen - Brussel. Toch bleef de rijksweg A 1 via Boom het meeste verkeer van de havenstad naar de hoofdstad slikken. Door beperkte kredieten en de wafelijzerpolitiek kregen andere autosnelwegen voorrang netjes verdeeld over Vlaanderen en Wallonië.

Pas toen Jos De Saeger in 1965 aantrad als minister van Openbare Werken, werd deze drukste verbinding van het land stante pede aangepakt.

In oktober 1967 werd de E19 aanbesteed en vier jaar later, in oktober 1971, was de omleiding om Mechelen al afgewerkt als een eerste traject. Vanaf juni 1973 kon van Kontich tot Vilvoorde gereden worden. De verbinding met de Brusselse grote ring werd voltooid in 1976 en één jaar later was ook het vak Kontich-Wilrijk berijdbaar. Voor de aansluiting op de ring rond Antwerpen moest gewacht worden tot de Craeybeckxtunnel werd open gesteld op 30 november 1981.

De berm van de E 19



De tangent van de E 19 ten westen van Mechelen werd aangebracht op een hoge berm. Hiervoor moest aarde worden aangevoerd en werden er twee putten uitgediept in Walem en in Hombeek.

De lager gelegen weiden tegen de Hombekerkouter en achter de meisjesschool werden door de gemeente aangekocht van de Meester de Betzenbroeck. Deze weiden werden opgespoten met de bovenlaag grond uit Eglegembroek.

Dat gaf dit beeld van een tijdelijk vijveraspect tot het water was doorgedrongen.

Op deze terreinen werden later een cricketportveld en de voetbalterrein van KWB aangelegd.



De baggerboot van de N.V. Zandtransport uit Breda op de put te Hombeek. © Hoembeka

Op 27 maart 1968 kon begonnen worden met het opspuiten van zand. Minister Jos De Saegher gaf het startsein vanaf een hoge toren, opgericht achter Du Pont de Nemours. Vooraf waren er eerst boringen gedaan in het Eglegembroek om de dikte en de aard van de verschillende grondlagen na te gaan. Zoals gezegd was de strook tussen Zenne en Leibeek in oorsprong een moeras geweest waar zich alluviale grond had opgehoopt die daar door de stroming was aangevoerd. Op vele plaatsen moest tot een diepte van 6 meter geboord worden vooraleer de bruikbare zandlaag bereikt kon worden. Deze bovenlaag werd afgezogen en gestuwd naar de lage weiden aan de Hombekerkouter gelegen, achter de meisjesschool. Boven de Mechelse weg werd een persleiding gelegd. Ze had een overbrugging van 5 meter hoog en een spanwijdte van 10,60 meter.

Initieel was voorzien om slechts 15 ha uit te baggeren. Het zijn uiteindelijk 37 ha 23 a 17 ca geworden. Een uitdieping was tot 20 meter vooropgesteld. Intussen is deze diepte van de put ongetwijfeld sterk gereduceerd.

De werken duurden tot half mei 1970. Dan waren de eerste 6 kilometer van de snelweg op niveau, van Zemst tot aan de Dijle in Battel. Een jaar later werd deze strook al opengesteld voor het verkeer.

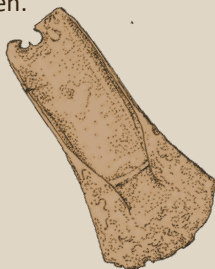


Ongewoon beeld van de parochiekerk, weerspiegeld in een temporaire waterplas.

Erfgoed zo maar te rapen

Vondsten werden bij deze afgravingen bovengehaald. Overblijfselen van dieren: haai- en mammoettanden, een schouderstuk van een mammoet, een ongewoon groot hertengewei, versteende mosselen van een handpalm groot. Dit waren getuigen van de belangrijke natuurlijke betekenis die deze regio had in primaire tijden. Dat er primitief daar bewoning geweest was werd bewezen door gebruiksvoorwerpen die bovengehaald werden: een grote dolk met gouden handvest, een stenen kanonbal van 18 kg, vreemdsoortige munten, kristallijne stenen. Deskundigen poneerden dat deze zeldzame kristallen tot de duurste behoren die er bestonden.

Bronzen randbijltje uit de vroege bronstijd gevonden in Hombeek. (Archeologie, Mechelen)



Het museum van Kontich bevat vele relictten uit afgravingen van gronden voor de E19 van Kontich tot Hombeek. Ook van Eglegem zijn daar voorwerpen en fossielen die gelegenheidsarcheologen opgroeven te zien. Gelukkig is aldus heel wat bewaard. Heel zorgvuldig is toen niet omgegaan met deze vondsten en veel gemeenschappelijk patrimonium is door gesjacher van vinders voor altijd verloren gegaan.



Delen van een schouderstuk en van de wervelkolom van een mammoet.

© foto's uit het Archeologisch museum van Kontich .

Met dank aan Guido Theys, conservator van het museum.

De welig groene weiden met grazende koeien was een plas. De gegeerde biotoop voor de egel, muskusrat, wezel, bunzing, haas, konijnen ratten- en muizen, en diverse vogels die er kwamen broeden of voedsel zochten, werd ingenomen door vissen, ganzen, eenden en andere watervogels.



Recreatief was er ook iets voor te zeggen. De open natuur aan de waterkant sprak de natuurliefhebber direct aan en het duurde niet lang tot ook freaks voor watersport mekaar vonden en een vereniging stichtten. WVD (Watersportvereniging van de Dijle) en de Eglegemvissers waren er als eersten.

WVD

Op 11 september 1970 werd W.V.D. (Watersportvereniging van de Dijlestreek) gesticht. Een voortrekker was zeker Eduard Diddens van Mechelen.

In december 1971 werd de zetel van het Rijksdomein in Hofstade overgebracht naar Hombeek. Eerst was dat voorlopig in de zaal "De Leeuw van Vlaanderen" bij Virske Dons-Soli, alias "Van de Schilder"

Eerste bestuur WVD

Voorzitter:	Eugeen Cleeren (Vilvoorde),
Ondervoorzitter:	Edmond De Keyzer (Brussel),
Penningmeester:	M. De Belder (Mechelen),
secretaris :	L. Tielen (Mortsel),
zeilmeester:	J. Van Zijl (Wemmel),
wedstrijdleader:	J. Anthony (Keerbergen),
materiaalmeester:	Eduard Diddens (Mechelen),
Vergunningen:	V. Lehouck (Mechelen)

maar in 1975 nemen ze hun intrek in het eigen chalet aan de put. In deze pionierstijd was Eduard Diddens de drijvende kracht. Hij werd dan ook in december 1971 ondervoorzitter en in 1975 voorzitter. Hij bleef in die functie tot 2001.



De WVD wist de gunstigste plaats aan de vijver voor zich te winnen. Bij aanvang was het een modderige boel. Een vijver met een en al slijk er rond. Om het wat comfortabel te hebben bij het omkleden bracht Ward een caravan naar Hombeek. De droom was wel een eigen clubhuis te bouwen. De secretaris-generaal van Openbare Werken van de Provincie Antwerpen, Roger Rasschaert was met Julienne Van Beneden uit Hombeek gehuwd. Door zijn toedoen kon het reserveoverschot van het jaarbudget aangesproken worden om de Eglegemweg en een wandelpad rondom de put te asfalteren. Zo kon een parking aangelegd worden. Met vereende krachten werd een fundering gegraven voor een eerste bescheiden clubhuis. Bloso steunde dit initiatief en nam de plaatsing van een aanlegsteiger voor zijn rekening.

In geen tijd leek dit veel te klein en opnieuw moest gegraven en gebetonneerd worden voor een terrasuitbreiding en verruimde vertrekken. Het probleem was wel dat de bouwtoelating nog niet vergund was. Het gemeentebestuur keek door de vingers en argumenteerde *"Aangezien het clubhuis dat weliswaar buiten de bouwzone ligt, aansluit op de dorpskom, aangezien Bloso ook gunstig advies inbracht, aangezien deze club van belang is en een groot aantal leden telt, wordt goedkeuring verleend."* Hoe wettelijk dat allemaal was kan in vraag gesteld worden maar iedereen vaarde er goed mee. Het algemeen belang dan maar.

Op 13 februari 1976 werd het clubhuis aan de Eglegemvijver plechtig ingehuldigd. De voorzitter wist deze zorgelijke maatschappelijke bekommernissen handig te combineren met zeilactiviteiten voor club en leden. Hombeek ging nu ook wedstrijden op eigen terrein organiseren en het ledenaantal steeg exponentieel. Een opleidingsschool kwam er bij. De opzichtelijke groene hangar was een bijna weggevertje van Benny Vinck, een clublid die een staalbedrijf runde. Zo is het uitgegroeid met ligplaats voor boten en berging voor boot- en surfmateriaal.

De laatste jaren ging de aandacht van Ward Diddens meer en meer naar de jachthaven op de Mechelse binnendijle. In september 2020 overleed deze man die meer dan 30 jaar bezieler was van WVD aan de put in Hombeek.



De put in 1971 toen er nog geen WVD Chalet was en de put nu.



DE EGLEGEMVISSERS

Daar waar W.V.D. een vereniging was buiten Hombeek was de tweede vereniging zuiver Hombeeks. De Eglegemvissers bijeenkomen op 19 oktober 1971, in de zaal De Leeuw van Vlaanderen, hebben daar hun hengelclub gesticht.

Op 2 mei 1972 sloot de vereniging aan bij het Antwerps Lijnvissersverbond en bij de Belgische Confederatie. Het visserijrecht werd toegestaan met maximum 3 lijnen en vanaf de boord. Vissen per boot was verboden. De club kreeg van de Minister van Nederlandse Cultuur ook het toezichtrecht op de oevers van de Eglegemvijver.

Het eerste bestuur:

Voorzitter: **René Van Lint**,
Financies: **Frans Dons**
Secretaris: **Frans De Hoef**
Leden: **Frans Torfs**
Edward Tersago
Richard Van Erp
René Jacobs



1973 Een van de eerste prijsuitreikingen. Men erkend voorzitter René Van Lint, winnaar Willem Huybrechts, Edward Tersago, André Geets, Roger Dubin (?), Frans Dons, e.a. © G.V.A.

Het gemeentebestuur steunde hen en subsidieerde de aankopen van vissen. Bij de jaarlijkse feesten van de "Raad voor Toerisme" waren er viszettingen: in 1972 15.000 voornen en baars, in 1973 20.000 voornen, 1.000 kg. Snoekbaarsen, 1.000 kg. Spiegelkarpers, 1.000 kg goudkarpers en 250 snoeken. Een derde viszetting had plaats in november 1974.



De vereniging ging zich ook toeleggen op zeevisserij. Op 15 februari 1976 hadden ze een eerste wedstrijd op zee te Grevelingen in Nederland. Bij de "Eglegem Zeevissers" waren Hombeekse initiatiefnemers als René Jacobs, Paul Philips, Marcel Teughels e.a. Ze zijn nog steeds actief hoewel, buiten de naam, er geen binding meer is.

Een onafwendbare omwenteling

De globale ommekeer van de laatste 50 jaar heeft wereldwijd een cultuurschok verwekt. We zijn geneigd deze omwenteling historisch te noemen. Dat zal ook wel zo zijn maar een analyse van dit fenomeen is hier niet relevant. Dat ook op plaatselijk niveau de koorts is gaan stijgen zal voor een deel hiermee te maken hebben maar er was meer.

Eerst en vooral was na de tweede wereldoorlog heel veel gebeurd in ons dorp, vooral urbanistisch. Dan kwam een nieuwe generatie jongeren, mondig en vooral ambitieus, die vernieuwing zochten. Tenslotte waren er dingen die voor onze beleidsvoerders onverhoeds op het toneel verschenen. Ze kwamen wat ongelegen en stoorden zelfs.

Hombeek had zeer veel energie gestoken in de verbetering van zijn dorpscentrum. Daarvoor had men op de steun kunnen rekenen van Staat en Provincie. Toch had men meer moeten lenen dan gehoopt. Bovendien was er een bittere eindstrijd geweest: met de brouwerij Lamot om "De Kroon", met de boeren rondom de kerk en in het bijzonder met boer Frans Doms om op zijn grond een nieuw gemeentehuis te bouwen.

Eind jaren zestig leek het centrum nog op een bouwwerf. De discussie over plaats en uitzicht van een nieuw gemeentehuis werd op alle niveaus gevoerd. Het moest dienen voor meer dan voor ons dorp. Daarbij had men de nakende fusie van gemeenten in gedachte en Hombeek zou liefst met Leest en Heffen samen de nieuwe landelijke gemeente vormen 'Mechelen-Zuid'. Onze zelfstandigheid liep ten einde.

Het gros van de bevolking onderging dit gedoe vrij onverschillig. Opvallend was wel dat plots inspraak geclaimd werd door de jongeren. De naoorlogse babyboom was daar niet vreemd aan. Niet enkel de tijdsgeest maar ook de veralgemeende hogere opleiding had ze mondiger gemaakt. In de parochie ging Chiroleiding mee op in de zich vrijvechtende jeugdclub Hojé. Dat botste wel eens. Verzet tegen de consumptiemaatschappij, het leefmilieu, vrouwenrechten, rassengelijkheid, zelfs betonstop bracht hen op de barricaden van sociaal kritisch verzet. Ze dweepten bovendien met het terug opkomend regionalisme en uitten hun afkeer voor de paternalistische État Belge. Politiek werden deze jongeren gekoesterd door de Volksunie. Ons CVP-bestuur zag het gebeuren en keek er naar met lede ogen.

De klap op de vuurpijl was dat op onze autonomie nu ook nog van bovenaf ingegrepen werd. De nieuwe fabrieken op onze grens palmde landbouwgronden in. Bij de aanleg van de E19 hadden we geen fractie van een seconde tijd gekregen om wederwoord te bieden tegen het weggappen van de graven in het Eglegembroek.

De nakende fusie in gedachten, was het voor iedereen stilaan duidelijk gaan worden dat Hombeek op de palliatieve afdeling terecht gekomen was. Voor veel minder zou wel de moed in de schoenen gaan zinken.

De laatste verkiezingen

Bij de lijstvorming voor de verkiezingen van 11 oktober 1970 zal wel veel diplomatie bovengehaald geweest zijn. Burgemeester Bernard de Meester zat met de CVP al 12 jaar comfortabel in het zadel. Hij werd aanzien als de gedoodverfde overwinnaar. Zijn grootste rivaal was Albert Christiaens geweest, de vorige burgemeester, die met zijn Volkspartij amper 2 zetels overhield. Raymond De Decker, de vaste kopman van de Socialisten, toen nog BSP, was hun enige verkozenen. De Volksunie was nationaal in opmars en wierp in Hombeek zijn schaduw vooruit. Veel jongeren, begeesterd door het trendy gedachtengoed droomden van een VU afdeling in Hombeek. Zover was het nog niet. Voor CVP was er geen groter spookbeeld dan een VU-lijst in de gemeente. Voor een harde oppositie tegen het gevoerde beleid was er stof genoeg. Dat kon de CVP missen als de pest. Waar de zelf vandaan is gekomen blijft een raadsel. Het zal toch niet de heilige olie geweest zijn die bij het sacrament der stervenden wordt gebruikt? Hoe dan ook, er lagen drie vreemde eieren in het CVP-nest. CVP heette nu "Partij van de Burgemeester". Het tegenovergestelde gebeurde bij de Socialisten. Daar ging kopman Raymond De Decker zijn heil zoeken bij de oude opposanten en hun lijst CVV of "Christelijke Volksvereniging" werd nu "Gemeentebelangen". De verscheurde BSP riposteerde wanhopig met een eigen lijst met daarop hun trouwste vazallen.

De uitslag was voorspelbaar: twaalf zetels gingen naar de lijst van de burgemeester en slechts één naar de lijst gemeentebelangen.

Er werden 2.392 stemmen uitgebracht, waarvan 34 ongeldige en 33 blanco's.

1

Gemeentebelangen

De Decker Raymond	21
Van Dam	43
Christiaens	31
Huybrechts	43
De Wit	12
Pepermans	53
Jacobs	14
Moens	20
Slachmuylders	29
De Win	14
Boey Jan	11
Neuttiens	13
Brusselmans	21

2

Lijs van de Burgemeester

De Meester Bernard	48
Mahieu Franz	61
Van Asch Louis	37
De Hoef	21
Verlinden Firmain	24
Cuypers Julien	16
Hendrickx	77
De Petter Ronny	22
Goovaerts Eugene	21
Selleslagh Rosa	35
Jaspers Walter	57
Soli August	30
Diddens Louis	30

3

BSP

Rosiers Albert	42
Geivaerts	37
Vleminckx Maurice	18
Rosiers Ingrid	10
Boey Peter	11
De Bot	14
Bosmans	13
Monsieur	9
Carleer	10
Comijn	20
Sarens Marcel	18
Lauwers	5
Sarens Alfons	13

burgemeester: baron Bernard de Meester, (483 voorkeurstemmen)

schepenen:

Franz Mahieu (611),
August Soli (304)

raadsleden:

Walter Jaspers (576),
Louis Van Asch (379),
Roza Selleslagh (359),
Louis Diddens (305),
Firmain Verlinden (246),
Ronny De Petter (244),
Eugene Goovaerts (216),
De Hoef (215),
Julien Cuypers (167),
Raymond De Decker (217).



De Gemeenteraad anno 1974 (verkozen 1970):

Vooraan zittend:

Schepen Franz Mahieu,
burgemeester Bernard de Meester de Ravesein,
secretaris Paul Van der Borch,
schepen Gust Soli.

Staande:

Raadsleden Ronny De Petter, Louis Diddens,
Raymond De Decker, Firmain Verlinden,
Rosa Sellelagh, Walter Jaspers, Marcel De Hoef,
Eugeen Goovaerts, Julien Cuypers
en Louis Van Asch.

het laatste gemeentebestuur

Op 3 januari 1971 legde de nieuw verkozen raadsleden de plechtige eed af in handen van burgemeester de Meester de Ravestein. Bij de aanstelling van de schepenen was er enige commotie. Franz Mahieu werd eerste schepen met twaalf stemmen tegen een maar bij de keuze voor de tweede schepen waren er onverwacht twee kandidaten: Gust Soli, uittredende schepen, en ook Walter Jaspers. Hij claimde deze post omdat hij, na Mahieu, de meeste naamstemmen bekomen had. Bij stemming haalde Soli het met zeven stemmen tegen twee en vier onthoudingen. Spanning verzekerd.

Er werd nog vergaderd in het oud gemeentehuis. Op 19 februari 1969 had de raad wel het plan, lastenboek en bestek voor de bouw van een nieuw gemeentehuis goedgekeurd maar het duurde nog tot september 1972 toen het plechtig werd ingehuldigd. Het kostte uiteindelijk 9.404.739 frank. Er was wel staatstussenkomst maar begin 1970 werd toch besloten een lening van 7.290.000 frank aan te gaan bij Gemeentekrediet. Hierdoor was nu, bij het begin van deze legislatuur, de gemeenteschuld opgelopen tot 62.199.500 frank. In 1973 moesten de belastingen wel opgetrokken worden tot 1.200 opcentiemen op de onroerende voorheffing. Daarbij kwamen nog wat lasten op luxegoederen onder meer op pony's en luxepaarden.

Hombeek was nog steeds een agrarische gemeente. Er waren dan nog 94 actieve boeren en 23 boerden in nevenberoep. Van de 965 ha oppervlakte was nog 675 ha aan landbouw besteed, 28 ha aan bos en 5 ha aan bedrijven. In die jaren verrezen echter, eerst in de Gemeentestraat, nieuwe appartementsgebouwen drie verdiepingen hoog. De allure van landbouwgemeente ging geruisloos over naar voorstad. Op dit punt waren we de fusie voor.

Bij die monstermeerderheid van 12 op 13 zetels zou men denken dat de ganse bevolking het gevoerde beleid steunde. Dat had ongestoord verder gezet kunnen worden.

Burgemeester de Meester, *éminence grise*, hoorde de beraadslagingen en was present om de besluiten te ondertekenen na goed advies van de secretaris.

Gust Soli, schepen van onderwijs, zag hoe de twee scholen, onderscheiden als *jongensschool* en *meisjesschool*, nu ook gemengd onderwijs invoerden. Dat werkte ideologisch polariserend. Een poging om voor de fusie nog een unie van de twee scholen te maken, liet hij aan de protagonisten over. Meester Lauwers, die met een tanend leerlingenbestand kampte, zat in een minderheidspositie tegenover zuster Lina. In april 1976 sprong alles af op het bestuurlijk leiderschap. Daarmee was voor de schepen die kous ook af.

De eerste schepen, Franz Mahieu, was in wezen de politieke beleidsvoorman. Hij was zeer populair, volks, gemakkelijk bereikbaar als kapper in zijn salon op de Statieplaats, zeer begaan met de sport, zowel voetbal als "Zennester" maar ook wielersport bij de WSC "De Hombeekse sportvrienden". Geen wonder dat hij de meeste stemmen haalde.

Als verantwoordelijke voor Openbare Werken, had hij zijn sporen verdiend bij de grote ombouw van de laatste tien jaar. De tijden keerden. Het nieuwe gemeentehuis werd geopend maar een malaise was voelbaar op komst. Het gedroomde vernieuwde dorp was er niet gekomen. Hombeek liep op zijn einde. Dat was voor iedereen duidelijk voelbaar.

De ziekte van secretaris Colpin, aan wie Mahieu zeer verankerd was, trof hem diep. In oktober 1974 had de secretaris de laatste raadszitting bijgewoond. Een voorspelbaar obstakel ging zich nu ook steeds heftiger manifesteren: de tweedracht in eigen rangen. "De partij van de Burgemeester" werd meer en meer manifest gecontesteerd door de jongeren. Vooral na 30 april 1971, als de plaatselijke VU was gesticht, kwam er een sfeer van onderkoeling.

VU

VOLKSUNIE
IN ONS ALLER BELANG

bestuur van Hombeek

Voorzitter:	Walter Jaspers,
Ondervoorzitter:	Reine Keuleers,
Secretaris:	Jan De Wit,
Financies:	Jozef Jaspers, ,
Cultuur:	Emiel Keuleers,
Jongeren:	Koen Rosiers,
Redactie:	Antoon Lapeere,
Bestuursleden:	Jan De Wachter,
	Albert Teck
	Paul Van Den Eede

Roza Selleslagh en Walter Jaspers zijn twintigers, respectievelijk 25 en 27 jaar oud en echt beziel met veel nieuwe ideeën. Beleidskritiek is er nauwelijks en uit hun tussenkomsten in de gemeenteverslagen blijkt dat zorg voor de vorm primeerde op zorg voor de inhoud. Een zekere manifestatiedrang is de jeugd niet vreemd.

Zo zijn er vragen naar meer groen, naar boomplantaties, naar een gemeentelijk informatieblad, naar meer openheid van de zittingen, naar uitnodigen van de pers op de gemeenteraad, naar openstellen van de bovenzaal voor cultuurmanifestaties, naar het oprichten van een

Raad voor Sport onder toezicht van een gemeenteraadslid, en zo meer. Een stemming verwierp die voorstellen meestal met 8 tegen 2 en wat onthoudingen. De subsidies zijn ook een thema. Als bij de bespreking voor subsidies de raadszaal volgepropt zit met jeugd van Chiro en Hoje zijn de CVP-raadsleden in alle staten. Het was toen al duidelijk: het politiek wezen van ons dorp ging op in de nationale partijpolitiek. Hiermee was de toekomst voorbereid.

Gemeentelijke subsidies 1975:

Heemkundekring Vaartland:	1.000 frank
Raad voor toerisme:	25.000 frank
Chirojongens	5.000 frank
Chiromeisjes:	5.000 frank
Bibliotheek:	10.000 frank
St.-Martinus,	5.000 frank
St.-Cecilia	5.000 frank
De Vrolijke Vrienden:	5.000 frank
Toneelkring De Wijngaard:	1.500 frank
De Goudfazant:	1.500 frank
KWB:	1.000 frank
FC Zennester:	30.000 frank
Hombeekse Sportvrienden:	2.500 frank
FC Huis ten Halve:	2.500 frank
Dierenbescherming:	1.500 frank
Milac:	2.000 frank
Bond der veldwachters:	500 frank
Openbare bibliotheken:	5.000 frank
Gepensioneerden:	2.000 frank
Wielierclub Rap zijn wint:	1.000 frank
De Lantaarn:	1.500 frank

CVP- Hombeek1975

Voorzitter:	Willem Meuldermans,
Ondervoorzitters:	August Soli
	René Van Lint,
Secretaris:	Willy Deleus,
Financies:	Rombout De Petter
Bestuursleden:	Jan Eerdekens
	Domien Dubin.

VU-Hombeek 1975

Voorzitter:	Emiel Keuleers,
Ondervoorzitter:	Libert Loosen,
Secretaris:	Jan De Wit,
Financies:	Jozef Jaspers,
Leden:	Wim Baetens,
	Jaak Dubois,
	René Degheselle,
	Karel Dons,
	Reine Keuleers,
	Jan Jacobs,
	Maurits V.Goidsenhoven,
	Bernard Moens,
	Marcel De Prins,
	Hendrik De Smedt,
	Rosa Selleslagh,
	Leopold Hendrickx
	Walter Jaspers.

De Raad voor Toerisme

Bij dit nieuw gemeentebestuur met *"business as usual"*, wat aangehitst door jeugdige profileringsdrang, kwam een origineel en verfrissend voorstel op tafel van de nieuwkomer Firmain Verlinden. Dat mag wel het meest vernieuwende en meest ingrijpende idee genoemd worden. Het reeg alle verenigingen – van welke aard of gezindheid ook – aan mekaar maar zette bovendien Hombeek op de kaart ver buiten zijn grenzen. Het heette: **"De Raad voor Toerisme"**.

Firmain had de toenemende belangstelling van outsiders gezien nadat nieuwe recreatie in Hombeek mogelijk geworden was door de Eglegemvijver. Sportverenigingen zochten er hun plaats, natuurliefhebbers en vissers ontdekten Hombeek met zijn nieuwe mogelijkheden om er aan gezonde recreatie te doen.

Op 7 juni 1971 was Hombeek uitgenodigd door de Toeristische Federatie van de Provincie Antwerpen om deel te hebben aan de stichtingsvergadering van een Toerismediens V.V.V. (Vereniging voor Vreemdelingenverkeer) op het stadhuis te Mechelen. Firmain werd afgevaardigd en was aanwezig bij de oprichting van de **"VVV Heerlijkheid Mechelen , Rivierland"**. Dat deed een belletje rinkelen. Hij liet er geen gras over groeien en amper twee maanden nadien, op 1 augustus 1971 werd in Hombeek de **"Raad voor Toerisme"** gesticht. Haar doelstellingen waren de plaatselijke folklore te bevorderen, ambachtelijke producten te promoten, Hombeek aantrekkelijker te maken qua verfraaid uitzicht en natuur, advies te verlenen voor de verkeersveiligheid.

Jaarlijks, rond de periode van Sinte-Mette en Hombeek-winterkermis zouden feestelijkheden op touw gezet worden. Er werd een dagelijks bestuur samengesteld.

Firmain Verlinden



was 32 jaar toen hij als gemeenteraadslid zijn intrede deed in de politiek. Door een breed maatschappelijk engagement wist hij zich een brede vriendenkring uit te bouwen

Zijn oprecht groot hart voor alles wat Hombeek betrof was evident. Hij gaf een prentenboek uit van oude Hombeekse zichtkaarten.

Het lag dan ook voor de hand dat hij aangewezen zou worden om, na contact met VVV Mechelen-Rivierenland, een Raad voor Toerisme uit te bouwen. Daarbij kon hij rekenen op een grote schare medewerkers. Firmain, een geboren organisator, eerder denker dan uitvoerder, was pienter genoeg om de juiste mensen te vinden voor de juiste job. Vier jaar grepen evenementen plaats die de Raad voor Toerisme organiseerde. Dan hield een futloos bestuur het voor bekeken en in april 1976 werd het schemerdonker én voor Hombeek, én voor de dorpsfeesten. Einde Toerismeraad.

Firmain bleef na de fusie in de politiek. Een CVP-binding werd bemoeilijkt door naijver in privé sfeer en dus koos hij voor de VU. Hij werd met Walter Jaspers verkozen in de Mechelse gemeenteraad. De CVP had slechts één verkozen, Romy De Petter. De Mechelse CVP verzilverde haar fusie-politiek door de katholieke randgemeentes te binden aan de stad en won de verkiezingen. De CVP-er Jos Vanroy werd burgemeester met de socialisten.

Bij de verkiezingen van 1982 kwamen de VU-ers mee aan het bewind met de Socialist Ramaeckers als burgemeester (later Georges Joris). De VU-kopman Oscar Renard werd eerste schepen. Op 25 mei 1987 werd hij echter afgezet. De schepenzetel werd van dan voor anderhalf jaar ingevuld door Firmain. (in 2014 ere-schepen). Walter Jaspers was op dat moment provincieraadslid. Na de verkiezingen van 1988 werd terug een rooms-rode coalitie in het zadel geheven en Jos Vanroy werd een tweede maal burgemeester. VU werd gehalveerd door opkomst van Vlaams Blok en viel uit het beleid.

Ook buiten de politiek bleef Firmain zich voor Hombeek inzetten. Hij was medestichter van Hoembeka in 1984, en bezieler van de vernieuwde Sinte-Mettefeesten. Jaren lang was hij ook voorzitter van Okra, bestuurslid van WSC, sportvrienden en Sint-Martinusfanfare en lid van vele andere verenigingen.

bestuur Raad voor Toerisme.

Erevoorzitter: **B.de Meester**
Afgev. schepenen: **August Soli**
Voorzitter: **Firmain Verlinden**
Secretaris: **Willy Deleus**
Finanties: **Alfons De Greef**
Materiaalmeester: **Victor De Valck**
Bestuursleden: **Constant Behets**
Julien Cuypers
Marcel De Hoef
Rombout De Petter
Domien Dubin
Jozef Jacobs
Raymond Lauwers
Willem Meuldermans
Gerard Van Den Eede

Al in november 1971, drie maand na de stichting, gingen de eerste feestelijkheden door. Ieder huisgezin kreeg een lijvige brochure met de uitgebreide kalender in de bus.

Alles was wat gebundeld rond de folklore van Sinte-Mette op 11 november en de winterkermis van het dorp rond die tijd. Bestaande evenementen als de kermisbals en de kaartavonden werden er bijgenomen maar toch werd vernieuwing gezocht. Zo was er een zangwedstrijd, een kunsttentoonstelling, een paardenzegening en ommegang en een kleuternamiddag met poppentheater.

Ook de plaatselijke herbergiers van het dorp deden mee. Bij "de Witte", Louis Peermans en Victoire Philips, trad Johnny Ray op met orkest. Op maandag-kermis werd de smidse Philips nog eens opengesteld en kon men meemaken hoe vroeger de paarden beslagen werden.



In de leegstaande smederij Philips werd het brandijzer nog eens in het smidsvuur gestoken en paarden beslagen.



De tweede en derde sessie, in 1972 en 1973, van de Sinte-Mettefeesten door de Raad waren de top. De kerktoeren werden verlicht en met feestgeluid werden de activiteiten ingezet. De bekende attracties bleven als zangwedstrijd, bals, kindernamiddag met nonkel Bob of tante Terry, maar ook de bovenzaal van het nieuw gemeentehuis werd nu opengesteld voor cultuur. Daar was een kunsttentoonstelling.



Ook "Nante" Van Praet werd gehuldigd om zijn bronzen medaille in boogschieten op de paralympische spelen in Heidelberg. Aan de vijver werd Bengaals vuur afgestoken: het Sinte-Mettevuur symboliserend. Op de weide van Slachmuylders, tussen Windsor en de vijver, hadden de Sint-Martinusfanfare en de Eglegem-vissers een danstent geplaatst. Hombeek leefde twee weken in een echte feestroes.

De beoogde toeristische attractie is het niet geworden. Met steun van de Raad voor toerisme was feesten in Hombeek een opvallende attractie geweest wat aan participerende verenigingen een boost gegeven had. Dat waren echter vooral verenigingen uit het centrum. Hoje bleef op eigen terrein, in het parochiecentrum, met een T-dansant op kermis dag, of ook een kleinkunstavond of diavoorstelling. Chiro voelde zich niet betrokken.

Nante Van Praet wint brons op de Olympische spelen.

"Nante" of Ferdinand Van Praet (1928) was het vierde kind uit het gezin van negen van Pierke Van Praet - Rossiers, "*facteur*" uit de Bankstraat. Door kinderverlamming was hij aangewezen op de rolstoel. Joviaal trok hij mee op met vrienden in de jeugdbeweging maar was ook erg sportief. Hij deed mee aan de spelen voor mindervaliden.



In 1972 was hij voor ons land geselecteerd in twee disciplines boogschieten: short-western-round en darchery op de paralympics in Heidelberg (Duitsland). Hij won brons.

In 1971 was Nante al Belgisch kampioen boogschieten geworden en werd toen ontvangen op het nog oude gemeentehuis door burgemeester en raadsleden.





Kunst en cultuur, verenigingsleven en hobby's, handel en nijverheid, alles kwam aan bod en werd op één of andere tentoonstelling of handelsbeurs aan het publiek voorgesteld en genoot zeer grote belangstelling.

Op de foto 1 "Tentoonstelling Goudfazant" zien we Ronny De Petter, Firmain Verlinden, pastoor André Nieuwborg.

Op de foto 2 "Handelsbeurs" zien we Domien Dubin, Jef Buelens, Firmain Verlinden, burgemeester de Meester de Ravestein.

De eerste culturele manifestatie die in 1972 doorging in de bovenzaal van het nieuwe gemeentehuis was de kunsttentoonstelling. We zien o.m. op foto 3 : schepen Gust Soli, schepen Franz Mahieu, de kunstenaar Modest 't Sjoen, Raymond Lauwers, burgemeester de Meester de Ravestein.

Einde Raad voor Toerisme

Het jaar daarop was het in mineur en in 1975 was er niets meer. Op 12 maart 1976 werd Firmain Verlinden als verantwoordelijke op de gemeenteraad gehoord over dit stopzetten en werd er genotuleerd:

"Na onderhoud met de vertegenwoordigers van de Raad n.a.v. de ontbinding beloven ze dat de som van 25.000 fr. zal worden teruggestort op rekening van de gemeente. De verdere procedure van ontbinding van de raad alsmede de bestemming van het saldo der gelden zijnde 11.938 fr. zal worden besproken in de volgende gemeenteraadszitting". Het geld zou, naar verluid, later besteed geweest zijn aan het werk dat Louis Van den Heuvel presteerde voor "De Schacht".

Hoe is het zover kunnen komen ? Enige naijver kan meegepeeld hebben bij deze neergang. Zennester en andere verenigingen uit het dorpscentrum hadden de meeste baat bij de feesten. Wie er niet bij kon winnen, lag niet wakker van de fatale afloop. Anderzijds had de raad veel onbezoldigde medewerkers. Ze waren in den beginne zeer gemotiveerd. Het gemeenschappelijk goede doel was hun drijfveer, maar zich afsloven om andermans kastanjes uit het vuur te halen kon niet langer blijven duren. Velen haakten af. Wie goed verdiend hadden aan de bals in de tent op Eglegem waren Sint-Martinus en de Eglegemvisser. De grondeigenaar, Marie-Louise en Cesar Slachmuylders, alias "de Floere", dreven de huurprijs op en er kwam geen akkoord meer. Bovenal zat de fusie over onze omheining te loeren. Daarbij kregen de medewerkers het gevoel dat ze met al dit werk de lijkwagen maar aan het opsmukken waren die morgen Hombeek naar Mechelen zou brengen.

Sporen nagelaten

De sporen die de Raad voor Toerisme heeft nagelaten zijn tot heden nog merkbaar. De W.V.D. die veel te danken had aan de goede samenwerking met het gemeentebestuur, engageerde zich ook bij de Sinte-Mettefeesten van de Raad.

Vanaf 1972, toen de vijver sterk betrokken werd, zijn er ook zeilwedstrijden ingericht door de Watersportvereniging. De beker er aan verbonden ging de "Sinte-Mettebeker" heten. Tot op heden is deze traditie in ere gehouden. Hoewel de vereniging eerder op groot-Mechelen gericht was - de naam luidde "Watersportvereniging van de Dijle" - toch is in het embleem wat veranderd en werden de drie ruiten van het wapenschild Locquet overgenomen. Ze stonden voorheen ook in het schild van de gemeente Hombeek. Toch betrokken.



Anderzijds genoten de Eglegemvisser, die in oorsprong zuiver Hombeeks waren, grote steun vooral financieel. Direct na de uitgraving was deze waterplas dood, zonder enig leven. Enkel door menselijk ingrijpen kon er een visbestand op ontstaan. Dat kostte zeer veel geld en zonder steun van hogerhand zou er nooit een zo rijke fauna kunnen gegroeid zijn waardoor nu de put van Hombeek een van de rijkste visbiotopen is geworden.

Viszettingen

Het is nog moeilijk te achterhalen hoe het bevolken van de Eglegemput ontstond en groeide. Het hiernavolgend verslag van Michel Briers van de "Karpervissersvereniging" geeft een stuk evolutie maar het begin was zeer amateuristisch. Van bij de stichting, eind 1971, hamerde René Van Lint er op dat de "Eglegemissers" moesten ijveren om de put bevolkt te krijgen met diverse vissoorten. De club telde aanvankelijk 70 leden. Ze werden aange-maand de vissen die ze elders hadden gevangen in Hombeek terug te zetten. Dat gebeurde maar was een pleister op een houten been. De lidgelden wa-ren niet te hoog en dagkaarten tussen 25 frank en 60 frank, brachten ook iets op. Al bij al was ook dat niet voldoende om vis aan te kopen. Dus spon-soring zoeken. De W.V.D stak ook een handje toe en 250 kg ondermaatse voorn, zo een 5.000 stuks van ca 15 cm lang, kregen hier hun thuis.

Op grote schaal kon het visbestand verbeterd worden dank zij leningen en sponsoring. Het Antwerps lijnvisserisverbond werd aangesproken maar voor-al Hombeek sponsorde en de Raad voor Toerisme gaf een extra boost en met geld en met de opportuniteit van geld te verdienen met de danstent aan de vijver in 1972 en 1973. Die jaren werd veel vis uitgezet. In 1972 al 15.000 voorns en baars.



Dat ging zo maar door. In september 1993 schreef voorzitter René Van Lint in Gazet van Mechelen wat volgt: *"Van bij het ontstaan van het watervlak van Hombeek en de oprich-ting van onze club in 1971, hebben wij 5 à 6 miljoen frank besteed enkel aan viszettingen".*

De kring floreerde en telde toen al 200 leden. Iets wat bescheiden startte met enkel Hombekenaars was intussen uitgegroeid tot een club met leden van heel het gewest. Van Lint bleef voorzitter tot zijn negentigste. Hij stierf in 2008 te Duffel en was dan 94 jaar oud.



Viszettingen: Foto 1 en 2 in 1972. Foto 3 in 1973 met o.m Frans Dons, Louis Goovaerts, Firmain Verlinden, Richard Van Erp, René Van Lint, Foto 4 (hierboven) in januari 1996. Voorzitter Van Lint met stok, toen meer dan 80 jaar oud, kijkt belangstellend toe. Foto 4 © G.V.Mechelen



Zoals bij de inleiding ver-meld is V.B.K, de Vereni-ging van Belgische Karpervissers, zeer actief op Eglegem.

Peter Van Himschoot en **Michel Briers** vroegen onze hulp voor hun artikel over vissen in Hombeek. Hun verhaal inspireerde ons voor deze bijdrage en sluit wonderwel aan op wat in Hombeek eens begonnen was met de Eglegemissers. We geven het hier:

De E19 werken (uitbaggeren en opspuiten), vielen samen met de creatie van een aantal mooie viswateren in deze contreien. Zo zijn buiten Eglegem de volgende plassen ontstaan: Weerde, Mechelsbroek (actueel de Nekker - het bestaande spuihuis (dijlekant voor ingewijden) werd verder uitgebaggerd. - de twee naast mekaar gelegen plas-sen vormden één geheel, de dam is later toegevoegd), de Spildoornvijver en de skiput in Walem, maar ook het actuele domein van Sport Vlaanderen "Hazewinkel" en de naastgelegen plas "de Bocht" in Heindonk. Rond het Mechelse is sindsdien een enorme oppervlakte aan hengelsport-water ontstaan, met veel potentieel, maar die bespreking laten we voor rekening van anderen. Wij beperken ons tot de "put van Hombeek"

Eglegemissers

De aftrap voor onze hengelsporttak, 'de karpervisserij' ligt bij de Eglegemissers die in de prille jaren 70 van de vorige eeuw de pacht verkrijgen van de wateroppervlakte, wat vrijwel onmiddellijk resulteerde in een

massale door de plaatselijke bevolking bijgewoonde visuitzetting. Een deel van de decimerende bejaarde bewoners van nu, zijn mogelijk de stockies van toen, of hun nakomelingen. Uiteraard was dit een niet alledaags gebeuren binnen het kleine Hombeek. De wat oudere vissers en ex-leden van de toenmalige vereniging zullen zich nog voorzitter Van Lint kunnen herinneren en de jaarvergaderingen in het café “de Leeuw van Vlaanderen” alwaar we ons een jaarvergunning konden aanschaffen.

De hengelervereniging mocht in zijn hoogdagen toch ettelijke honderden leden noteren op hun ledenlijst en dat was in onze contreien toch ongezien. Op jaarbasis werden er steeds onderhoudsuitzettingen (alle soorten) uitgevoerd. In 2001 werd deze vereniging ontbonden.

In de eerste groei-jaren van de vereniging en de latere jaren 70 en 80 werd er jaarlijks een flinke hoeveelheid vis uitgezet waarvan we geen détailgegevens hebben. Maar dat er jaarlijks een fikse uitzetting was, dat wist elk aangesloten lid.

De eerste 20 jaar werd er voor de visuitzettingen beroep gedaan op de firma Van Stalle uit Grimbergen, de laatste 10 (van 1991 t/m 2001) werd dit verzorgd door de gebr. Vandeput uit Zonhoven. Op deze 30 jaar werd er voor 139.125 € (5.565.000 miljoen Bfr) aan vis uitgezet. Een gigantisch bedrag dat je moet plaatsen in de tijd. Dit zou nu een veelvoud bedragen. Met deze uitzettingen wordt elke in onze contreien gangbare vissoort (snoek, brasem, voorn, zeelt, paling, snoekbaars, baars) bedoeld, zelfs soorten die niet zo vanzelfsprekend waren zoals steur, meerval en koikarper kwamen aan bod.

Van de onvolledige gegevens mbt de uitzettingen kunnen we weerhouden:

In 1973 - uitzetting van 1.000 kg spiegelkarper (300 gr - 1 kg). **In 1997** - 100 kg graskarper. **In 1998** - 200 kg meerval en koi (+/-1 kg). (*Zou “onze” koi de enige overlevende zijn van die uitzetting? Zou kunnen: ten prooi aan grote snoek en meememende vissers. “Meerval”: er werd nooit één gevangen.*) **In 1999** - 50 kg steur (1 kg+) - 200 kg karper (5 kg+). **In 2001** - 150 kg spiegelkarper (5 kg +)

Vanaf de prille 90-er jaren was de kentering voor dit befaamde water gekomen. Meer en meer startende of door-

zettende karpervissers brachten er menig nachtje door. Dat werd gedoogd door de club. Het bestand was formidabel goed. Ook in die periode konden ze series neerzetten van 8 vissen.... mooie gewichten voor een doorsnee water maar niet uitzonderlijk. De tot de verbeelding sprekende gewichten van het laatste decennium kwamen nog niet voor. De fourties, fifties en sixties van nu, waren de hoge thirties van toen! Ze konden nog niet doorgroeien, dat is later ontstaan!

De carphunters zagen we er niet, die trokken naar het Kempische of het A-kanaal. Terecht want daar was toen geschiedenis te schrijven en dat deden ze ook, we noemen er enkele: Luc De Baets, Phill Cottenier, Eddy Sterckx en met hen vele anderen. Maar... een aantal onder hen hebben het afgelopen decennium ons waterje meer dan geregeld bezocht en sommige zijn nog steeds lid!

Het Eglegems Collectief VZW doet zijn intrede:

Het eigendomsrecht van de plas behoort tot het Vlaamse gewest, tot eind oktober 2005 werd het wateroppervlak beheerd door het toenmalige Bloso (actueel Sport Vlaanderen) vervolgens en nog steeds, het ANB (Agentschap voor Bos en Natuur).

Het visrecht op de put van Hombeek of Eglegemvijver behoort toe tot de Vlaamse Vereniging van Hengelsportverbonden ofwel WHV. Deze herbergt in zijn schoot diverse takken van hengelsportdisciplines, roofvissers, vaste stokvissers, karpervissers...

Op 12 december 2001, werd in de schoot van het WHV, het Eglegems collectief VZW boven de doopvont gehouden, een samenwerking tussen het A.L.V. (Antwerps Lijnvissersverbond) en het VBK. Het collectief heeft het vis en oeverrecht in pacht voor een langdurige periode. Tot het bestuur van het collectief behoren de verbonden hengelsporttakken (karper en roofvissers) en de overkoepelende organen ALV en WHV.

Er werd een pacht genoteerd van 50 jaar. Het bestand van dit water is nu een 10 jaar eerder uniek te noemen in België, gelet op de grootte/gewicht van een respectabel aantal vissen, we moeten hierbij wel een kanttekening maken: het handelt om een oud bestand, de jongste vissen (we beschouwen niet de drie recente uitzettingen)

zijn ondertussen ouder dan 25 jaar. Elk jaar tellen we uitval, ook de monumenten komen aan het eind van hun verhaal, maar niettemin het blijft voor sommige(n) een zeer interessant gegeven om hier te kunnen vissen.

Het potentieel van dit water staat rechtstreeks in verband met de beschikbare biomassa, de massale hoeveelheid aan natuurlijk voedsel die de karpers ter beschikking hebben (o.m. posthoornslakken, kreeften en mosselen), alsook de zeer beperkte aanwezigheid van andere soorten witvis; de enkele brasems die er nog rondzwemmen zijn stokoud en voorn wordt gewoon weggevreten door de snoekpopulatie en aalscholvers. We spreken dus over een totaal ander concept van water dan welke we kenden in de vorige eeuw en hier ligt immers het potentieel verscho- len, al deze biomassa moet niet of amper gedeeld worden met andere vissoorten en komt volop ten goede aan het karperbestand. De monitoring van de uitzetkarpertjes laat ons toe te besluiten dat een aantal van deze visjes, deze nieuwe generatie, alles in huis hebben om uit te groeien tot de nieuwe giganten. De ‘put van Hombeek’ is er klaar voor.

Maar de “put van Hombeek” hoort niet alleen toe tot de karpervissers. Het collectief is een samengaan van karper- en snoekvissers die er samen kun ding doen. Voor beide kampen zijn er vele restricties die soms al ruim 40 jaar meegaan en zich verbreiden, immers moeten we deze oppervlakte aan water delen met steeds meer mensen, en diensten, die ons vissers niet altijd even graag zien komen, maar eerder gaan.

Diegene die graag de uitdaging aangaat om op “Hombeek” te vissen; wees welkom, lees aandachtig de reglementering want die is er niet gekomen van vandaag op morgen. Ze is gegroeid, deels onder druk van andere componenten, deels uit noodzaak.

Houd er rekening mee dat je “in Hombeek” samenleeft met: zeilers, surfers, duikers, zwemmers, zonnebad- ers, fuisers, leerling surfer/zeiler, Supers, groen onder de vorm van ANB, wandelaars, aangelanden, hondenbezitters, bevers; kortom meer anderen dan wij vissers. Dit houdt in dat je beter dik vel kan kweken, want elke aanvaring weerspiegelt zich op alle vissers en ligt soms ook aan de basis van bijkomende restricties en dat kunnen we beter in ieders belang vermijden.

Door de jaren heen werd onze beschikbare wateroppervlakte al meermaals beknot, dus we moeten erg voorzichtig en waakzaam zijn voor de toekomst.

Never ending story

De recreatieve omgeving aan water was snel ontdekt. Meer en meer inspireerde dat jeugdverenigingen, sportclubs maar ook dromers van een mooie residentie aan de boorden van een rustgevend meer.

Chiro richtte in 1979 zijn eerste driedaagse op aan de waterplas. Mama's Jasje en zoveel andere bands trokken muzikliefhebbers naar het plaatselijk festival. Dat heeft meerdere jaren geduurd.

In 1987 bracht de K.M.T.H.C zijn sportactiviteiten van tennis en hockey naar Hombeek over.



De nieuwe speelterreinen met een schitterende infrastructuur werkte positief en het ledenaantal steeg gestaag zodat nu bij hockey meer dan 900 - en bij tennis 300 leden zijn aangesloten. Er is een volledig waterbased hockeyveld plus 5 outdoor en 2 indoor tennisterreinen. Aanvankelijk was de parking enkel bereikbaar via de Eglegemweg en over de Leibeek. In 2018 werd de parking bereikbaar langs de Zemstse weg

Er was eens...

"Er was eens..." zo begint elk goed vertelsel of sprookje.

Er was eens een Raad voor Toerisme die droomde van een bijzonder dorp dat zo aantrekkelijk was dat een grote menigte volk van overal er op af kwam. Dat dorp heette Hombeek. Juist 50 jaar geleden begon men met het op de kaart te zetten. Toerisme zou het doen schitteren tot ver buiten zijn grenzen.

De grenzen zijn weg. Het sprookje is uit. En de kaart... Staat Hombeek er nu op ?

Wie op een zonnige dag langs de put wandelt ontmoet ze wel eens: de joggers en fietsers, de picknickende familie, de stiekeme zwemmers, de prille koppeltjes, natuurliefhebbers, dames met een hondje, dierenpotters met zware camera's, joelende jeugd op vakantiecamp op surfplanken of in zeilbootjes, mijmerende vissers. Ze komen van overal.

Ja, Hombeek staat op de kaart. Eglegem, een natuurgebied met prachtige fauna en flora trekt velen aan.

Of ze nu "toeristen" moeten genoemd worden, dat kunt ge best aan de bevers vragen.



Woonwijk "Waterberg"

Een nieuwe woonwijk van projectontwikkelaar Zabra met 56 woningen en 28 appartementen werd in 2018 gestart en komt stilaan in de eindfase.

Ook hier is Eglegem en de waterplas bepalend geweest voor de keuze van de inplanting. Op deze plaats "De Berg" had weleer het hof van de Berthouts geschiedenis geschreven. Later was er het voetbalveld van "Hombeek S.K." de eerste voetbalclub van de gemeente.



Retouradres:

R. Schelkens
Bankstraat 158
2811 Hombeek

Driemaandelijks tijdschrift P209706

Afgiftekantoor 1980 ZEMST



Niettegenstaande versoepelingen aangekondigd werden, zijn de Coronamaatregelen opnieuw verstrengd. Uiteraard kunnen we voorlopig dus nog niet starten met onze activiteiten en moeten we nog steeds afwachten hoe alles verder evolueert alvorens we kunnen beginnen plannen.

Contacten moeten nog steeds beperkt worden. Als het weer het toelaat wordt er gewandeld en gefietst. Verder zoekt iedereen naar interessante activiteiten die men thuis kan doen. Een boeiend artikel lezen in de Nieuwsflash kan een aangename afwisseling zijn.

In deze flash een uitgebreid artikel van Ward De Kempeneer over de "Eglegemvijver". Ook voor volgende publicaties zijn reeds meerdere artikels in voorbereiding.

Suggesties voor interessante onderwerpen zijn uiteraard welkom.

Ook leden die zelf een artikel willen schrijven mogen ons steeds contacteren.

Voor andere vragen en suggesties zijn onze bestuursleden altijd beschikbaar. De lijst met alle contactgegevens van de huidige bestuursploeg vinden jullie hieronder.

Zo gauw het toegelaten wordt, zullen we ook opnieuw ons lokaal op de eerste verdieping van het dorps huis openstellen voor opzoekingen, en dit op elke eerste donderdag van de maand van 19 tot 22 uur. (niet in juli, augustus en op feestdagen).

Onder voorbehoud van de evolutie van de Coronacrisis willen we toch al volgende activiteiten aankondigen:

1. Onze fietstocht langs de Zenne en de Rupel, op zoek naar het industriële verleden in de streek van Boom, plannen we eind augustus.
2. Het dauwtrappen zal dit jaar een najaarswandeling worden. Voor onze wandeling in Zemst-Laar en Zemst-Bos zoeken we nog een geschikte datum.
3. Van 2 tot 9 september hopen we we onze Hoembekareis naar Genua en Turijn te kunnen doen.
4. In september en oktober zullen we de uitgestelde lezingen van Herwig De Lannoy "Een stad in volle vaart" en Erwig Horckmans over "Sint Maarten" opnieuw inplannen.
5. Op zondag 7 november hopen we terug de Sinte-Metteviering met paardenomwegang te kunnen organiseren.
6. Andere activiteiten zijn nog ter studie en worden verder uitgewerkt zo gauw dit mogelijk is.

Veel leesplezier met het artikel over de "Hombeekse put" en hopelijk zien we mekaar terug in het najaar op een van onze activiteiten..

BESTUURSLEDEN		TELEFOON	MAIL
HEEMKUNDEKRING HOEMBEKA VZW	www.hoembeka.be		hoembeka@gmail.com
Rene Schelkens	Voorzitter - financiën - nieuwsflash	015415515	rene.schelkens@telenet.be
Jan De greef	Secretaris	015413318	Jan.degreef1.telenet.be
Ward De Kempeneer	Publicaties - externe relaties - erevoorzitter	015423326	ward.dekempeneer@skynet.be
Ed Solie	Informaticabeheer - digitalisering - webdesign	015422954	edsolie@gmail.com
Hilde Nuytkens	Organisatie uitstappen en reizen	015410166	hilde.nuytkens@telenet.be
Herman Van Lint	Organisatie uitstappen en reizen	015410166	hermanvanlint@telenet.be
Lena Verbergt	Beheer boeken en tijdschriften	015415515	lena.verbergt@telenet.be
Christian de Meester de Ravestein	Bestuurder - erevoorzitter	015411463	christian.de.meester@telenet.be
Patricia Boon	Bestuurder	015423326	patty.boon@skynet.be
Patrick Dalemans	Bestuurder	015423763	patrick.dalemans@telenet.be
Hildegard De Prins	Bestuurder	015423763	
Theo Slachmuylders	Bestuurder	015416606	theoslachmuylders@hotmail.com
Johny Soli	Bestuurder	015411184	
Richard Van Utterbeeck	Bestuurder	015612628	vu.richard38@gmail.com
Firmain Verlinden	Bestuurder	015415318	firmain.verlinden@outlook.com
Pol Hendrickx	Bestuurder op rust		



Hoembeka herneemt zijn activiteiten en nodigt zijn leden uit voor een drankje en een babbel op dinsdag 28 september van 19 tot 20 uur in het dorpshuis

De bestuursploeg van Hoembeka kon eind mei na lange tijd opnieuw vergaderen. Het moest nog buiten en op veilige afstand. De weergoden waren ons gelukkig gunstig gezind.

Onze uitgestelde activiteiten werden onder de loep genomen en met veel enthousiasme besproken.

De fietstocht was al voorbereid, enkel de nieuwe datum moest nog bepaald worden. Het werd donderdag 19 augustus. De Italiëreis, die in mei vorig jaar uitgesteld werd, staat nu gepland voor 2 tot 9 september. Herman en Hilde hernemen hun voorbereidingen. Onze eerste lezing na lange tijd werd vastgelegd op 28 september. Bij deze gelegenheid nodigen we onze leden uit voor een drankje. Het dauwtrappen wordt dit jaar een herfstwandeling op 30 september.

Voor de dierenzegening en paardenommegang op 7 november werden de aanvragen ingediend.



Fietstocht naar Boom donderdag 19 augustus

Info en inschrijven blz. 2 en 3



Lezing Herwig De Lannoy **Politiek en sociaal Mechelen** 28 september 20 uur Gratis inkom



Herfstwandeling donderdag 30 september

Info en inschrijven blz. 16



Fietstocht naar Boom

donderdag 19 augustus

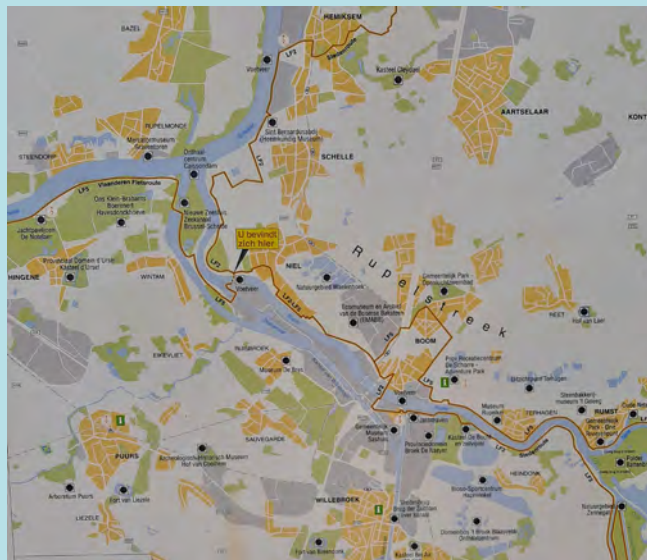
Na een lange periode van voorzichtig zijn, is het stilaan tijd om terug naar buiten te komen, de fiets uit de berging te halen en de beentjes te strekken.

Dit jaar willen wij jullie een rustige fietstocht aanbieden, waarvan het traject voor ongeveer 60 tot 70 % bestaat uit autoluwe wegen op de dijken en in het natuureservaat het Broek.

De Zenne is een getijden gebonden zoetwaterrivier zoals de Nete, Rupel, Dijle en de Schelde. Tweemaal daags staat deze rivier onder invloed van eb en vloed. Deze getijdenwerking zorgt voor een aparte en uiterst zeldzame biotoop: zoetwaterslikken en -schorren. Bij laagtij zoeken eenden en steltlopers hun voedsel op de slikplaten, onbegroeide maar ecologisch waardevolle zones met bodemwiertjes in het slib of zand. In de rietlanden in het schor nestelen blauwborstjes, rietgorzen en kleine karekieten. In de wilgenvloedbossen treffen we tuinfluiters en zanglijsters aan.

De streek rond de benedenlopen van de rivieren Nete, Dijle, Zenne en Rupel is uniek. De machtige waterlopen in een lappendeken van weiden, bosjes, houtkanten en bomenrijen fascineren menig wandelaar en fietser. Maar door de ligging tussen Antwerpen en Brussel wordt de open ruimte helaas steeds schaarser ...

Wij vertrekken vanaf het dorps huis in Hombeek en fietsen tot aan de Zennebrug. Wij nemen de rechter rivieroever tot Leest en Heffen. Wij vervolgen onze tocht tot aan het Zennegat. Daar steken wij de Zenne over via de fietsbrug om dan via de linker rivieroever verder te rijden tot aan de "blauwe fietsbruggen". Ter hoogte van het Zennegat kan men de vorderingen van het Sigmaphan Mechelen even overschouwen vanop de dijk. Wij dwarsen via de fietsbruggen achtereenvolgens de Rupel en de Nete en fietsen dan op de rechteroever van de Rupel richting Boom. Wij passeren Rumst, Terhagen en komen dan aan in Boom. Wij rijden verder op de dijk over de A12 om vervolgens via het centrum van Boom aan te komen op het gehucht "Noeveren".



Hier houden wij een eerste keer een tussenstop. Wij brengen een kort bezoek aan het museum EMABB (steenbakkersmuseum) met de nodige info van de gids ter plaatse. In het museum kan men kennis maken met het verleden en het arbeidsintensieve productieproces van de bakstenen, tegels en dakpannen. Een geschiedenis van armoede en hard werken. Een arbeidsproces dat de hele regio een bepaald aanzien gaf is haast volledig verdwenen wegens de bouwwoede van de laatste 50 jaar. Het bezoek sluiten we af met een aperitiefje...

Wij fietsen verder via de site Frateur (wij zullen hier een korte halte houden na de lunch) en dan via de dijk richting Schelle. Rond 12.30–13.00 uur komen we aan bij het restaurant Tolhuis-Veerhuis voor de middaglunch. Na de lunch rijden we terug richting Boom en dwarsen de Rupel via de grote brug en rijden dan richting Klein-Willebroek. Hier houden wij even halt voor wat info over dit pittoreske dorpje.

Vervolgens rijden wij verder over de dijk richting Heindonk. Via de dorpskern en de watersportbaan komen wij het natuureservaat het Broek binnen. We stoppen hier even voor een drankje. Via een aantal gravelpaden rijden wij naar de kapel van de "14 bunders".

Wij vervolgen onze weg door dit mooie natuureservaat tot Heffen en nemen dan weer de dijk van de Zenne om via Leest naar Hombeek terug te rijden.



Practisch

We vertrekken met onze fiets om 9 uur aan het dorps huis voor een tocht van 48 kilometer, grotendeels langs rustige wegen. Rond 10.30 uur worden we verwacht in het steenbakkerijmuseum EMABB in Noevenen (Boom). Ons bezoek wordt afgesloten met een aperitief. Daarna rijden we door naar ons restaurant Tolhuis-Veer op de Scheldedijk. Wij kunnen kiezen uit stoofvlees met frieten of een koude schotel met warme geitenkaas en brood. 2 dranken zijn inbegrepen. In de namiddag zetten we onze tocht verder langs Klein-Willebroek en het natuurreservaat Het Broek. Hier voorzien we een korte stop (consumpties voor eigen rekening). Terug in Hombeek rond 18 uur.



Inschrijven voor 10 augustus door betaling van €37 op rekening van Hoemeka BE73 7332 1720 5460 met vermelding "stoofvlees" of "geitenkaas"



Lezing Herwig De Lannoy

Een stad in volle vaart

Bedenken, besturen en bewonderen in Mechelen en Hombeek in de 19e en 20e eeuw

Mechelen beleeft in de twintigste eeuw unieke tijden. De mensen worden geconfronteerd met geheel nieuwe ideeën en ontwikkelen er zelf. Ze maken kennis met andere vormen van bestuur. Ze bewonderen en beleven de snel veranderende wereld rondom hen en spelen hun rol. Dat verhaal is zeker boeiend in een stad als Mechelen en een gemeente als Hombeek.

Na de catastrofe van de Eerste Wereldoorlog aanvaardt de gewone man niet langer de dominantie van de vooroorlogse elite. De macht van de Kerk kent nog een hoogtepunt in de tussenoorlogse periode. Na de euforie in de dulle jaren twintig zorgt de crisis van de jaren dertig voor hoge werkloosheid. Een massa kiezers zoekt zijn toevlucht tot autoritaire leiders. Het nationalisme steekt overal in de wereld de kop op. Het komt tot een tweede wereldoorlog.

Na een moeizaam herstel vanaf 1945 krijgt in de gouden jaren zestig de welvaartstaat vorm. De macht van de Kerk verschrompelt. Het materialisme lokt ook protest uit, vooral van studenten. Zij zoeken andere levenswaarden. Kunstenaars verleggen grenzen. Studenten komen op tegen overconsumptie en voor de vrede en het milieu. De oliecrisis van 1973 veroorzaakt opnieuw hoge werkloosheid en sociale onrust. In de tweede helft van de jaren tachtig raakt de welvaartstaat opnieuw op volle toeren. Tegelijk wordt de wereld meer en meer "een groot dorp" door sneller vervoer, door de radio vanaf de beginjaren dertig, de tv vanaf de jaren vijftig en de digitale media vanaf de jaren tachtig. De Vlamingen evolueren van een verzuild volk naar ontzuilde individuen in een diverse wereld. Er komt een wereldwijde migratie op gang van een ongeziene omvang. De moderne mens verbruikt in sneltreinvaart de reserves aan grondstoffen en brengt het milieu aanzienlijke schade toe. Daardoor komt een mondiale klimaatverandering op gang. Ook dat raakt de mensen en nieuwe ideeën komen naar boven.

Mechelen doorloopt al deze omwentelingen op een heel eigen wijze, soms volgzaam, soms als voortrekker, maar altijd met veel dynamiek. Het boek 'Een stad in volle vaart' brengt voor het eerst het bewogen leven in Mechelen van 1918 tot 2000 in beeld,

Herwig De Lannoy brengt deze boeiende lezing ondersteund door interessante beelden. Hij is historicus, specialiseerde zich in stadsgeschiedenis en publiceert in wetenschappelijke tijdschriften en boeken, vooral over het Mechels verleden. Hij is ook voorzitter van de Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen.

Dinsdag 28 september om 20 uur in het dorps huis

Inkom gratis



Café's in Hombeek

In Hombeek zijn er voor het ogenblik nog maar enkele café's.

Dit was ooit anders.

Deze artikelreeks is samengesteld door Rene Schelkens en gebaseerd op getuigenissen van Johnny Soli en opzoekingswerk van Ward De Kempeneer en Firmain Verlinden.

Wij beginnen deze reeks met café's op het Heike.

Johnny Soli vertelt: : Bij de eerste kermis in 1919 waren er liefst 7 café's op het Heike. Er speelden toen 2 muzikanten en voordansmoester betaald worden. Een dans kostte 2 cent en 's avonds had de ophaler 3,75 frank, waarvan 1,5 frank voor elke muzikant. Rond 1927 komt het lokaal van de duivenmaatschappij "Het Vliegend Wiel" naar de herberg van "Pauline Van Asch". Elk jaar op tweede Sinksendag wordt er een massaduiven door Jan Frans (Sus) Meysmans naar Beigem gevoerd voor hun eerste proefvlucht.

Het Vlaams Huis Befferstraat 58 nu Heike 57

Het huis werd gebouwd door "Tuur van Davidkes" (Arthur De Wit) en "Roos van Dokes" (Rosalie Meysmans) op grond van de ouders van Rosalie. Het was café en winkel vanaf 1911.

Ze hielden niet lang deze herberg/winkel en in 1913 bouwden ze ernaast een burgerhuis, heden Heike nr. 59. Ze bewoonden het echter niet, daar de oorlog uitbrak (1914) en Arthur De Wit soldaat was. Zijn echtgenote, Rosalie Meysmans, ging terug naar haar ouderlijke huis, de boerderij van Dokes, tot na de oorlog.

Arthur De Wit ging na de oorlog een kolenhandel uitbaten op de hoek van de Bankstraat en Oude Bankstraat. Deze handel werd later overgenomen door Frans Verbergt en Lise Ve Tersago.

Het café en de winkel werden verkocht rond 1913 aan schoonbroer Jan Frans Meysmans en Pauline Van Asch, landbouwer en herbergier. Nadien werd de zaak overgenomen door hun zoon Arthur Meysmans en Marcella Sijmons. Ze waren in 1942 gehuwd. Ze hielden het café open tot begin jaren 50. De winkel was eerder gesloten.

In dit lokaal heeft Ferdinand Meysmans, alias "De Ferre" nog een slotenmakerij gehad. Hij werkte voor



meubelmakers in Mechelen en later is "De Ferre" zelf café gaan houden in het dorp met zijn vrouw Victorine Dubin.

De vroegere winkel (1 plaats) werd nu verhuurd aan "Fien Bos", Josefine Marneuf, bareelwachtster in de Kleinststraat. Boven de winkel was haar slaapkamer. De WC en "bornput" waren gemeenschappelijk te gebruiken.

Fien is zeer oud geworden en is wel 3 keer berecht eer ze gestorven is. Ze kwam er telkens weer door.

Deze herberg is ook een 9de duivenlokaal geweest en receptie lokaal van de fanfare.

Pauline Van Asch kon mooi zingen en ook haar dochter Mit Meysmans erfde dat talent. Bij teefeesten of bruiloften deden zij hun best maar ook – zo maar – als de familie bijeen was of op een gewone zondag. Pauline was al oomsCg van de hoeve van Leliëndaal in de Larestraat. Zo zongen ze o.a.

"Mensen geloof me vrij,
Dat de boeren nog de beste zijn,
Huizen als half kastelen,
Land en ook juwelen,
Zie, ginder komt mijn caprice al aan
Met de boterkorfaan haren arm".



Het Vliegmachien Befferstraat 63 nu Heike 62

Het huis is gebouwd door Amelie Parijs en overgenomen door haar zoon Emiel Van Kerckhoven (°1911) en Joanna Callaerts (°1917). Ze waren in 1950 gehuwd.

Het café was een gekend duivenlokaal met vele leden. Bij het inkorven van de duiven in de schuur achteraan, stonden de duivenkorven tot tegen de zoldering. In de winter was er steeds een duivententoonstelling maar ook een teerfeest van de club en een mosselsouper.

Toen de zaal van "Den Tek" werd afgebroken, zijn de repetities van de fanfare hier doorgedaan van 1964 tot 1976.

Daarna is de nieuwe zaal geopend.

De twee dochters Van Kerckhoven waren voortrekkers van de majorettes van de fanfare. Ze waren in deze herberg van start gegaan en hielden hier ook hun repetities.

Vooraleer de kapel op het Heike gebouwd werd, werd hier in de meimaand de rozenkrans gebeden bij het Mariabeeld aan de grote lindeboom op het pleintje naast de herberg. Toen de boom gerooid werd is het kapelleke tegen de gevel van de herberg "Bij Van Kerck" opgehangen.

In 1944 verzamelde iedere dag massaal veel volk aan het kapelletje om te bidden voor een snel oorlogseinde.

Met Heike-kermis werd in de zaal "Alhambra" een mis gelezen. Netteke verzorgde ieder jaar daar het altaar met sierkleed, bloemen en kaarsen. Dat gebeurde ook met Halfoogst tot in 1977. Twee dagen later overleed Netteke plots en kort daarop werd de herberg definitief gesloten.

Haar zoon en dochter bleven in het ouderlijk huis wonen.



Johnny Soli vertelt :

"De lindeboom tegen de haag van Emiel Van Kerckhoven had vele oppervlakkige wortels en voetscheuten. Ze groeiden door tot in zijn hof wat hem het spitten bemoeilijkte. Door de grote hoogte werd ook veel te veel zon weggenomen. De baas van de herberg had al laten verstaan dat de linde uit moest. "Het kapelleke dan" ? Waar moest men gaan bidden? Het was geen uitzondering dat er in de meimaand vijftig tot zeventig personen de rozenkrans kwamen lezen.

Als afscheid werd er een Marialied gezongen. Als de boom er niet meer zou staan, kon het kapelleke toch tegen de gevel opgehangen worden. Zo gezegd, zo gedaan. Het kapelleke verhuisde naar de zijgevel van de herberg.

Op zekere dag wilde Emiel Van Kerck de boom uitdoen. Hij zette een ladder tegen de stam van de boom en maakte een dikke koord vast aan de kruin van de lindeboom, doch door een verkeerd manoeuvre viel hij ..., had verscheidene verwondingen en....brak bijna zijn ruggengraat. Maanden moest hij plat liggen en hij is nooit meer de oude geworden. Kwade tongen beweerden dat O.L.Vrouw haar boom niet graag verliet en meenden dat ze hierdoor de "sleuders" van haar vaste woonplaats terechtgewezen had.

"Paula van Boetses" was altijd voorbidster geweest aan het kapelleke. Door deze noodlottige omstandigheden kwam ze op het gedacht om voor haar hoeve een "echte" bidkapel te bouwen naar het voorbeeld van de kapel van Oxdonk (Kapel o/d Bos). Haar vrome gedachte klonk als muziek in de oren van onderpastoor Pauwels die niet naliet haar aan te sporen in dit opzet..

Het had nog veel voeten in de aarde voor het zover was. Maar waar een wil is een weg en de Schoorstraat mag pronken met een prachtige bidkapel".



Zaal Alhambra Bij den Teck Befferstraat

Het café en de zaal "Alhambra" zijn waarschijnlijk vernoemd naar een Moors paleis.

De naam "Bij Den Teck" is gegeven in de tijd dat er nog vlas geteeld werd. Het zaaltje achter het café was in feite een "vlaskot", waar het vlas bewerkt werd om het te verkopen. In de winter werd het vlas gereinigd, van de lemen ontdaan. Bij "Den Teck" hadden ze een zwingel of "stermolen" om de "lemen" uit het vlaslint te halen. Dat maakte een monotoon geluid "tek..., tek..., tek...".

Bij de meeste telers werd het vlas nog met het zwingelberd proper gemaakt en een "stermolen" was al een vooruitstrevend toestel.

De fanfare van 't Heike teerde vroeger op het einde van februari. Ze konden het zwingelkot pas gebruiken als het opgekuist was zodra het vlas weg was. Op dat moment had men ook wat meer geld om eens goed te feesten. Dan werd het vlaskot een feestzaal.

Rik Teck, de cafébaas, werkte bij de brouwerij Lamot. Onder de oorlog was het bier niet zo straf en had een lager alcoholgehalte.

Dat kwam omdat er een tekort was aan gist. Enkel de Duitse bezetters dronken nog straf bier en al de rest fluitjesbier.

Bij het aanleggen van de betonbaan rond 1964 is het huis afgebroken. De uitbaters, de familie Geets, verhuisden naar Kapelle-op-den-Bos.

Door leden van de fanfare werd hier een nieuwe zaal gebouwd. De opening was op 12 maart 1977.

Feest op het
Heike



De fanfare
De Vrolijke
Vrienden





Teerfeest van de fanfare De Vrolijke vrienden de vierde zondag van oktober.
Wie herken je nog?

NAAM

- 1 Maria Apers
- 2 Elza Vervaeck
- 3 Jeanne De Boelpaep
- 4 Paula Geets
- 5 Rachel Teugels
- 6 Gebriël De Smet
- 7 Jeanne Herremans
- 8 Julia Van Asch
- 9 Louis Peeters
- 10 Maria Bernaerts
- 11 Maria Van Asch
- 12 Leontine Apers
- 13 Celine Bernaerts
- 14 Marie Theys
- 15 Anna Choffaert
- 16 Justine Teugels
- 17 Josefien Parijs
- 18 Josefien Verbruggen
- 19 Pelagie Van Winge
- 20 Maria Verlinden
- 21 Stefanie Solie
- 22 Bertha Baetens

TOENAAM

- Marja van 't zeel
Elza van rik den toeker
Jeanne van de Joo
Paula van baronneke
Rachel van noldes
Gabriël van veuskes
Jeanne van de chef
Julia van wikkes
Louis van den batté
Marja van soikes
Merie van de waa
Tinne van 't zeel
Celine van geivaas
Merie van den toine
Anna van loke
Justine van fanus
Fien van toinkes
Fien van Wannes sloek
Pelezie van permetiezes
Merja van naikes
Stefenie van merjannes
Berta van naikes

NAAM

- 23 Maria Parijs
- 24 Celine Van der Elst
- 25 Jeanneke
- 26 Rozalie van Haezendonck
- 27 Filomeen Michiels
- 28 Maria Cooremans
- 29 Alice Boei
- 30 Justine De Neijs
- 31 Liza Van Hoof
- 32 Pauline Spruyt
- 33 Fien Van Den Brande
- 34 Maria de Greef
- 35 Pelagie Libert
- 36 Louise De Wit
- 37 Rozalie Meysmans
- 38 Palagie Geets
- 39 Julie Van Den Ende
- 40 Jette Geens
- 41 Jozefien Reydam
- 42 Hilda De Mesmaeker
- 43 Celine Van Beveren
- 44 Baron de Meester

TOENAAM

- Merja van toinkes
Celine van troches
Mecheles
Rozeke van den bels
Meen Klos
Marja van soikes
Alice van 't gedegger
Justine van fanes

Poline van sanderkes
Fien van den do
Marja van noikes
Pelezie tek
Wiske van fanes
Roos van dokes
Pelezie van permetizes
Julie van goemeres
Jette van waiken tek
Fien van meulders
Hilda van polle van narre
Celine van nelles

Zaal Flora Schoorstraat 7

Het huis werd gebouwd rond 1900 door Jef Van Doren en Lida Van Causbroeck

De toneelkring "Vliegt de Blauwvoet" had er haar vaste stek.

Ze hadden een hechte groep en veel bijval. Ze speelden meestal blijspelen. Drama's en miserie was er al genoeg. Meester Van den Bosch was regisseur. In de zaal werd er ook gefeest door de VOS (Vossen, of Vlaamse oud-strijders). Bij die gelegenheden werd er dikwijls een gedicht opgemaakt en voorgelezen, en liedjes gezongen. Een van deze was:

*"Toen Lieke was naar de kerk,
deed Jef al het werk.
Hij stak de leeuwenvaan
met zijn staartje door het raam."*

Het ging nog verder maar dit heb ik ervan onthouden.



Jef Van Doren overleed waarna Lida Van Causbroeck hertrouwde met Jef Van Der Goten uit Leest. "Jef Schoen" reed rond met de fiets om schoenen te herstellen. Hij breidde de handel in kolen en meststoffen uit waardoor de zaal nu eerder een magazijn werd. Enkel nog met kermis (15 augustus) werd er nog bal gegeven tot in de jaren 50. Lida heeft het café nog open gehouden tot op zeer hoge leeftijd.

Naast de gelagzaal was er een betrekkelijk grote kamer van ca. 4 bij 5 meter. Ze werd aanvankelijk gebruikt voor vergaderingen maar later veel verhuurd aan jonge koppels. Als men thuis niet kon inwonen door plaatsgebrek was dit de oplossing om de eerste jaren na de trouw door te komen. Van veel privacy was er geen sprake. De WC werd gedeeld maar ook wassen gebeurde bij de gemeenschappelijke "bornput", en ook de voorraadkelder was gemeenschappelijk.

Men kon mekaar altijd "betrappen". Toch ging dat redelijk goed. In die tijd namen de mensen daar niet veel aanstoot aan. Zieken en stervenden werden thuis verzorgd. Ze waren zo op elkaar aangewezen dat ze niet anders konden. Ooit zouden wie zich nu

sterk waande wel eens andermans hulp kunnen gebruiken. Zeg dus nooit: "Fonteintje, ik zal niet van uw water drinken".

Ook in het dorp, bij "Sus Van Domses" (De Witte) verhuurden ze een kamer aan jong gehuwden Fons Jacobs en Celine Van der Elst, alias "De Fac" of "Van Fakkies" en "Celine van Troeles".

Jef ging geregeld op woensdag naar de handelsbeurs te Brussel om inkopen van meststoffen en kolen te doen. Dat was steevast zijn uitgangsdag. Hij was dan afgeborsteld en droeg een grote zwarte hoed. Dan ging hij langs bij "Klepper van de Coö", een vrouw van 't Heike die er een café hield.

Jef was "ne commercant" en uitgeslagen. Om uit onverdeeldheid te geraken bij overlijden werd er op 13 november 1978 om 17 uur koopdag gehouden in zaal – café St. Cecilia" te Leest. Er werden niet minder dan 13 loten landbouwgrond opgeroepen op 3 verschillende gemeenten, Hombeek, Leest en Heffen.



De eerste snee is voor den hond

Hoeveel fratsen zijn er niet uitgehaald bij Lida Van Causbroeck.

Na een begrafenis waren de dragers in de zaal Flora blijven hangen en aan 't kaarten gegaan. Eén van hen was achter gaan pissen en had door het keldergat een hesp zien liggen op de stenen bank, zeggend "de moëizebank".

Hij had niet beter gevonden dan met een gaffel door het keldergat in de hesp te steken en die zo naar zich toe te trekken.

Terug binnen in de herberg, zei hij tegen Lida: "Bazin, ik heb hier een hesp, als gij het brood geeft, kunnen we het samen opeten". Ze was direct akkoord want dan bleven de kaartspelers zeker langere tijd zitten en had ze verteer. Er kwam brood op tafel en Lida sneed de hesp aan. De hond liep ook in huis en ze zei: "De eerste snee is voor den hond!".

Toen alles op was begon ze zich af te vragen waar die hesp vandaan kwam. Ja, dan kwam het uit: ze had haar eigen hesp opgegeten.

De hond was er ook goed bij gevaren. Zulke dingen gebeurden wel meer zonder rancune want het hele gezelschap had een gezellige namiddag beleefd, ook Linda.

In de Passant Schoorstraat 1

Ook wel genoemd: “bij Schramskes”.
Uitgebaat door Jef Van Ingelgom en Stans De Muyer.

Het eerste huis zou er al gestaan hebben voor de aanleg van de spoorlijn Mechelen – Dendermonde in 1837. Het stond wellicht met de voorgevel tegen de straat. Het werd gedeeltelijk afgebroken voor het aanleggen van de “ijzerenweg”. Het nieuw huis stond nu haaks op de straat, met de voorgevel naar de “rut” toe.

In 1964 werd deze woning gesloopt. Toen vond men nog een tweede vloer onder de bestaande. Er waren ook twee kelders aan (kelderkamers) waarvan er één volledig was verstopt. Wanneer men het niet wist, geraakte men er niet binnen: een soort van geheime kelder. Voor de “valdeur” hing een zogenoemde “hank”: een kapstok volledig met kleren behangen. Op één van die kelderkamers stond een kast, die niet door de valdeur ging en ook niet te demonteren viel bij de afbraak van het huis. Deze kast (een soort schapraai) moet daar door een timmerman ter plaatste ineengezet zijn.

Er was ook nog een “losse bank” in huis.. Deze bank werd met de rug tegen de muur gezet. Bij het eten zaten daar dan de kinderen op, en de grote mensen zaten elk op hun eigen stoel. Een bank was goedkoper dan stoelen en men kon er dichter opeen zitten. Naar mijn mening was dit het laatste huis op ‘t Heike dat nog zo een “losse bank” bezat. Op banken zitten was vroeger veel algemener.

Ook in vele ateliers zat het werkvolk op banken aan de tafels of schragen. Enkel de chef had een stoel. Dat ondervond ik (Johnny) ook nog de eerste jaren dat ik in Brussel werkte als hovenier. We zaten ook op banken, wel al met een leuning. De chef mocht een kепie dragen en had een stoel.

Bij “Schramskes” woonde een ongehuwde man in. Zijn naam was Louis, maar iedereen noemde hem “Vlaanderen”. Wanneer hij wat te diep in het glas gekeken had, zong hij altijd:

*“Mijn Vlaanderen heb ik hartelijk lief (bis)
Mijn Vlaanderen boven al (bis)
Dat is 't refrein, 't is het liefdeslied dat ik nooit
vergeten zal (bis)”.*

Op het einde begon hij steevast te wenen.

Tegen de paardenstal was de bakoven waar meer dan 20 broden in konden. De oven werd gestookt voor drie huishoudens: zij zelf, Mariannes en ons gezin (dat van Johnny Soli). Het enige wat we moesten meebrengen was een „mutsaard”. Er was dikwijls onenigheid als de ene zijn brood goed gerezen was en dat van de andere niet. Het was ook van groot belang op welke plaats het brood in de oven gezeten had: het ene was soms verbrand en zwart, het andere was “in de zon gebakken” en veel te plat.

Op een nacht is er brand geweest in het ovenhuis. De “kabineur”, de seingever aan het spoor, had het vuur snel opgemerkt en op de koperen hoorn geblazen midden in de nacht. Die hoorn werd gebruikt om het sein te geven dat de trein in het station “Heike” kwam binnengereden. De treinen stopten toen nog. De hoorn werd ook gebruikt bij de *pioisseurs* (piocheur of pikhouweelwerker) als ze op de *rut* aan ‘t werken waren.

De brand in ‘t bakhuis was spontaan ontstaan door warme as die in de oven was blijven nasmeulen. De burens kwamen blussen en vormden een ketting vanaf de bornput tot de brandhaard. Zodoende is de schade beperkt gebleven.

De moeder van Jan Baptist Van Ingelgom baatte de herberg en winkel uit.

De melkboeren die van de trein kwamen stapten ‘s middags vlug even binnen om hun dorst te lessen.

Stans had geen wasmachine. Ze waste nog op de oude manier. Dan kwam haar zuster Kato van Sint-Kathelijne-Waver. Ze was als wasvrouw twee dagen te gast in de herberg. Alles gebeurde nog in de wastobbe: een houten vat op drie houten poten met een geribde binnenkant. Er werd nog met de hand gewassen. In het vat werd warm water gekapt met geraspte zeep (“Sunlight”) en schrobden maar. Op de rand van de wastobbe was een handmolen gezeven. Als het goed gewassen was, werd het door de molen gehaald om het meeste vocht eruit te persen. Dan werd het gebleekt op ‘t gras. Witgoed werd een tweede maal gespoeld. In het laatste spoelwater werd een “dotteke blauwswel” gedaan om de “witheid” tot zijn recht te laten komen. De werkkledij werd geschrobd op een schrobbord in een bassin. Aangezien men toen maar om de drie maanden waste, moest men bijna een halve week wassen. Hoe langer men de was kon uitstellen, hoe rijker men was. Want “*lijnwaad had zo veel waarde als geld*” werd toen gezegd.

Stans was de goedheid zelve. Al de rondleurders kwamen bij haar langs. Zo had ze veel nieuws van de andere parochies.

Wanneer ze brood bakte mocht ik mee het deeg kneden in de “*mouille*” en van het afkrabsel mocht ik een klein broodje maken voor mijzelf.



Den Vapeur Moststraat later Schoorstraat 18

Huis gebouwd rond 1851 op het erf van Mathijs Van Beveren door zijn jongste dochter Anna Cathrien, gehuwd met Jozef De Wit uit Leest. Onteigend en afgebroken voor de spoorlijn Mechelen – Terneuzen in 1869.

Lang hebben zij niet in de nieuwe herberg gewoond omdat er vrij snel na hun inhuizing al sprake was om een nieuwe spoorlijn aan te leggen, een aftakking op de lijn naar Dendermonde die naar Terneuzen zou gaan.

Nadien heeft Jan Van Camp er een schrijnwerkerij in gehad. Hij maakte klompen maar ook karren. Hij was ook boer en melkboer en reed in Antwerpen met melk tot 1952. Het huis verdween volledig.



IN 't VAPEUR", Schoorstraat 18

Reeds voor 1900 werd het café open gehouden door Anna Gertrude Van Beveren (1871-1936) echtgenote van Frans Reydams (1869-1928). Hun dochter Fien Reydams en haar echtgenoot Wannes Huybrechts sloten deze herberg.

Wannes werkte bij de spoorwegen. Na zijn uren was hij ook barbier. Voor 5 frank (12 Eurocent) was uw haar geknipt en een scheerbeurt kostte 3 frank, inbegrepen het inpakken met een "*dammekesdoek*", een witte katoenen doek met blauwe ruitjes. Het was de gewoonte om zich 's zaterdags te laten scheren om er 's zondags piekfijn uit te zien. Op zondagmorgen ging men naar de kerk. Wannes had het niet gemakkelijk met die heren, want de meesten hadden een baard van meerdere dagen of een week. Eens geschoren werd het gelaat "*ingeroeffeld*" met Eau de Cologne en glad getrokken met aluinsteen. Men kwam er buiten met een kop zo rood als een tomaat. Haarknippsel werd verzameld in een groot houten vat in de schuur. Op geregelde tijden kwam "*de plekker*", de stukadoor, de haren ophalen om ze te mengen met plaaster om plafonds te bekleden. Eerst werden dunne latjes, slechts een paar millimeters van mekaar, op de kepers geslagen met nageltjes met dikke koppen. Plaaster, vermengd met haar, zette zich beter vast tussen de latjes en zorgde voor een steviger bezetsel.

Iets voor Pasen kwam de verfmaker langs. Die zette zich met zijn olie en kleurstoffen in de schuur. Iedereen kon zijn verf laten samenstellen zowel de kleur als de dikte.

Hij maakte ook "*mastiek*" of stopverf door olie en kalk te mengen.

Voor de oorlog waren er nog heel veel melkboeren. Ze namen de trein op 't Heike. In de schuur van de herberg "*Den Vapeur*" was er plaats om de ezel van Stan Van Busschot uit Leest te stallen. Pee van 't Witteke (Petrus Mertens) uit de Elleboogstraat en "*De witte van Peer Piosch* (Louis Polfliet) konden er hun honden met de kar achterlaten. Ze namen de trein van 5.00 uur 's morgens. Als ze niet bleven plakken, kwamen ze met de trein van 11.00 uur terug en zat hun werk in de steden er op. Aanvankelijk, toen er nog geen treinen op 't Heike stopten, moesten de melkboeren naar het station in het Dorp. Mijn grootmoeder was pas 16 jaar toen ze begon melk uit te voeren in Brussel. Dat deed ze tot en met haar 32 jaar. Met de stoppen op haar kruiwagen reed ze van 't Heike naar het Dorp. Ze zette haar vervoer bij "*Zjang Maat*" (Jan Teughels). Die woonde naast "*De Leeuw van Vlaanderen*". Zijn huis is afgebroken voor de aanleg van de Sint Martinusstraat.



Feesten
op het
Heike

In 1836 is het uitzicht van de Moststraat sterk veranderd toen de spoorlijn Mechelen-Dendermonde ze kruiste ter hoogte van de oude boerderijen van de broers Van Beveren. Het was destijds de dubbele hoeve van de gebroeders Peter Jan Van Beveren - Theresia Teughels en Mathys Van Beveren - Elisabeth Geets

Dit laatste gezin telde 6 kinderen en gaat zich vestigen op de Plein als landbouwer en herbergier. Een groot deel van de gehuurde labeurgronden werd door de aanleg van het spoor van de hoeve afgesneden en zelfs ook het erf werd hierdoor gedeeltelijk verminkt.

In 1851 vernielt vuur, wellicht gensters van de stoomtreinen, de beide hoeves en dit onheil betekende het absolute einde van dit oud hoeve-complex.

Sportwereld Schoorstraat 18 nu Heike 61

Alias "Den Boer" en "Virs van Driezes" of ook nog "Virs Vogel".

Herberg tot 1958, winkel tot 1979

Het huis werd gebouwd in 1906 door Louis Soli en Virginie Meysmans, op een stuk grond dat voordien een deel was van het ouderlijk huis. Het ouderlijk huis was vroeger herberg geweest tot 13 september 1887 en werd uitgebaat door Theodoor Geets, landbouwer en herbergier.

Johnny Soli vertelt : Toen "Virs Vogel" (Virginia Meysmans) met "den Boer" (Hendrik Louis Soli) trouwde zei ze : "We zullen café en winkel houden, en gij kunt mijn melktoer verderzetten". Hij antwoordde; "Ik zou het graag doen, maar ik heb geen ene cent", waarop zij zei: "'t is niks, ik heb er toch".

Virginia Meysmans reed als zestienjarige met de kruiwagen, geladen met melkstopen van 't Heike naar het dorp. Ze zette haar kruiwagen bij Jan Teughels ("Jan Maat").aan de spoorwegoverweg. Ze zou dit blijven doen tot haar tweeëndertigste.

De trein stopte toen nog niet op Hombeek-Heike. Het huis, café, winkel en kleine stal van Henri (Hendrik) Louis Soli en Virginia Meysmans kostte 7.000 frank en werd gebouwd door "Sleng van de Plein". Een café-tafel kostte toen 11 frank en een café-stoel 4,50 frank.

In het begin namen de echtgenoten het bier van de Hombeekse brouwerij 't Hoefijzer", later van de Mechelse brouwerij "Lamot". Er moet wel wat afgedronken zijn, want de brouwer Lenaerts zei : "Virs bestelt zoveel bier, 't is precies of ze ermee schuurt".

In dit café is ook in 1907 de wielclub "De Broederband" gesticht, die regelmatig koersen organiseerde en met Vastenavond teerde.

De gangmakers van deze sportieve vereniging moeten wel bij de fanfare "De Vrolijke Vrienden" gevonden worden. "De Broederband" had ook gelegenheidsmuzikanten, maar toch was er een



duidelijk verschil. De repetities werden alternatief gehouden in de vier plaatselijke cafés : zo o.m. bij Soli, bij "Rik en Jo Tek" (Geets) , bij Van der Goten en bij Meysmans-Pauline Van Asch. De grote bezieler was Gust Soli. Hij zal ook verschillende koersen inrichten op 't Heike.

De activiteiten dienden noodgedwongen gestopt bij het uitbreken in 1914 van WO I. Pas aan het einde van de twintiger jaren werd de club nieuw leven ingeblazen. Een Club moest echter ook een vlag hebben.

Johnny Soli vertelt : "Een clubvlag met stichtingsdatum 1917 werd geschilderd op zijde door Van den Ende ("den Bels") met langs de ene kant een renner, en langs de andere kant het wapenschild van Hombeek. Deze kunstenaar heeft ook één van de beelden op een Heizel-paviljoen gebeeldhouwd. Hij stierf echter op jonge leeftijd.

De leden hadden een pet in rode velours, zoals een studentenpet met de letters BB (Broederband) en met een blinkende klep. Bij speciale gelegenheden zongen ze hun clublied :

*"Wij zijn den Broederband,
Hier is het zo plezant.
Wij kunnen velo rijden
Dat is naar onze trand
Wij viere met fatsoen
Onze nieuwe kampioen
Hij mag er fier op wezen
Lijk iedereen zou doen".*

De veloclub "De Broederband" richtte op 07/8/1930 een eigen wielervedstrijd in voor nieuwelingen. De inschrijvingen vonden plaats bij Lode Soli.

Rik Van Erp, die later zelfs beroepsrenner zal worden, ging met de bloemen lopen. Het is de enige koers waarvan we met zekerheid kunnen zeggen dat ze door "De Broederband" is ingericht, wanneer ze heeft plaatsgevonden en door wie ze is gewonnen. Nagenoeg alle bronnen van "De Broederband" zijn helaas verdwenen.

Rond de jaren 1930 begon de velo-club "De Broederband" op 't Heike gekostumeerd "Sinte-Mette" te zingen, gevolgd door een pensen-kermis bij "Virs Vogel". Dit "Sinte-Mette-zingen" zou zelfs de Franstalige kranten halen. De bedeltocht had een feestelijk karakter : De Heilige bisschop St. Martinus werd vergezeld door muzikanten in een speciale klederdracht : een blauw-wit geruite broek, rood bovenhemd, gekleurde sjaal en zwarte fluwelen muts. Op klompen trok het gezelschap elk jaar van deur tot deur. Vermoedelijk is WO II de spelbreker geworden van dit folkloristisch gebeuren.

Na WO II werden de kleren nog gebruikt op een Vlaamse kermis. De mutsen werden vervangen.

In de jaren 1930-1935 is er ook nationale belangstelling ontstaan voor ons erfgoed. Het instituut voor het kunstpatrimonium bewaart nu vele documenten en foto's van o.m. streekgebonden folklore-feesten. Daarbij behoort het "Sinte-Mette-zingen" in Hombeek. De verklede groep van het Heike op pensen-tocht was een heel aparte attractie en dit gebeuren werd in een dertigtal foto's vereeuwigd. Zo werd bij elk huis op 't Heike aangeklopt.

Het is een uniek tijdsbeeld, niet enkele van de op blokken rondtrekkende folkloregroep van de veloclub "De Broederband", maar ook van een gemeenschap, het gehucht het Heike.

Johnny Soli vertelt : "Bij zijn overlijden op 29/12/1934 kreeg "Den Boer" Hendrik Louis Soli een plechtige begrafenis voor een bedrag van 350 frank, ontvangen door pastoor Frans De Ridder. De doodskist, geleverd door Hendrik Callaerts kostte 872,50 frank en de rekening bij drukker Plasqui bedroeg 391 frank (500 doodsbrieven voor 250 frank, 400 doodsprentjes voor 140 frank en 1 frank taks)

Zijn melktoer in Brussel werd overgenomen door Emiel Selleslagh, bijgenaamd " De Kwast" uit het Klein-Gent".

De weduwe Virginia Meysmans laat op 18/9/1937 haar café en winkel over aan haar jongste zoon August Jan Soli, gehuwd met Francisca Louise De Wit. Zijn twee broers Emiel Jan Hendrik en Jan Alfons ontvingen met Nieuwjaar elk 10.000 frank als aandeel van het ouderlijk huis..

August Soli had als bijnaam "Pippo" omwille van zijn tekening van clown "Pippo" op zijn hondenkar.



De hondenkar van Gust Soli

Francisca Louisa De Wit had als bijnaam " Wiske van Dokes"

Het café "De Sportwereld" was 45 m2 groot (9 x 5m) en 3 meter hoog.

De leverancier van de dranken (Pilsor en limonades) was brouwerij Lamot van Mechelen. In het café werden ook tabakswaaren en sigaretten verkocht en men kon er ook pronostikeren.

In 1956 werd de drankslijterij officieel gestaakt, het café zelf werd nog verdergezet tot 1958, tot het station op Hombeek-Heike gesloten werd.

De naastliggende winkel werd open gehouden tot in 1978.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van zondag 12 oktober 1958 wordt August Soli verkozen tot gemeenteraadslid. Hij zetelde in de Hombeekse gemeenteraad tot 31/12/1976, waarvan ongeveer een 15-tal jaren als schepen van o.a. onderwijs. Hij was secretaris van de fanfare " De Vrolijke Vrienden" van Hombeek-Heike, bediende bij brouwerij "Lamot" en een tijd uitbater van een wasserij op de Hombekerkouter.



Johnny Soli vertelt : "Het was vroeger de gewoonte dat men tijdens de winter in een kleine plaats woonde (bvb een washuis of kleine achterkeuken) om warmte te besparen.

Ook ten huize van Gust Soli werd de stoof (Leuvense stoof met een lange buis) na Pasen gedooft. Ze werd dan in de keuken gezet, waardoor er meer plaats kwam in de herberg. Om het kachelgat te verstoppen werd er een schilderij voorgezet. Men leefde verder in de gelagzaal: koken, eten, strijken. Zelfs de wieg van de zoon stond op de bank in het café.'s Zondags stond de soep te koken op de stoof, terwijl de bezoekers zaten te kaarten. Er was maar één stoof, die zelfs in de zomer moest branden om koffie te kunnen zetten of te koken. Naderhand kwam er een elektrisch fornuis en een buffetstoof met oven.

Het was ook de gewoonte dat er na 7 uur 's avonds geen steenkool meer werd gestookt , maar wel "kooltjes" (gezifte schramouille). De stoof moest toch uit. 's Morgens had men dan wel een dikke "singel" op het rooster".

In de herberg van Soli hebben ook gasten geslapen. Zo kwam men in de winter met de dorsmolen langs van boerderij naar boerderij. Twee gebroeders uit Nieuwenrode bleven er dan slapen om 's morgens vroeg terug te kunnen beginnen dorsen in de buurt.

Wanneer het arsenaal van Mechelen gebombardeerd werd in 1943, is de chef ,Van Nerum, van het station op 't Heike ook bij Soli komen slapen en dit tot het einde van de oorlog in 1945. Zijn familie had hij in veiligheid gebracht in Tessenderlo.

Broer Alfons Soli en zijn gezin, woonachtig in het gebombardeerde Oude-God, zijn er ook komen inwonen van april 1943 tot in 1945.

Op 07/9/2013 was er een grootse viering voor de 100 jarige Francisca Louisa De Wit "Wiske". Zij werd gevierd door het stadsbestuur, familie, geburen, kennissen, bestuur Hoembeka en de fanfare "De Vrolijke Vrienden" van Hombeek-Heike.

Ze is overleden te Hombeek op 4/7/2014 .



Feest bij de fanfare "Broederband". Rechts het café Sportwereld en links zaal Flora.



Het Sinte-Mettegezelschap bestond uit : François Spruyt (alias "Swa van Asses") als Sinte-Mette, Karel Selleslagh (alias "den Thys") met de bombardon, August Soli (kleine trom), Arhur Meysmans ("alias van Driessens ") (trombone), Jan Spruyt (piston), Louis Soli ("Louis van Marjannes") (bugel), Jef Teughels ("van marolles") (trombone), Ferdinand Meysmans (grosse caisse). René Van Doren of Frans Van Beveren ("de Rens" of "de Rens van Nelles") waren de dragers van de stok voor de bloedpensen. Bewoners die geen pensen hadden steunden de clubkas met een geldstuk.

Hof van Brandenburg Bij Ivo's Schoorstraat 18

Huis gebouwd ca. 1870 door Ivo De Borger en Net De Smedt

Nadien Diddens – De Borger

Deze café-hoeve stond zoals vele huizen bijna op straat. Nadien kochten de bewoners grond bij van Ceulemans.

De herbergen bouwden ze toen allen dicht tegen de straat. Zo waren de „kallanten” vlug binnen, rede-neerde men. Ze kwamen toch allemaal te voet en de voerman kon van in de deur zijn gespan in 't oog houden. In de oorlog van 14-18 waren er hier Duitse soldaten op rust. Toen ze moesten terugkeren naar het front had er ene zo'n schrik dat hij op het perron op 't Heike zijn duim afschoot. Zo was hij invalide en niet meer bekwaam om mee te vechten.

Voor de eerste oorlog kwamen er ook Duitse handelaars met pikken en zeisen bij de chef van de statie. Deze hadden hier een klein depot om hun waren te verdelen. Misschien vandaar de Duitse benaming van de herberg.

In 1896 werd hier (in de keuken) de zang-vereniging „De Coeurs” opgericht, die 2 jaar later omgevormd werd tot muziekmatschappij en later tot de fanfare „De Vrolijke Vrienden”.

De voetbalclub „De Clauwaerts” speelden op de weide achter het huis (tussen de dobbelflappen).

Deze herberg is waarschijnlijk open gebleven tot 1918.

Bij het 75-jarig bestaan van de fanfare is de herberg nog eenmaal gebruikt op 28, 29, 30 april en 1 mei 1971. Toen zijn hier 33 muziekkorpsen bijeengekomen om dan in stoet op te stappen naar de feesttent.

Kort nadien is het huis afgebroken. In de paardenstal en in het karhuis waren er nog bakstenen met buitengewone vormen. Naar verluid waren die ter plaatse gebakken. Ze waren niet zo hard als klampsteen en ook poreus. Precies een kleine „pontkoek”

Op de plaats van dit verdwenen café staat nu de woning van Johny Soli en Marie-Jeanne Leemans.



Johny Soli
als
Sinte-Mette



De voor- en achterkant van de herberg kort voor de afbraak

de greef IIII
centrale verwarming

Gijsbeekstraat 64
2811 Hombeek
015 411557

info.cvdegreef@skynet.be

www.marjet.be
MARJET
Fr. Reyniersstraat 42, 2811 Hombeek

 **Crelan**

KANTOOR WILLIAM CORNETTE BVBA
VERZEKERINGEN – BANKZAKEN
BANKSTRAAT 7
2811 MECHELEN-HOMBEEK
TEL: 015/414819 – FAX: 015/424092
william.cornette@portima.be

KROZ 
DESIGN & MARKETING



 www.xlreklame.be

Waar u ook voor gaat,
wij gaan met u mee.

KBC Bank & Verzekering
Grote Markt 27
2800 Mechelen
015/298200

mechelen.centrum@kbc.be



Bank &
Verzekering

Wij gaan met u mee

't Oudt School
ZOMERBAR

FEESTZAAL & EVENTS
toudtschool@telenet.be

0474/ 75 35 18

Sint - Martinusstraat 3
2811 Hombeek

Lilly's

Schoonheidssalon
0472 66 51 96

**HOEVE
TEN BOSSCHE**
hoeveproducten vers van de koe



MEULDERMANS bvba
VERZEKERINGEN

meuldermans@skynet.be

Form 40613



Proxy Leest

Ook open op
zondagvoormiddag

COIFFURE NICOLE

Gemeentestraat 29
Hombeek



Mark Deckers
pâtisserie

Fr. Reynierstraat 44
2811 Hombeek
tel.: 015/41.25.76

PPC

Computers Netwerken
Service & Advies

Brusselsesteenweg 202 Zemst
www.ppcsolutions.be
Tel. : 015410286

Retouradres:

R. Schelkens
Bankstraat 158
2811 Hombeek

Driemaandelijks tijdschrift P209706

Afgiftekantoor 1980 ZEMST



Herfstwandeling donderdag 30 september

Op donderdag 30 september doen we de wandeling door de velden in Zemst-Laar en Zemst-Bos, wandeling die oorspronkelijk voorzien was voor 1 mei 2020 maar door de uitbraak van Corona uitgesteld werd. Zemst-Bos is een gehucht dat zijn eigen ontwikkeling kende. Rond 1200 werd het zuidelijk deel van Zemst ontgonnen door de "Heren van Grimbergen". Het gebied werd in grote blokken verdeeld. Elke blok werd ontgonnen vanuit een grote hoeve. Van de grote "Sempische Bosschen" bleef niet veel meer over dan de naam Zemst-Bos. Rond de hoeves bouwde men een "huchel" lemen huisjes. Deze bewonersvorm bleef bewaard tot 1700. De herberg "t Spilt" werd een eerste kern van het gehucht. Het verhuren op jaarschaal betekende een ongekennde uitbreiding van het woonbestand. Lemen huisjes rezen als paddenstoelen uit de grond. Maar de grond was eigendom van heren uit Brussel. Het gehucht telde al snel meer dan 500 inwoners. Afgezien van enkele gegoede pachters waren het meestal dagloners die hard moesten werken om te overleven. Armoede en werk waren het bindmiddel van de hechte gemeenschap van Zemst-Bos. In volle bloeiperiode, rond 1850, viel een onbegrijpelijke beslissing: Zemst-Laar kreeg een kerk, Zemst-Bos niet. Als reactie kozen de inwoners van Zemst-Bos een eigen pastoor en staken ze de draak met bisschoppelijke beslissingen. De samenhangigheid van de vrijbuiters werd zo sterk dat Bos zijn eigen ongeschreven wetten had. Eén daarvan was: "Het wild op het veld dat wij bewerken is van ons". De confrontatie met de boswachters gaf aanleiding tot persoonlijke vetes die in doodsb bedreigingen uitmondten. Zo geraakten de inwoners aan de reputatie van stropersvolk. Het standbeeld van "Guske van Sac" staat symbool voor de gemeenschap van toen:

eenvoudige mensen die hard moesten wroeten, een koppig, eigenwijs volk.



Opgelet: wandeling langs onverharde wegen, zorg dus voor aangepaste schoenen of laarzen.



INSCHRIJVEN UITERLIJK 15 SEPTEMBER

door overschrijving van €11 op de rekening van Hoembeka
BE73 7332 1720 5460

Afspraak op 30 september om 7.00 uur aan het standbeeld
van Guske van Sak
op de hoek van de Spiltstraat en de Verbeetweg

Na de wandeling met de wagen naar taverne Het Hof van Laar
Humbeeksebaan 177 te Zemst-Laar
waar het spek met eieren zal klaar staan.

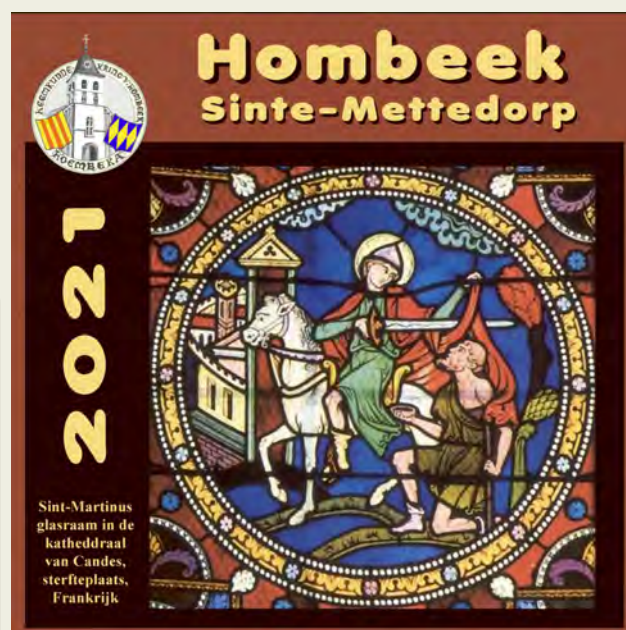


Hoembeka nodigt haar leden uit op de Sinte-Metteviering

Naar goede gewoonte is er op zondag 7 november weer een dierenzegening en paardenommegang na de viering in de kerk om 11 uur.

Wij herdenken in deze gebedsviering de Hoembeka-leden die in 2021 overleden zijn:

Emile Van Campenhout	(03-12-1948 / 09-01-2021)
echtg. Marie José Theughels	
Henriette Janssens	(18-02-1941 / 23-02-2021)
echtg. Willem Meuldermans	
Walter Verstappen	(22-02-1938 / 16-06-2021)
echtg. Renilde Verbruggen	
Fons Teughels	(04-01-1932 / 23-06-2021)
echtg. Marie-Thérèse Demey	
Willem Meuldermans	(09-04-1939 / 29-07-2021)
weduwn. Henriette Janssens	
Paula Mandelings	(19-12-1936 / 04-08-2021)
moeder van Rudi-Erna-Viviane De Mulder	
François Goovaerts	(05-09-1954 / 24-08-2021)
Jan De Wachter	(04-02-1930 / 28-08-2021)
echtg. Frida Keuleers	



Wij nodigen alle leden hierop uit en verwelkomen jullie daarna op een opwarmertje bij het vertrek van de paardenommegang.

Lezing Sint Maarten, Sint Greef, Sint Niklaas en Wodan door Erwin Horckmans op donderdag 18 november om 20 uur in het dorps huis



Op de feestdagen ter ere van Sint Maarten, Sint Greef en Sint Niklaas vinden en vinden nogal wat volksgebruiken plaats die duidelijk een heidense oorsprong hebben, en die bovendien onderling sterke gelijkenis vertonen, zoals het uitdelen van geschenken, het branden van vuren en gemaskerde bedelommegangen. Wat of wie kan daar de oorsprong van zijn?

Spreker Erwin Hoeckmans is al jaren bezig met het bestuderen van ons voor-christelijk verleden. Hij is gids, bezieler van Mysterieus Mechelen en auteur.

Hoembeka heeft zijn activiteiten kunnen hernemen vanaf eind augustus en dankt de organisatoren en de talrijke deelnemers.

Verslag van de fietstocht naar Boom op donderdag 19 augustus.

Met een groep van 33 fietsen we op donderdag 19 augustus langs de Zenne en de Rupel tot in Noevenen, deelgemeente van Boom. Daar bezoeken we het steenbakkerij-museum Emabb. Hier worden we rondgeleid door 2 ervaren gidsen die ons laten kennismaken met het verleden en het

arbeidsintensieve productieproces van bakstenen, tegels en dakpannen. Zij vertellen ons over het zware werk en de kinderarbeid.

Na het lekkere middagmaal in brasserie Het Veer in Schelle fietsen we nog even langs de gebouwen van de Site Frateur, daarna terug via Boom, Klein Willebroek en natuurreservaat Het Broek naar Heffen. Langs de zennedijk fietsen we terug naar Hombeek.



Verslag van de lezing “Een stad in volle vaart” door Herwig De Lannoy op 28 september.

Op dinsdag 28 september zorgt Herwig De Lannoy voor een boeiende en druk bijgewoonde lezing met interessante beelden over de recente Mechelse geschiedenis.





Verslag door Richard Van Utterbeeck van de herfstwandeling op 30 september in Zemst-Bos.

Als we starten om 7 uur is het nog donker. Zo missen we de grote boerderij langs onze linkerkant in de Bosstraat. Een beetje verder, vanaf de Nayakker hebben we al wat zicht op de overzijde, het Dalemansbos onder het ochtendgloren. Rechts van ons staat een grote paardenmanège met woonhuis. Hier zien we dat steeds meer landbouwgronden ingepalmd worden door paardenweiden. Wij volgen de Nayakker naar links, dan naar rechts, en stappen langs het Dalemansbos. Dalemans is de naam van de boswachter die eind 18e eeuw stropor was, dan boswachter en uiteindelijk veldwachter. We slaan de kastanjedreef in, met voornamelijk tamme kastanjes, die de verbinding vormt tussen het Dalemansbos en het kasteel Linterpoorten. We gaan voorbij het domein Linterpoorten, slaan links af via de Kluisweg tot aan de kruising met de Hoge baan, die we rechts volgen, en slaan dan opnieuw rechts af, de Haverenblok in. Links zien we het Kattemeuterbos. Het is spijtig dat de vroegere mooie benaming "Prins de Rollikaersbos" verloren ging. Dit bos op het grondgebied van Zemst-Bos was eigendom van een heer die hield van jagen. Zijn wildbestand trok echter ook de plaatselijk stropers aan. Hazen en konijnen kennen geen grenzen. Voorbij het laatste huis wordt de weg onverhard, draait naar rechts. Even verder gaan we naar links de Bossteenvoetweg in, die na regenval een slijkerig pad wordt. Na enkele bochten komen we terug op verharde weg, gaan voorbij het gebouw van de waterwinning "Spelt", en komen via de Verbeetweg, rechts, terug in de Spiltstraat aan het standbeeld van "Guske van Sak". Traditioneel sluiten we onze wandeling af in het "Hof van Laar" waar Vanessa gezorgd had voor een ruim bemeten portie "spek met eieren"



Verslag van de reis naar Turijn en Genua op volgende bladzijden.

Reisverslag Hoembeka Turijn-Genoa van 2 tot 9 september 2021.

We vonden het een grote eer om als jongste nieuwkomers (Peter en Myriam) gevraagd te worden om ons allereerste reisverslag te maken voor de Nieuwsflash van Hoembeka.

donderdag 2 september

Eindelijk was het zover, onze uitgestelde reis van mei 2020 kon beginnen. Iedereen was safe ingeënt tegen Covid 19, voorzien van 'maschere' (mondkapjes) en goede moed. We konden 'erin vliegen' ! De vlucht Brussels Airlines - Milaan verliep op wolkjes. Onze gids Sonia en buschauffeur Daniele stonden ons al op te wachten. Tot onze grote verbazing, reden we langs uitgestrekte rijstvelden. We waanden ons eerder in China dan in Italië. We vernamen dat rijst een belangrijke pijler is van de Italiaanse keuken. Zoals ze het in Piëmonte zeggen: " Rijst wordt geboren in water en sterft in wijn." Toegekomen op de schitterende locatie Ristorante Borgo



Ramezzana in Trino kregen we een overheerlijke lunch met lokale gerechten voorgeschoteld. De verfrissende wijntjes deden de rest. Overweldigd door een fijn vakantiegevoel moesten we echter verder op pad. De drie luie ligstoelen op het domein van het restaurant loerden wel verleidelijk naar ons, maar we konden de bus niet laten wachten.

In de indrukwekkende Basilica di Superga leidden onze gidsen Sonia en Iliana ons rond in de zalen met de rijkelijke praalgraven van de koningen, koninginnen, prinsen en prinsessen van



Savoye, echte kunstwerken in weelderige marmer. In 1861, toen Italië verenigd werd, werden de Savoyes de koningen van Italië. Victor Emanuel II was de eerste koning van het Verenigd Italië.

Rond zes uur kwamen we toe in het luxueus hotel Grand Sitea in Turijn. De ruime gevarieerde kamers beschikten over alle comfort. Vooral ons bubbelbad was erg in trek bij onze medereizigers ! Peter wou het al direct onderverhuren omdat er zoveel belangstelling voor was,

maar ik was daar pertinent tegen.

vrijdag 3 september



Na een luxeontbijt verkenden we onder leiding van onze gidsen het centrum van Turijn met zijn statige pleinen omringd met prachtige barokgebouwen. Het fotogenieke Piazza San Marco schoot daarbij met brio de hoofdvogel af. We konden niet geloven dat de binnenstad van Turijn zó mooi was ! Een lachwekkend detail die voormiddag, was wel de opvallende toilet-pauze onderweg, waarbij onze toiletbezoekers met een muntstuk via een driepoot-draaibalk de toiletten konden betreden. Bij hun

terugkeer ontdekten ze tot hun grote ontsteltenis dat die driepoot hardnekkig gesloten bleef. De ene 'onderduiker' na de andere moest zich in potsierlijke bochten onderdoor het stomme ding wringen, tot Ward ergens op een zijmuur een groene drukknop ontdekte om het euvel op te lossen.

's Middags hebben we héérlijk gegeten in ristorante Arcadia, een fascinerende plek die rook naar geschiedenis. Fantastico !

's Namiddags bezochten we een juweel van een museum, het Museo Egizio di Torino, op dat van Cairo na, het beroemdste Egyptisch museum van de hele wereld. Wat kon ons nog beter in de Egyptische sfeer brengen dan de tropische temperatuur die in het museum hing ... de zweetdruppeltjes parelden er overvloedig op menig voorhoofd ! Zelfs de oude Egyptenaren konden het hier blijkbaar niet overleven (zie foto). Maar ... de verzameling tentoongestelde kunstvoorwerpen van deze mensen met daarbij de boeiende uitleg



van onze professionele gids maakten dit museumbezoek zo fantastisch dat niemand eraan dacht om ook maar een zaal of vitrinekast over te slaan. Na het bezoek hadden we nog wat vrije tijd om een terrasje te doen. We dronken op aanraden van onze gids, het lokale drankje "Bicerin" met als ingrediënten: ' il miglior Caffè di Torino', met onderin een heerlijk laagje chocolade en bovenop een streep verse slagroom. En ... dan maar uitlepelen ... mmmm ... een engeltje op je tong !

zaterdag 4 september



Die dag stond de busuitstap naar het historische bedevaartsoord Sacra di San Michele op het programma. Het was prachtig gelegen in de Susavallei. Bij aankomst wachtte ons nog wel een behoorlijke klim. Gelukkig kon Marthe het laatste stukje meerijden met een auto, die de gids met wijduitgespreide armen kon laten stoppen. In het klooster was er een lift voorzien, die werkte. Wat had ik hier naar uitgekeken ! De stilte en de mysterieuze sfeer die heerste in en rond de Sacra di San Michel was adembenemend ! Af en toe probeerde ik me in te beelden dat ik meespeelde in de film 'The name of the Rose', die daar opgenomen werd ! We waren net klaar met het bezoek toen er een hele bende Outlaws op ronkende motoren kwam toegereden onder politiebegeleiding. Blijkbaar had er die dag een internationale reünie plaats voor de 'doop' van hun motoren. Marthe had het lef om naar de "leader of the gang" te stappen en te vragen of ze wel allemaal gevaccineerd waren. De stoere mannen en madammen keken haar zwijgend aan en wezen met volle overtuiging naar de blikjes bier die ze aan het uitslurpen waren. Het lunchbuffet stond klaar in restaurant Fiorio, het oudste café van Turijn. De appetizers en de quiche met plaatselijke vlees- en kaasspecialiteiten, rijst, sla en broodjes was lekker. We sloten de lunch af met een ambachtelijk ijsje "Fiorio's Gelato". Het sanitair was er wel wat aan vernieuwing toe, vooral voor de dames was de Franse WC, die niet op slot kon, een risicovolle onderneming. Na de lunch bezochten we het prachtig privé-kerkje, Capella dei Mercanti e Banchieri (Kapel van de Kooplieden en de Bankiers), gebouwd eind 17^{de} eeuw. De sacristie herbergde een eeuwigdurende kalender die door ingenieur Giovanni Plana, in de vorm van een primitieve rekenmachine met roterende trommels werd gebouwd.



zondag 5 september

Dag Turijn! We pakken onze koffers en rijden door de wijnstreek van Piëmonte naar Alba. Wanneer we uit de bus stapten, kwam ons een zàlige geur van chocolade tegemoet. In deze stad vind je namelijk de fabriek van Ferrero die bekend is voor onder andere Ferrero Rocher en Nutella. Een bezoek



kon alleen op uitnodiging. Tijdens de rondleiding langsheen de winkeltjes in het gezellige stadje Alba vertelde onze gids Iliana dat deze regio ook gekend is voor zijn zwarte en witte truffels. De witte truffel is zeldzamer en kan alleen van september tot januari gevonden worden.

We wandelden ook door het charmante stadje Barolo, beroemd voor zijn barolowijn. Deze koning der wijnen wordt geperst uit de Nebbiolo-druif, een kleine, rode en langzaam rijpende druivensoort. De wijnproeverij vond plaats op wijngoed Marrone, een familiebedrijf, met vier generaties wijnbouw op het palmares. We

hebben er vijf verschillende wijnen geproefd, begeleid door bijpassende hapjes à la haute cuisine. Marrone is een droomwijngoed ! Vanop het dakterras hadden we een schitterend uitzicht over de heuvelachtige omgeving vol druivenranken waarvan de druiventrossen opvallend laag bij de grond hingen. De zoon van de eigenaar bespaarde kosten nog moeite om ons boven de drukte heen, een duidelijke uitleg te geven over het wijnproces. De bus bracht ons vervolgens naar hotel Cavalieri in Bra, waar we één nachtje zouden verblijven. Onderweg



hebben we eerst nog afscheid genomen van gids Sonia. Voor Herman was dit een emotioneel moment want we dachten wat traantjes te zien. (Tenzij we ons vergisten ?) Hotel Cavalieri in Bra was een modern hotel. Ze waren blij ons te zien. Samen met een groep Oostenrijkers waren we de eerste hotelgasten die ze na de Coronastop mochten verwelkomen. Het inchecken verliep snel omdat iedereen zijn persoonlijke informatie al aan Herman had doorgegeven.

maandag 6 september

Het ontbijt in hotel Cavalieri verliep deze keer anders dan we gewend waren. Het was een ontbijtbuffet met bediening. Je kon aanwijzen wat je wilde eten en drinken. Het vriendelijk personeel serveerde dat dan voor je op een bord. Even wennen natuurlijk want het duurde nu iets langer dan gewoonlijk.

Bij het vertrek 's morgens kregen we nog een geweldige surprise: de gids die pas later in de middag gepland stond, zat reeds op de bus. Zijn naam was Eduardo. Gedurende de busreis naar Genua kregen we niet alleen alle informatie over Genua te horen maar kregen we daarbij nog een professioneel



naslagwerk "Genua La Superba" ten geschenke. Hoewel de stem van de gids ons allemaal bekend voorkwam duurde het toch even voordat we doorhadden dat deze tijdelijke gids onze eigen Ward De Kempeneer was. Ward had zich enorm verdiept in deze materie en af en toe leek het wel of hij zelf in die tijd geleefd had. Hij pluisde de plaatselijke geschiedenis uit, om te ontdekken dat er mensen waren van Genua die vroeger niet alleen een link hadden met Antwerpen maar ook zelfs met Hombeek. We kregen er zelfs een hongertje van en stopten dan maar in de buurt van Savona waar we gingen lunchen in ristorante Boma Varazze, een restaurant op de

zeeboulevard met mooi zicht op een jachthaven vol zeil- en motorboten. Na het aperitief offereerden ze ons een megagroot bord met gefrituurde fruits de mer, waar blijkbaar niemand moeite mee had om het naar binnen te werken.

In Genua werden we afgezet bij het Palazzo van Andrea Doria waar een lokale Italiaanse gids, Andrea Azzinari ons stond op te wachten bij de inkom. Hij begeleidde en commentarieerde de rondleiding voor onze hoembekagroep in het Nederlands. Andrea Doria was rond 1532 admiraal van de keizerlijke vloot in dienst van onze Karel V. De goedbewaarde Vlaamse wand-



tapijten ondermeer uit Doornik met als onderwerpen Alexander de Grote en de Slag bij Lepanto verwijzen naar de nauwe economische banden tussen de Maritieme Republiek Genua en Vlaanderen ten tijde van Karel V, die trouwens ook op bezoek is geweest bij zijn admiraal Andrea Doria.

Na dit bezoek was het hoogtij voor de checkin bij NH Collection Marina, dat prachtig gelegen was aan de haven. De kamers de eetzaal en het terras boden een prachtig uitzicht op de haven en de enorme cruiseschepen die daar aanmeerden.

dinsdag 7 september

We maakten onder leiding van onze gids Andrea een mooie wandeling door de nauwe straatjes van het historisch centrum van Genua. Verdoken in de steegjes ontdekten we juweeltjes van kerken met



interieurs, om stil van te worden. Toppunten waren: de fotogenieke Chiesa dei Santa Cosma e Damiano, de Chiesa di San Donato met het drieluik van onze Vlaamse Joost van Cleve met “De aanbidding der Wijzen tussen de H. Stefanus en Maria Magdalena” en het klooster Santa Maria di Castello met zijn kloostergang, kunstig gedecoreerd met fresco's. Gids Andrea vertelde een leuke anekdote bij deze fresco's. Tijdens de schilderwerken kregen de schilders



regelmatig grote dorst en beetje bij beetje werd de wijnkelder van het klooster een stukje lichter gemaakt. Dit gebeurde echter zo frequent dat de abt besloot om de kelder stevig op slot te draaien. Om hun ongenoegen kenbaar te maken, hebben de kunstenaars de sleutel van de wijnkelder afgebeeld in



de schildering van de kloostergang. Na de lunch in Trattoria la Santa, hebben we nog twee schitterende rondleidingen gehad in de Chiesa San Pietro en de San Lorenzo Kathedraal.



woensdag 8 september



We startten die woensdag met een sightseeing bustour. Chauffeur Luca snorde met zijn bus probleemloos door de smalle oplopende straatjes, van Genua terwijl gids Andrea rustig uitleg verschaftte over de verderwegliggende gebouwen en kerken. De panoramische uitzichten op de haven en de benedenstad van Genua werden alsmaar grootser en bereikten hun top bij het uitzichtspunt Belvedere Castelletto.

Vandaar reden we via de kustweg langsheen de azuurblauwe Mediterranee naar het oude

de vissersdorpje Boccadasse, een ideale stopplaats voor en fotootje en een verfrissend drankje.



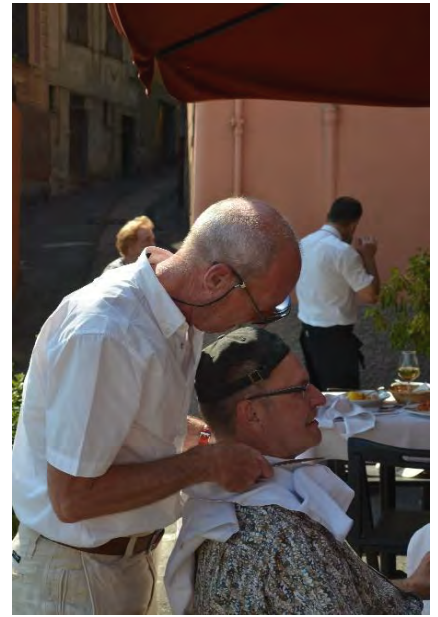
Enkele kilometers verder parkeerde de bus in een rustig baaitje bij restaurant Trattoria da Olinda. De



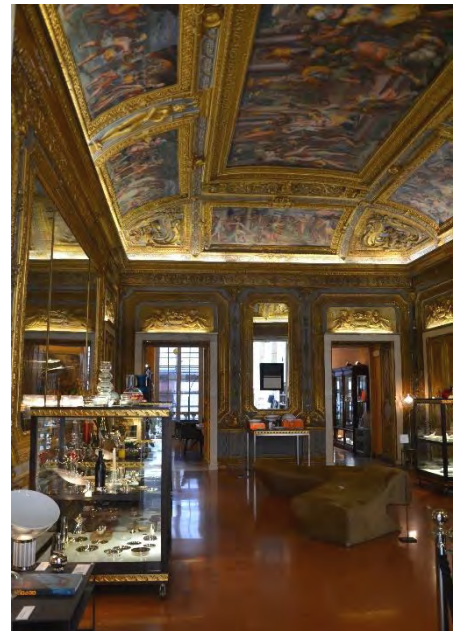
vriendelijke chef stond ons reeds op te wachten en de tafels stonden stijlvol gedekt onder tentzeilen. Het werd een vis- en schaaldieren festival overgoten met heerlijke witte wijnen. De temperatuur die al hoog was, liep nog verder op. De meeste reisgenoten zaten netjes in schaduw maar toch was er een pechvogel bij die zowaar met zijn kont in de zon zat. Gelukkig heeft hij er alleen een natte broek aan overgehouden. Tijdens deze afsluitingslunch steeg de creativiteit ten voeten uit ...

hoofddoeken en molensteenkragen werden spontaan geplooid met tafelservetten, zelfs de Barbier

van Sevilla trad op en scheerde baarden met een kreeftenschaar ... het werd hoog tijd om naar de bus te stappen !



In de namiddag leidde gids Andrea ons nog rond in de Via Garibaldi, vroeger de Strada Nuova, de



hoofdstraat van het historische centrum van Genua. De straat staat bekend voor de 16^{de}-eeuwse paleizen, die de meest vermogende families van de Republiek Genua hier toen bouwden. Nu zitten in de paleizen: banken, veilinghuizen, ... Heel fascinerend was de Lifestylestore-winkel met zijn talrijke kamers met barokke versieringen in stucwerk, fresco's en plafondschilderingen op de eerste verdieping van het vroegere Palazzo Campanella. Het werd nu wel hoogtijd om terug naar het hotel te gaan en onze koffers te pakken want morgen om acht uur komt de bus ons ophalen om ons naar de luchthaven Milaan Linate te brengen. Turijn & Genua 2021 was een reis waar al onze zintuigen werden geprikkeld, een reis vol geschiedenis, cultuur, muziek, culinair genot en avontuur maar vooral een reis boordevol herinneringen aan een superleuk HOEMBEKA-reisgezelschap. Kortom weer megagoeed geregeld door onze reisleiders Herman en Hilde en allen die hen daarbij steunden. We kijken nu al uit naar Hoembekareis 2022.

Peter en Myriam Kramer-Dhondt

HOMBEEK VAN DE KAART GEVEEGD

Een toevallige vondst van een niet gedateerd ontwerpplan dat vermoedelijk rond 1890 werd opgemaakt, brengt aan het licht dat er in die jaren aan gedacht werd Hombeek bijna compleet van de kaart te vegen.

Misschien had dit project wel aanhangers of initiatiefnemers bij de in 1881 opgerichte

“CERCLE DES INSTALLATIONS MARITIMES DE BRUXELLES”.



Zegel van de Cercle Maritime de Bruxelles

Deze vereniging verdedigde het belang van de stad Brussel. Ze ijverde om onze hoofdstad een zeehaven te geven of voor een directe verbinding ermee via het zeekanaal en met goede toegangswegen en spoorlijnen.

Een drastisch plan moet toen ook op tafel gelegen hebben. Het was even megalomaan als irreëel en voorzag een zeehaven in het centrum van het land en in verbinding met Brussel. Twee gemeentes moesten er aan geloven: Hombeek en Leest. Aanlegsteigers voor zeeschepen, een enorm rangeerstation, nieuwe spoorlijnen, een metrostation, een nieuw hoofdstation voor de stad Mechelen en 2.400 hectare industriegebied, niet meer of niet minder! Het plan kreeg de naam:

MALINES, PORT DE MER ET JONCTION AU BASSIN DE LA CAMPINE

Gelukkig is het idee beperkt gebleven tot een papier-ontwerp met een schaal van 1/5000. Het zal wel besproken geweest zijn op hoog niveau maar het kwam nooit verder dan dat. Geldnood en waarschijnlijk ook wel de kopzorg die “de eerste wereldoorlog” heette, hebben het plan volledig van tafel geveegd.

De maatschappij “NV Zeekanaal en Haveninrichting van Brussel”, de latere opvolger van de “Cercle Maritime”, verkreeg tenslotte wel dat de kanaaltak Wintam met Scheldesluis werd afgewerkt. Hierdoor konden schepen met een bruto laadvermogen van 6.000 ton het kanaal opvaren tot Brussel.

Hoe kwam men er toe in die tijd om in het centrum van het Vlaams landsdeel een “zeehaven” met een mega-industriegebied te willen ontwikkelen ?

Het welvaartstreven

In het Ancien Régime waren levensbehoeften behoorlijk primair en landbouw primeerde. Grondbezit was macht. Ideologische verschillen of religie waren het voorwendsel om de wapens op te nemen ter verovering van naburige grond. Vanaf 1700 kwam daar nog wat bij. Allerhande wetenschappers zagen hun theoretische kennis omgezet worden in nieuwe uitvindingen. Hun onderzoeken brachten verbeteringen aan die in eerste instantie niet op landbouw gericht waren maar vooral op industrie en nijverheid. Hiermee was een eerste industrialisatie in voorbereiding.

Industrialisatie

Als in England de stoommachine van James Watt verschijnt komt er “beweging” in de zaak. Het is de eerste maal dat niet de mens of het dier energie levert om iets te bewegen maar de machine zelf. De economie gaat kort daarop boosten. De verbeterde textielmachines maar vooral de stoomtreinen en stoomschepen waren een evolutie in een streven naar welvaart die “revolutionair” ging heten.

Vanaf 1760 was de “**Industriële Revolutie**” ingezet. Steenkool werd de bron van energie. IJzererts en katoen waren zeer belangrijke grondstoffen. Engeland liep voorop. De aanvoer van grondstoffen uit zijn kolonies waren een grote troef maar vooral ook de infrastructuur met een goede transport zowel overzee als het nieuwe snel groeiende treinverkeer.



Mechelen, startplaats van de eerste treinen en centraal uitgangspunt van het landelijk spoorwegnet.

België als eerste op het vasteland

Koning Leopold I, de eerste vorst van het nieuw opgerichte België, was een fervente voorstander van deze industriële ontwikkeling. Hij ijverde er voor om ook bij ons treinen te laten rijden. Met succes.

Al op 5 mei 1835 werden voor het eerst keer op het vasteland reizigers van Mechelen naar het station Brussel-Groendreef vervoerd door drie treinstellen: *de Pijl*, *de Stephenson* en *de Olifant*. Op 2 januari 1837 reden diezelfde historische treinstellen ook door Hombeek. In Dendermonde werden ze door de koning opgewacht en was er een groot feest die dag. Mechelen werd aldus de draaischijf van alle treinverkeer in ons land.

De welvaart komt uit Wallonië

De Waalse industriële ontwikkeling was de vroegste van over zee. Dankzij de rijke steenkoolbekkens in de Borinage werden enorme hoogtechnologische hoogovens opgericht voor de staalproductie. Hieruit ontwikkelen zich staalreuzen zoals Cockerill.

De tweede industriële revolutie

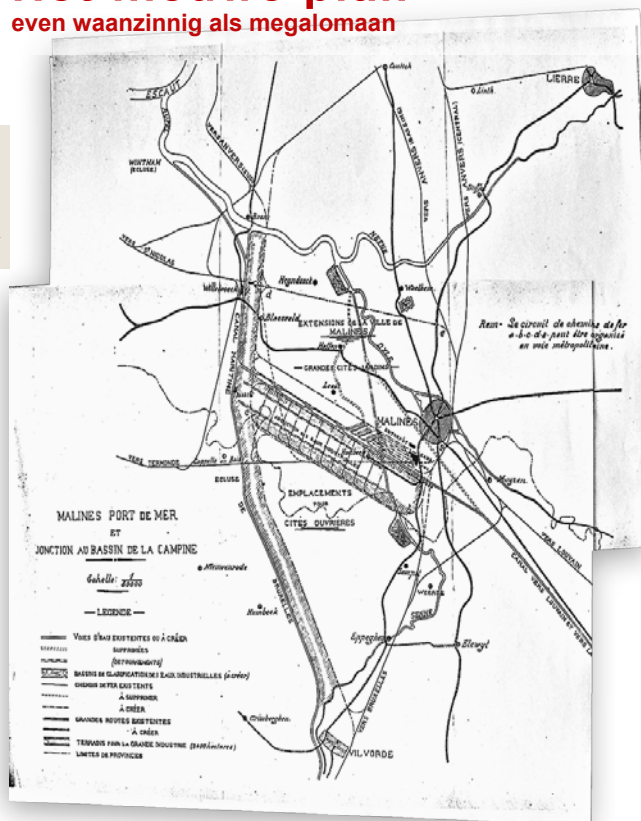
De machine-industrie uit het zuiden van België had een grote invloed op alle industrieën van het land. In Oost- en West-Vlaanderen profiteerde de textielindustrie hiervan. Vrij snel ging de industrie zich meer richten op olie, gas en elektriciteit. Hierdoor konden de auto, telegrafie, fotografie, radio, film en ook vliegtuigen hun intrede doen. Wallonië, het speerpunt in de eerste industriële revolutie, zag vanaf 1870 zijn voorrangspositie afnemen.

Opkomst van Antwerpen met de haven

In het koloniale tijdperk van Leopold II, zag Antwerpen het wel zitten. Na Londen en Liverpool werd het de derde grootste havenstad in Europa vooral ook door invoer van petroleum uit de States en grondstoffen uit de kolonie. Brussel moest bediend worden via de spoorlijn van Antwerpen over Mechelen die de goederen tot in de hoofdstad en Wallonië bracht.

Het Belgisch establishment, op Wallonië en Brussel gericht, had geen goed oog in deze evolutie. Waarom niet de haven naar Brussel overbrengen? We veronderstellen dat van uit dit gezichtspunt het plan "**Mechelen-zeehaven**" is gaan ontwikkelen.

Het nieuwe plan even waanzinnig als megalomaan



Het origineel plan "*Malines, port de Mer*" dat werd teruggevonden bij gemeentedocumenten. (zie volgend blad dito ingekleurd)

Opzienbarende ingreep op ons dorp

Het Dorp van Hombeek, Eglegem, het Regulaar, het Heike en het zuiden van Leest en Stuivenberg met ook het Vrijbroekpark zijn van de kaart geveegd.

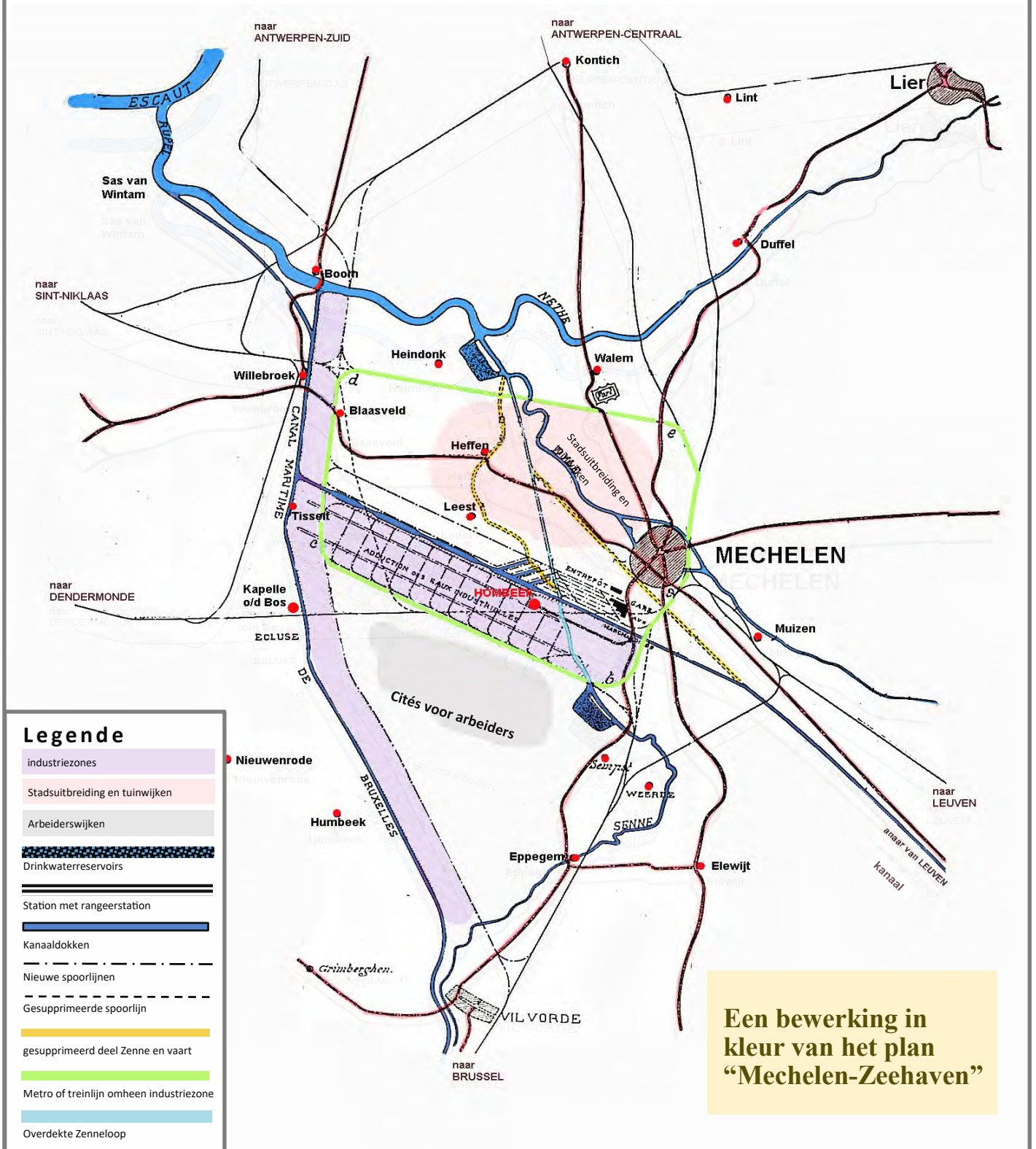
De Zenne wordt gedempt vanaf het Zennegat (**gele markering**) en het rivierwater wordt van daar via een deel van de bestaande vaart gekanaliseerd om in de industriezone, ondergronds aansluiting te vinden op de bestaande Zenne kort voor Zemst. Daar wordt een waterzuiveringsbassin aangelegd en ook nog een in Heindonk bij de Rupel.

De Leuvense vaart wordt ook gedempt van Stuivenberg tot Plankendaal (**gele markering**). Een compleet nieuw zeekanaal wordt afgetakt van de vaart in Tisselt en loopt tot de Leuvense vaart nabij Plankendaal. Dit kanaal met aanlegplaatsen heeft ter hoogte van de Hombekerkouter het nieuwe havencomplex met drie aanlegsteigers.

De spoorlijnen

De lijn Mechelen - Dendermonde wordt gesupprimeerd tot de afsplitsing van de lijn Terneuzen. De lijn Mechelen - Sint-Niklaas eveneens tot Willebroek. Ze sluiten wel aan op het nieuwe spoorwegnet rondom het industriegebied. Ter hoogte van ingang van het Vrijbroekpark op de Hombeekse steenweg komt een nieuw station. Het park wordt vrijwel geheel ingenomen door een uitgestrekt rangeerstation voor goederentransport.

MECHELEN-ZEEHAVEN



Volgens Herwig De Lannoy is dit plan van Victor Defays. Hij melde: "In november 1918 publiceerde ingenieur V. Defays nog zijn plan *"Malines Port de Mer"*. Het tijdperk van een intensieve binnenscheepvaart op de Dijle in Mechelen was toen voorbij. Het idee van een zeehaven werd voorgoed verlaten".

Victor Defays (1871-1957) was een Brussels ingenieur, professor aan de Faculteit Wetenschappen in Leuven en administrateur bij de St^e Rateau. Er waren twee Rateau-fabrieken in Parijs en één te Muizen op de Leuvense steenweg. Ze was opgericht in 1911 en produceerde pompen en transformatoren. (nu een wooncomplex). Defays ijverde voor technische onderwijs. In overleg met kardinaal Mercier werden onder zijn impuls katholieke technische scholen opgericht. Zo ook in 1922 de hogeschool (instituut De Nayer) te Mechelen.

Het gekleurde plan “Malines - Port de Mer” geprojecteerd op de recente kaart van Hombeek (Google).

Hieruit blijkt duidelijk dat de Leestse Heide, en in Hombeek het Heike en heel het Dorp tot en met de Eglegemvijver werden opgenomen in de nieuw geplande industriezone.

Het Vrijbroekpark werd het nieuwe station met een enorm rangerstation.



Het nieuwe industrieterrein

Dit enorm fabrieksterrein (**mauve markering**) loopt van Boom tot Vilvoorde langs de rechteroever van het bestaande Brussels zeekanaal en ook van Tiselt tot Mechelen langs het nieuwe zeekanaal. Het beslaat niet minder dan 2.400 hectare of 2,5 maal de oppervlakte van Hombeek. De terreinen worden voorbereid voor industriële of logistieke activiteit, fabrieken, burelen, kleinere handel en ook nijverheid.

Een metrolijn (**a - b - c - d - e**) (**groene markering**) loopt omheen industrieterreinen en woonwijken van het nieuwe Mechelen. De stad krijgt tuinwijken en een residentiële uitbreiding ten Noorden over een deel van het grondgebied van Leest en Heffen. Ten Zuiden van de stad op het grondgebied van Hombeek, Laar en Zemst worden nieuwe werkvolk-cités ingeplant (**gele kleur**).

Dat alles om niets

We mogen er niet aan denken dat de ontwerper ooit het gelijk aan zijn kant gekregen zou hebben.

In 1908 kreeg de *M^{pj} Brussels Zeekanaal* het wel voor mekaar dat een verlengd kanaal naar Wintam werd gegraven met de sluis aldaar. Kort daarop gooide de Duitse keizer roet in het eten en in 1914 stopten de werken. Pas in 1922 werd de sluis ingehuldigd. De stad Brussel kon daarmee toch “haar haven” enigszins optimaliseren.

De derde fase industrialisering

Het duurde nog tot na de tweede wereldoorlog eer men kon spreken van een “derde industriële evolutie”. Het Marchall plan luidde economisch herstel in. Ook Europa werd betrokken bij de wereldhandel.

Mechelen had van 1945 een pientere burgemeester die het Amerikaanse Dupont kon overhalen een eerste Europese vestiging te stichten in Mechelen. Antoon Spinoy deed in januari 1959 een eerste spadesteek op ‘t Mechels veld. De boeren van Schonenberg trokken grote ogen als het jaar daarop hun burgemeester geen patatten of bloemkolen oogstte maar zeep in een nieuwe fabriek. Meer en meer werden landerijen en tuingebieden industriezones. Werkgelegenheid in eigen streek: goed voor de stadskas.

Hombeek trachtte nu ook een graantje mee te pikken van industrieel gewin. In 1965 had, onder impuls van schepen Mahieu, ons bestuur het plan klaar om in Hombeek ook een eerste industriezone aan de Zenne te creëren. Daar kwam niets van in huis. Ook deze kerk ging aan ons voorbij.

En nu?

Hombeek wist er aan te ontsnappen om ingepalmd te worden bij de tweede industriële revolutie. Er volgden nog evoluties en de allerlaatste wordt minder industrieel dan hoogtechnologisch geacht. Iets wat met een chip en een computer begon, overweldigt ons nu met termen als digitale beeldvorming, artificiële intelligentie, genetische manipulatie, virtual reality, cyber-shock, smartcommunicatie et cetera en . . . “*smart*” ging het heten.

Dringt het wel goed door dat deze keer wij zelf “*smart*” ingepakt worden? Iets wat in 1890 met heel Hombeek niet is gelukt !

Ward De Kempeneer

Retouradres:

R. Schelkens
Bankstraat 158
2811 Hombeek

Driemaandelijks tijdschrift P209706

Afgiftekantoor 1980 ZEMST



de greef IIII
centrale verwarming

Gijsbeekstraat 64
2811 Hombeek
015 411557

info.cvdegreef@skynet.be



Crelan

KANTOOR WILLIAM CORNETTE BVBA
VERZEKERINGEN – BANKZAKEN
BANKSTRAAT 7
2811 MECHELEN-HOMBEK
TEL: 015/414819 – FAX: 015/424092
william.cornette@portima.be

KROZ 
DESIGN & MARKETING



www.xlreklame.be

Waar u ook voor gaat,
wij gaan met u mee.

KBC Bank & Verzekering
Grote Markt 27
2800 Mechelen
015/298200
mechelen.centrum@kbc.be



Bank &
Verzekering

Wij gaan met u mee

't Oudt School

FEESTZAAL & EVENTS
toudtschool@telenet.be
0474/ 75 35 18
Sint - Martinusstraat 3
2811 Hombeek

Lilly's

Schoonheidssalon
0472 66 51 96



MEULDERMANS bvba
VERZEKERINGEN

meuldermans@skynet.be

Form 0013



Proxy Leest

Ook open op
zondagvoormiddag

COIFFURE NICOLE

Gemeentestraat 29
Hombeek



Mark Deckers
patisserie

Fr. Reynierstraat 44
2811 Hombeek
tel.: 015/41.25.76

PPC
Computers Netwerken
Service & Advies

Brusselsesteenweg 202 Zemst
www.ppcsolutions.be
Tel.: 015410286